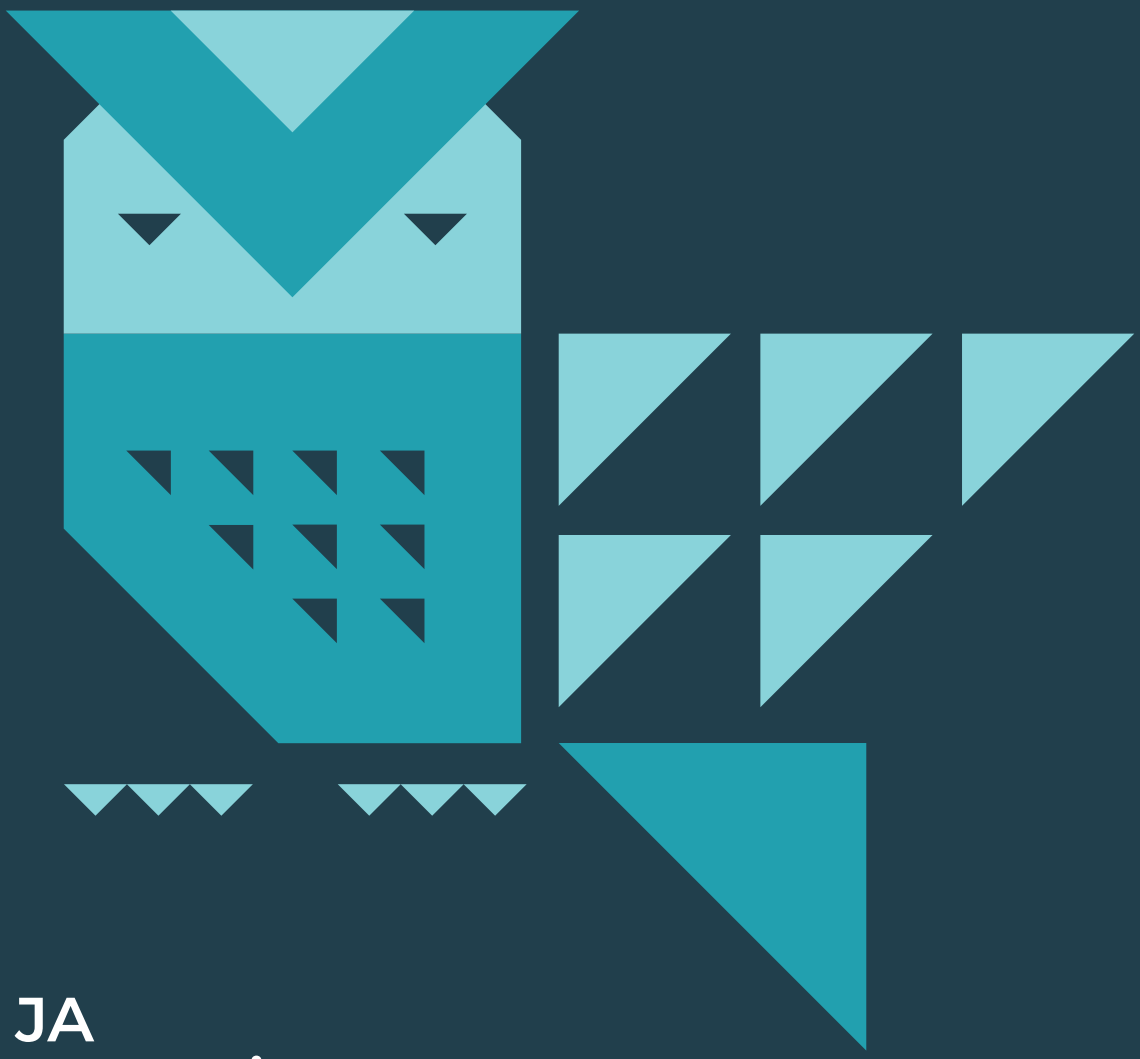
PLANURILE ȘI COMPETENȚELE TINERILOR



JA Romania

Member of JA Worldwide

PLANURILE ȘI COMPETENȚELE TINERILOR

Analiza feedbackului participanților la programele Junior Achievement România

Anul școlar 2025-2026 · 11.167 respondenți

Studiu realizat pe baza registrului „Feedback elevi 2025-2026”

Cuprins

Principalele constatări **5**

Despre studiu **6**

Eșantionul 6

Metodologie 7

(1) Rezultate generale **8**

(1.1) Condiții și obiceiuri de învățare 8

(1.1.1) Mă simt încrezător (încrezătoare) în capacitatea mea de a învăța lucruri noi. 10

(1.1.2) Învăț mai bine singur(ă) decât în echipă 11

(1.1.3) Lucrez mai bine în echipă decât singur(ă). 12

(1.1.4) Îmi place mai mult să utilizez resurse de învățare digitale (documente electronice, multimedia) decât resurse de învățare tradiționale (ex.: manuale tipărite). 13

(1.1.5) Amân sarcinile de învățare și proiectele dificile. 14

(1.1.6) Am un loc de învățare liniștit acasă. 15

(1.1.7) Am o prezență foarte bună la școală. 16

(1.1.8) Am acces la dispozitive electronice pentru învățare. 17

(1.1.9) Îmi stabilesc obiective clare înainte de a începe o activitate de învățare. 18

(1.1.10) Îmi revizuiesc notițele în mod regulat după ore. 19

(1.1.11) Înțeleg de ce sunt importante subiectele studiate la școală. 20

(1.1.12) Îmi verific înțelegerea în timp ce învăț (de ex., prin autotestare). 21

(1.1.13) Mă simt confortabil să pun întrebări atunci când nu înțeleg ceva. 22

(1.1.14) Conectez informațiile noi cu lucruri pe care le știam deja. 23

(1.1.15) Îmi gestionez eficient timpul de studiu. 24

(1.1.16) Reușesc să rămân concentrat(ă) și nu sunt distras(ă) ușor. 25

(1.1.17) Îmi place să accesez diferite materiale și resurse pe platforme online. 26

(1.1.18) Înțeleg clar ce așteptări au profesorii de la mine. 27

(1.1.19) Mă simt motivat(ă) să mă implic în conținutul cursului. 28

(1.1.20) Aplic feedbackul profesorilor pentru a-mi îmbunătăți activitatea de învățare. 29

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.1 30

(1.2) Inteligența artificială în învățare 30

(1.2.1) Am folosit inteligența artificială pentru a înțelege mai bine un subiect predat la școală. 31

(1.2.2) Am folosit inteligența artificială pentru a-mi face temele. 32

(1.2.3) Cel puțin un profesor mi-a prezentat o modalitate de utilizare a inteligenței artificiale. 33

(1.2.4) Cel puțin o dată inteligența artificială mi-a dat un răspuns fals. 34

(1.2.5) Sunt informații pe care nu le transmit inteligenței artificiale, din rațiuni de confidențialitate. 35

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.2 36

(1.3) Participarea la programele JA și evaluarea lor 37

(1.3.1) Selectează din lista de mai jos DOAR modulele JA la care ai participat în acest an școlar/universitar. 37

(1.3.2) Cum ți s-au părut activitățile din programele Junior Achievement? 40

(1.3.3) Ți-ai dori să ai la școală/universitate mai multe activități Junior Achievement România? 41

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.3 42

(1.4) Spiritul antreprenorial 42

(1.4.1) Ce teme de educație antreprenorială te interesează cel mai mult? 42

(1.4.2) Cât de important ți se pare spiritul antreprenorial pentru viitorul tău profesional? 44

(1.4.3) Te rugăm să explici într-o frază care crezi că ar fi rolul, cum te-ar ajuta un spirit antreprenorial dezvoltat în viitor (D01) 45

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.4 47

(1.5) Educație financiară 48

(1.5.1) Care dintre următoarele teme de educație financiară te interesează cel mai mult ? 48

(1.5.2) Raportat la veniturile tale lunare (alocație, bursă, bani de buzunar etc.): 49
(1.5.3) Calculezi în fiecare lună care este valoarea veniturilor (alocație, bursă, bani de buzunar etc.) și a cheltuielilor pe care le faci. 50
(1.5.4) Calculezi în fiecare lună cât cheltui pentru îndeplinirea unor nevoi și cât cheltui pentru îndeplinirea unor dorințe. 51
(1.5.5) Ai încredere în capacitatea ta de a lua decizii financiare corecte. 52
(1.5.6) Din ce surse îți iei cel mai des informații de natură financiară? 53
Discuția rezultatelor din secțiunea 1.5 54
(1.6) Impactul programelor JA asupra competențelor și planurilor 55
(1.6.1) Programele Junior Achievement te-au ajutat să înțelegi mai bine ce competențe sunt necesare pentru diferite profesii. 55
(1.6.2) Participarea la programele JA ți-a influențat planurile de viitor? 56
(1.6.3) Încredere în sine și inițiativă 58
(1.6.4) Capacitate de a lucra în echipă și de a colabora cu colegii 59
(1.6.5) Abilități de comunicare și prezentare a ideilor 60
(1.6.6) Gândire critică și rezolvarea problemelor 61
(1.6.7) Creativitate și capacitate de a genera idei noi 62
(1.6.8) Capacitate de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități 63
(1.6.9) Autonomie și responsabilitate în procesul de învățare 64
(1.6.10) Interes crescut pentru carieră și înțelegerea oportunităților profesionale 66
(1.6.11) Utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale pentru învățare 67
(1.6.12) Înțelegerea modului în care funcționează economia, afacerile sau banii 68
(1.6.13) Spirit antreprenorial 69
Discuția rezultatelor din secțiunea 1.6 70
(1.7) Planuri educaționale și de locație 71
(1.7.1) Care sunt planurile tale după finalizarea nivelului actual de studii? 71
(1.7.2) După finalizarea studiilor, dorești să lucrezi: 72
Discuția rezultatelor din secțiunea 1.7 73
(1.8) Carieră, competențe digitale și piața muncii 73
(1.8.1) În ce domenii te-ai vedea lucrând în viitor? 73
(1.8.2) Consideri că abilitățile digitale vor conta tot mai mult în alegerea unei cariere — indiferent de domeniul în care vei lucra? 76
(1.8.3) Crezi că AI va schimba modul în care se lucrează în majoritatea joburilor — și că e important să înțelegi aceste schimbări? 77
(1.8.4) Ești dispus(ă) să înveți competențe noi și să folosești platforme digitale pentru a ține pasul cu evoluțiile tehnologice — pentru a-ți crește șansele pe piața muncii? 78
(1.8.5) Ce job de vară intenționezi să ai? 79
(1.8.6) În opinia ta, participarea la programe de practică sau internship este importantă pentru dezvoltarea profesională a tinerilor? 80
(1.8.7) Instituția de învățământ ți-a facilitat participarea la un program de practică la un agent economic? 81
(1.8.8) Care a fost experiența ta pe piața muncii în 2025-2026? 82
Discuția rezultatelor din secțiunea 1.8 83
(2) Rezultate specifice 84
(2.1) Unde vor să lucreze, în funcție de planurile după studii 84
(2.2) Domeniile dorite, în funcție de planurile după studii 84
(2.3) Domeniile dorite, pe gen și ciclu de liceu 85
(2.4) Evaluarea programelor JA, competențele dezvoltate și planurile de viitor 85
(2.5) Coerența dintre planuri, experiență și accesul la practică 86
(2.6) Educația financiară: încredere și practică 86
(2.7) Rolul profesorilor în utilizarea inteligenței artificiale 87
(3) Concluzii 88

Implicații pentru programele JA 88

Principalele constatări

Raportul analizează răspunsurile a 11.167 de participanți la programele Junior Achievement România din anul școlar 2025-2026. Constatările principale sunt următoarele:

- Majoritatea respondenților (54,2%) intenționează să își continue studiile în România, iar 59,0% își văd viitorul profesional în țară, cel mai des într-un oraș foarte mare. Planurile se cristalizează în jurul clasei a XI-a, iar orientarea spre străinătate scade odată cu vârsta.
- Antreprenoriatul este domeniul de carieră cel mai dorit (33,4%), iar spiritul antreprenorial este considerat important de 93,3% dintre respondenți. Dezvoltarea lui efectivă prin programe (56,1%) rămâne însă sub nivelul importanței atribuite.
- Programele JA sunt evaluate ca utile de 93,2% dintre participanți, iar 80,5% declară că le-au influențat planurile de viitor. Câștigurile cele mai mari sunt în înțelegerea economiei și în luarea deciziilor; încrederea în sine și inițiativa sunt competența cel mai slab dezvoltată.
- Practica este considerată importantă de 97,0% dintre respondenți, dar doar 49,3% au avut acces la un program facilitat de școală. Este cel mai mare decalaj din studiu între nevoile declarate și oportunitățile disponibile.
- Inteligența artificială este folosită de aproape toți respondenții în învățare, mai ales pentru înțelegerea materiei, și cu o conștientizare ridicată a limitelor ei. Un sfert dintre elevi nu au primit însă niciun ghidaj din partea profesorilor.
- Elevii au condiții bune de învățare și încredere în propriile capacități, dar practicile de autoreglare (concentrare, gestionarea timpului, recapitulare) sunt punctul slab. În educația financiară, încrederea în propriile decizii depășește practica efectivă a bugetului.
- Diferențele dintre segmente sunt în general mici. Genul este dimensiunea cea mai diferențiatoare, mai ales în alegerea domeniului de carieră și a jobului de vară; la competențele dezvoltate prin programe, clasa a XII-a și regiunea Sud-Muntenia raportează constant cele mai mari câștiguri, iar clasa a X-a cele mai mici; regiunea Nord-Vest are cele mai mici valori la 10 dintre cele 11 competențe.

Despre studiu

Junior Achievement of Romania a aplicat, la finalul anului școlar 2025-2026, un chestionar de feedback participanților la programele sale de educație economică, financiară, antreprenorială, digitală și de orientare profesională. Cei 11.167 de respondenți sunt elevi din clasele IX-XIII și studenți, din 381 de instituții de învățământ din 40 de județe și municipiul București.

Scopul analizei este dublu. Pe de o parte, urmărește încotro doresc să se îndrepte tinerii după ciclul actual de studii: dacă își continuă studiile, în țară sau în străinătate, dacă vor să lucreze sau să își deschidă o afacere, unde și în ce domenii. Pe de altă parte, evaluează experiența de învățare a tinerilor, utilizarea inteligenței artificiale, comportamentul financiar și impactul programelor JA asupra competențelor și planurilor lor de viitor.

Raportul este structurat în trei părți: rezultate generale, prezentate pe fiecare întrebare, rezultate specifice, care analizează corelațiile dintre răspunsuri, și concluzii. Toate cifrele provin din registrul de feedback 2025-2026.

Eșantionul

Dimensiune	Categorie	Respondenți	%
Gen	Feminin	5.923	53,0%
	Masculin	5.047	45,2%
	Nu răspund	197	1,8%
Clasă / an	Clasa a IX-a	2.862	25,6%
	Clasa a X-a	3.985	35,7%
	Clasa a XI-a	3.294	29,5%
	Clasa a XII-a	849	7,6%
	Clasa a XIII-a	93	0,8%
	Licență	76	0,7%
	Master	8	0,1%
Regiune	București-Ilfov	1.345	12,0%
	Centru	864	7,7%
	Nord-Est	3.913	35,0%
	Nord-Vest	1.284	11,5%
	Sud-Est	1.505	13,5%
	Sud-Muntenia	1.232	11,0%
	Sud-Vest Oltenia	712	6,4%
	Vest	312	2,8%

Tabelul 1. Structura eșantionului (N = 11.167)

Ca vârstă, 41,0% dintre respondenți au 16 ani, 34,5% au 17 ani, 19,3% au 18 ani, iar 5,2% au 19 ani sau peste.

Metodologie

Analiza folosește cele 19 categorii de segmentare din registru: totalul eșantionului, 3 categorii de gen, 7 niveluri de studiu și 8 regiuni de dezvoltare. Categoriile cu mai puțin de 200 de respondenți (Nu răspund, clasa a XIII-a, licență, master) apar în grafice cu efectivul marcat și nu sunt interpretate separat în text.

Procentele se raportează la răspunsurile valide din fiecare segment. La întrebările despre competențele dezvoltate (Q35-Q45), răspunsurile „nu este relevant pentru programul implementat” sunt păstrate în total, pentru ca procentele să se raporteze la întregul eșantion; ele apar separat în grafice. La întrebările cu selecție multiplă (M01-M06) un respondent putea bifa mai multe variante, deci totalul depășește 100%. Întrebarea deschisă (D01) a fost clasificată în registru pe teme, prin reguli de cuvinte-cheie, fiecare răspuns primind o singură temă principală.

Pentru fiecare întrebare cu o singură variantă de răspuns, descrierea pe segmente este însoțită de mărimea efectului, prin coeficientul V Cramér calculat pe tabelul de contingență (gen: feminin/masculin; clasă: IX-XII; regiune: 8 regiuni). Cu peste 11.000 de răspunsuri, aproape orice diferență este semnificativă statistic, așa că V Cramér indică dacă diferența contează practic. În text, valorile sub 0,05 sunt descrise ca efect neglijabil, cele între 0,05 și 0,10 ca efect mic, iar cele de peste 0,10 ca efect mic ca amploare, dar printre cele mai pronunțate din chestionar; niciun efect nu depășește 0,30 (valoarea maximă este 0,17). Comparațiile pe clase se fac între clasele IX-XII, celelalte niveluri având efective sub 200 de respondenți.

Fiecare întrebare este prezentată prin graficul distribuției pe total și pe segmente, descrierea rezultatelor pe gen, clasă și regiune și o interpretare, marcată distinct, care leagă rezultatul de celelalte întrebări și de obiectivele programelor JA. Fiecare secțiune se încheie cu o discuție de sinteză, iar capitolul 2 analizează corelațiile dintre întrebări.

(1) Rezultate generale

(1.1) Condiții și obiceiuri de învățare

Primul bloc de 20 de afirmații descrie modul în care învață respondenții, pe o scală de acord în cinci trepte. Condițiile de învățare (dispozitive, loc liniștit, prezență) și încrederea în propria capacitate de a învăța obțin cele mai mari niveluri de acord, peste 79%. Practicile de autoreglare (recapitularea notițelor, concentrarea, gestionarea timpului) sunt cele mai slabe, între 50% și 62%. Varianta neutră „nici acord, nici dezacord” este aleasă de 7,0% până la 38,8% dintre respondenți, în funcție de afirmație, și apare distinct în grafic.

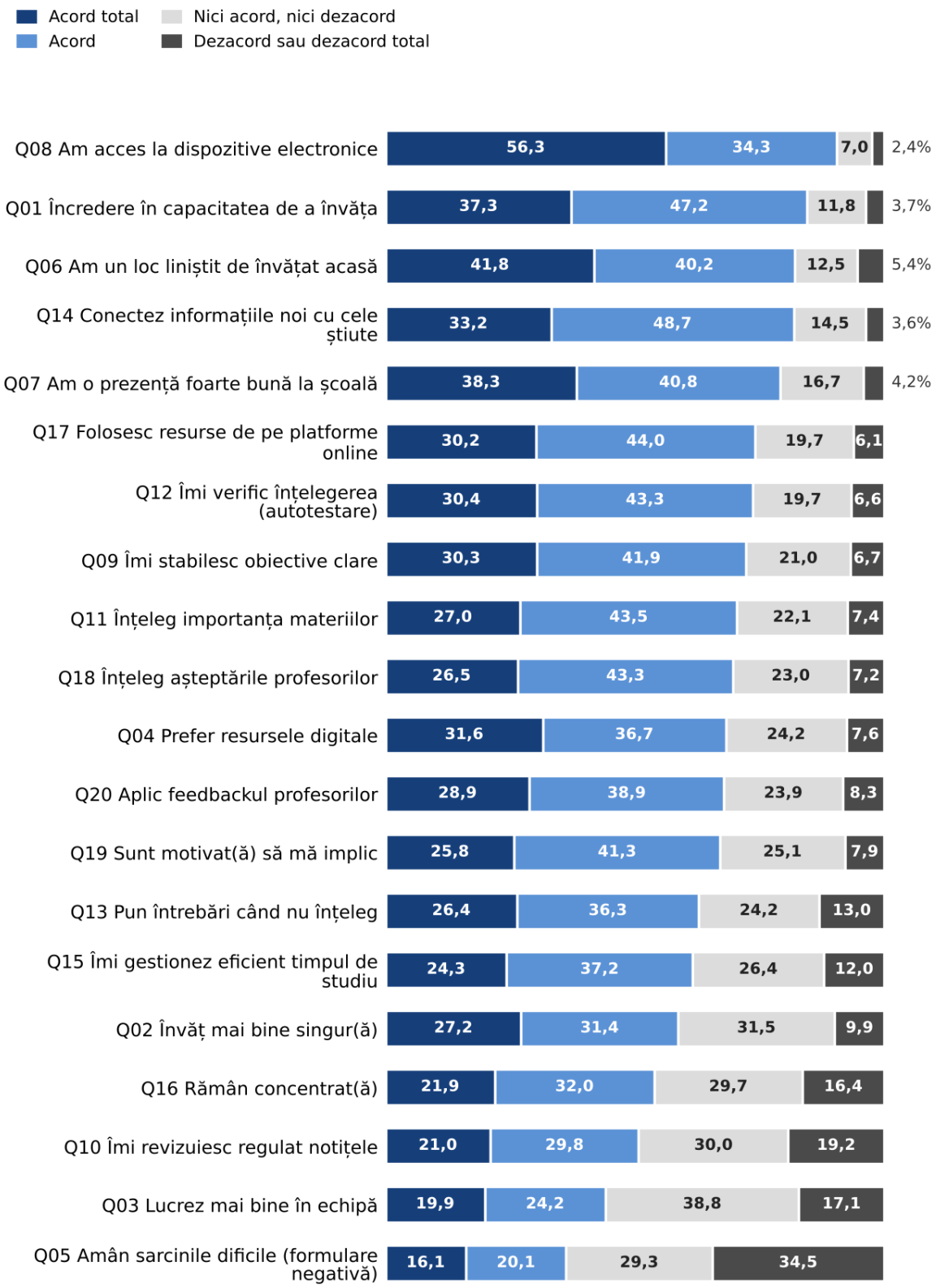


Figura 1. Afirmațiile despre învățare, cu toate variantele de răspuns, ordonate după procentul de acord (acord + acord total). Afirmația Q05 este formulată negativ (amânarea sarcinilor).

(1.1.1) Mă simt încrezător (încrezătoare) în capacitatea mea de a învăța lucruri noi.

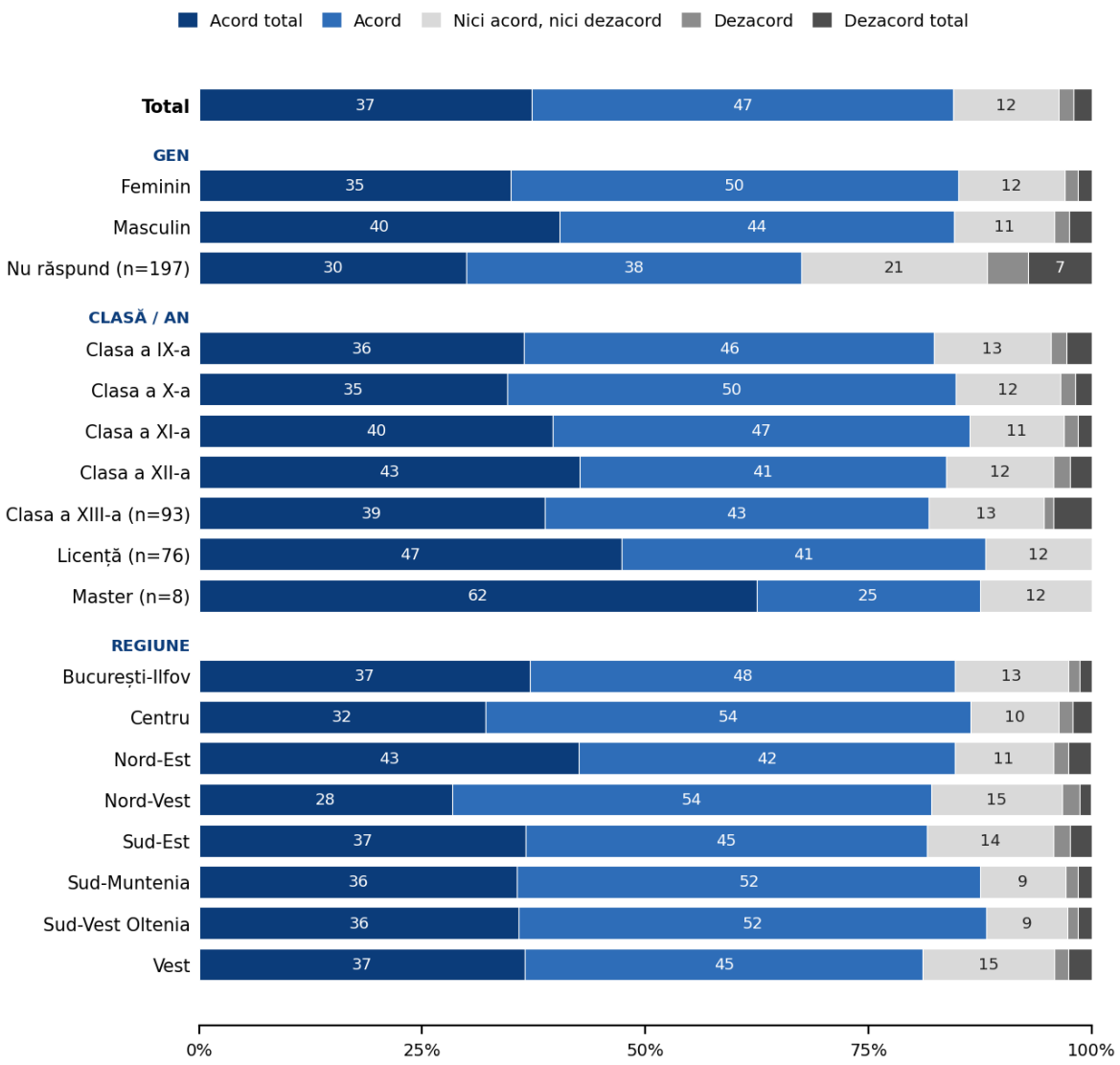


Figura 2. Mă simt încrezător (încrezătoare) în capacitatea mea de a învăța lucruri noi. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 84,5% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (37,3% acord total și 47,2% acord), 11,8% sunt neutri, iar 3,7% sunt în dezacord. Scorul mediu este 4,16 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 85,0% la respondenții de gen feminin și 84,6% la cei de gen masculin. Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,07).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (82,4%) și clasa a XII-a (83,7%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (86,4%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (82,4%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (88,2%), iar cea mai mică în Vest (81,1%), o diferență de 7,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

> **Interpretare.** Încrederea în propria capacitate de a învăța este una dintre cele mai solide trăsături ale eșantionului: doar 3,7% se declară în dezacord. Diferențele dintre segmente sunt mici, ceea ce sugerează o bază comună de încredere pe care programele JA pot construi, indiferent de regiune sau clasă.

(1.1.2) Învăț mai bine singur(ă) decât în echipă.

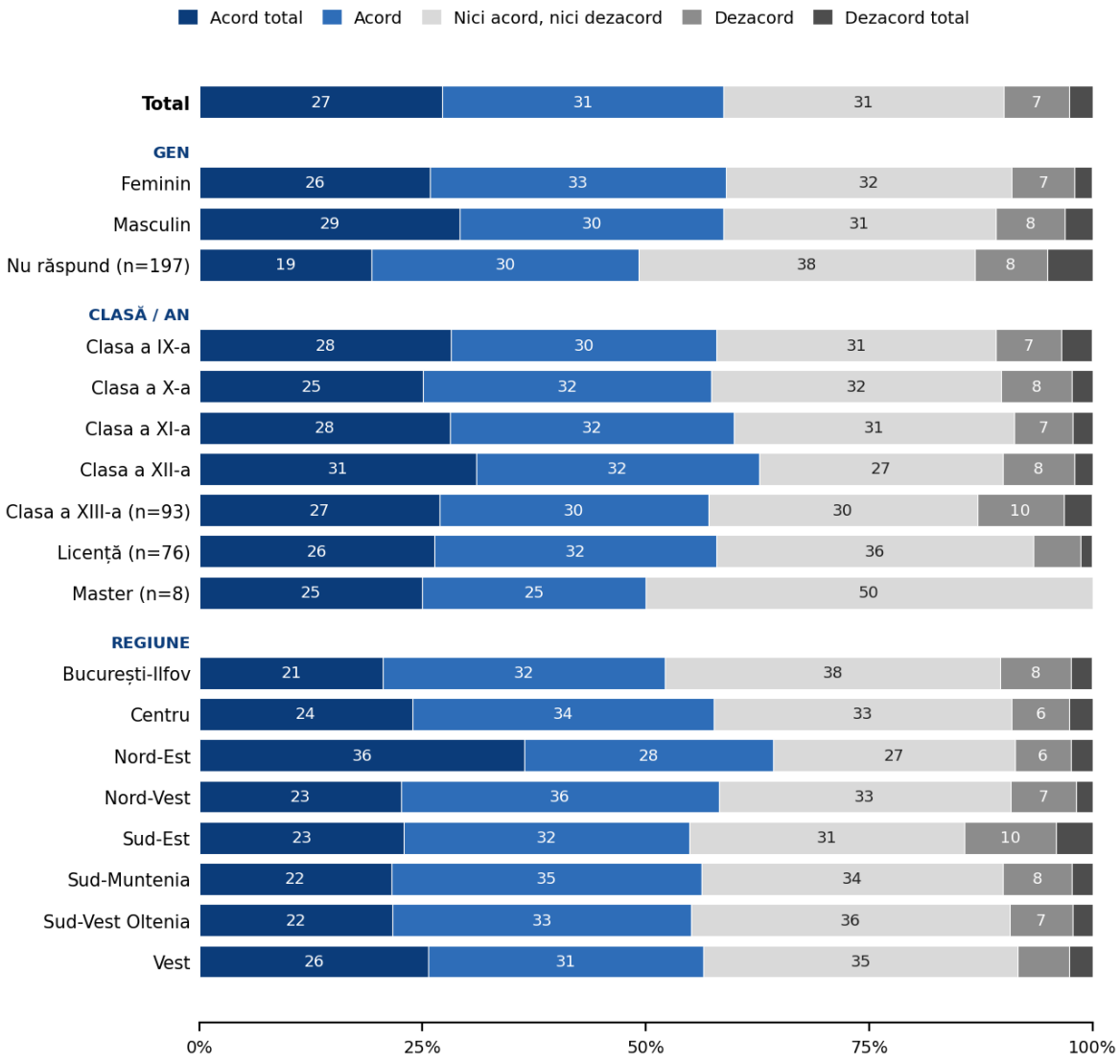


Figura 3. Învăț mai bine singur(ă) decât în echipă. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 58,6% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (27,2% acord total și 31,4% acord), 31,5% sunt neutri, iar 9,9% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,73 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 58,9% la respondenții de gen feminin și 58,7% la cei de gen masculin. Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,06).

Pe clase, valoarea crește de la 57,9% în clasa a IX-a la 62,7% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (62,7%), iar cel mai mic în clasa a X-a (57,4%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (64,3%), iar cea mai mică în București-Ilfov (52,1%), o diferență de 12,2 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,08).

> **Interpretare.** Preferința pentru învățarea individuală este majoritară, dar nu fermă: aproape o treime aleg varianta neutră. Nord-Est (64,3%) se detașează prin preferința pentru studiul individual, în timp ce București-Ilfov are cea mai mică valoare (52,1%).

(1.1.3) Lucrez mai bine în echipă decât singur(ă).

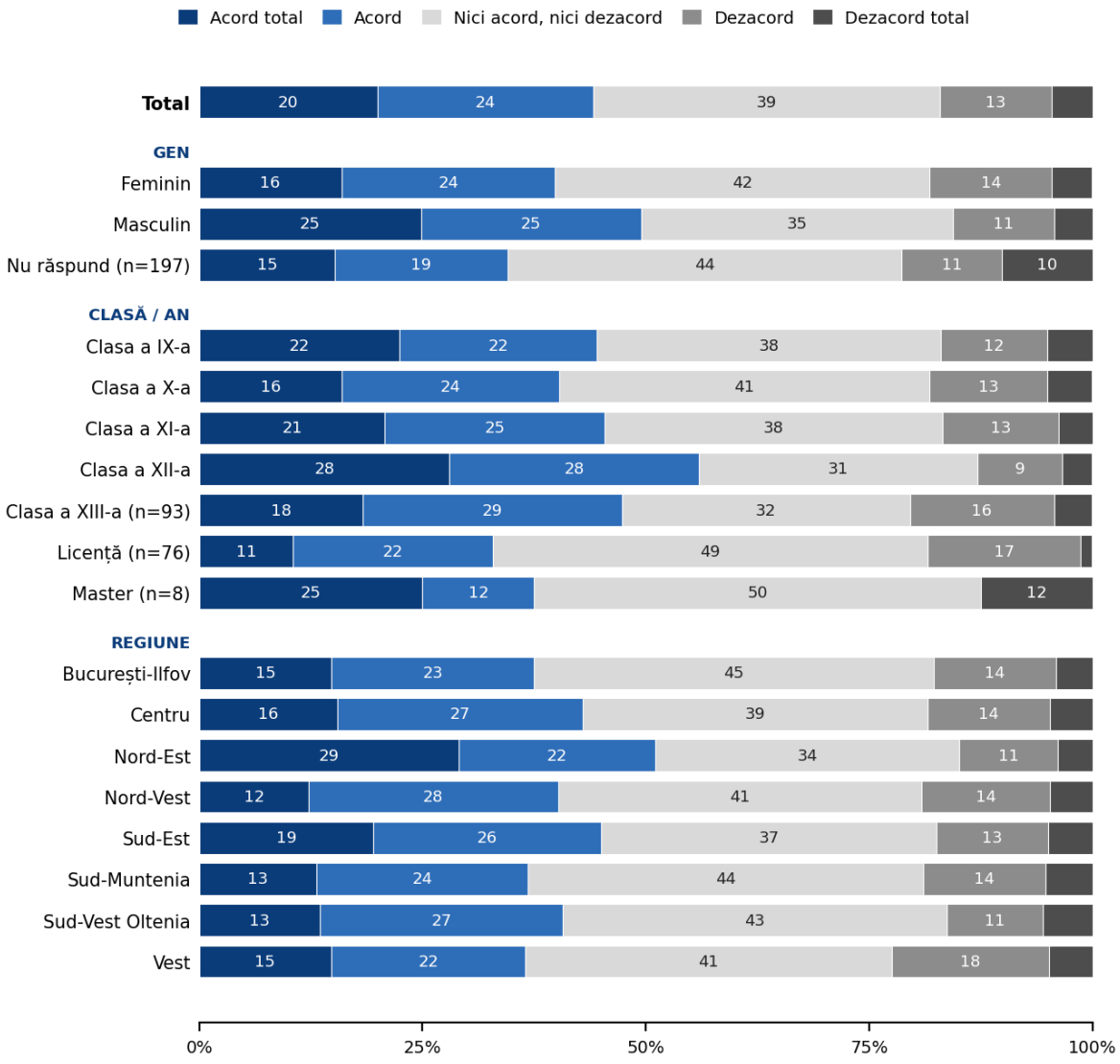


Figura 4. Lucrez mai bine în echipă decât singur(ă). – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 44,1% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (19,9% acord total și 24,2% acord), 38,8% sunt neutri, iar 17,1% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,42 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o poziție minoritară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 39,8% la respondenții de gen feminin și de 49,5% la cei de gen masculin, o diferență de 9,6 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,12).

Pe clase, valoarea crește de la 44,5% în clasa a IX-a la 55,9% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (55,9%), iar cel mai mic în clasa a X-a (40,4%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (51,1%), iar cea mai mică în Vest (36,5%), o diferență de 14,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

> **Interpretare.** Afirmația oglindă confirmă tabloul: lucrul în echipă este preferat de mai puțin de jumătate dintre respondenți, iar ponderea neutrilor (38,8%) este cea mai mare din întregul set de afirmații. Faptul că

58,6% învață mai bine singuri și 44,1% lucrează mai bine în echipă arată că mulți elevi nu văd cele două moduri ca exclusive. Băieții și elevii de clasa a XII-a preferă mai des munca în echipă.

(1.1.4) Îmi place mai mult să utilizez resurse de învățare digitale (documente electronice, multimedia) decât resurse de învățare tradiționale (ex.: manuale tipărite).

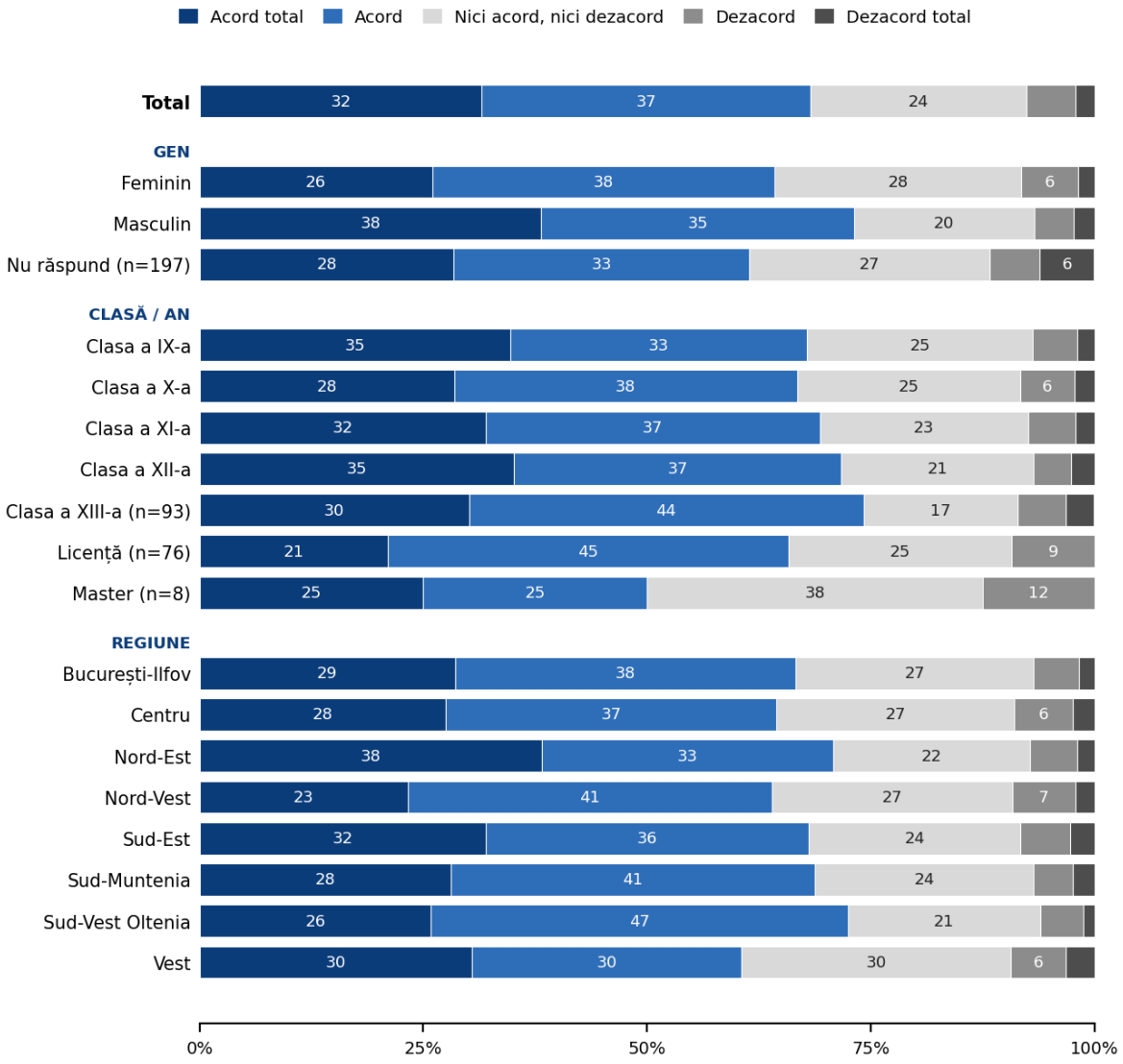


Figura 5. Îmi place mai mult să utilizez resurse de învățare digitale (documente electronice, multim… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 68,2% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (31,6% acord total și 36,7% acord), 24,2% sunt neutri, iar 7,6% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,90 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 64,3% la respondenții de gen feminin și de 73,1% la cei de gen masculin, o diferență de 8,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,14).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (67,9%) și clasa a XII-a (71,7%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (71,7%), iar cel mai mic în clasa a X-a (66,8%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (72,5%), iar cea mai mică în Vest (60,6%), o diferență de 11,9 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Preferința pentru resursele digitale este clară, mai ales la băieți (73,1%), una dintre cele mai mari diferențe de gen din capitolul despre învățare. Rezultatul susține formatele digitale ale programelor JA, dar arată și că aproape un sfert dintre elevi nu au o preferință netă, deci resursele tipărite nu ar trebui abandonate.

(1.1.5) Amân sarcinile de învățare și proiectele dificile.

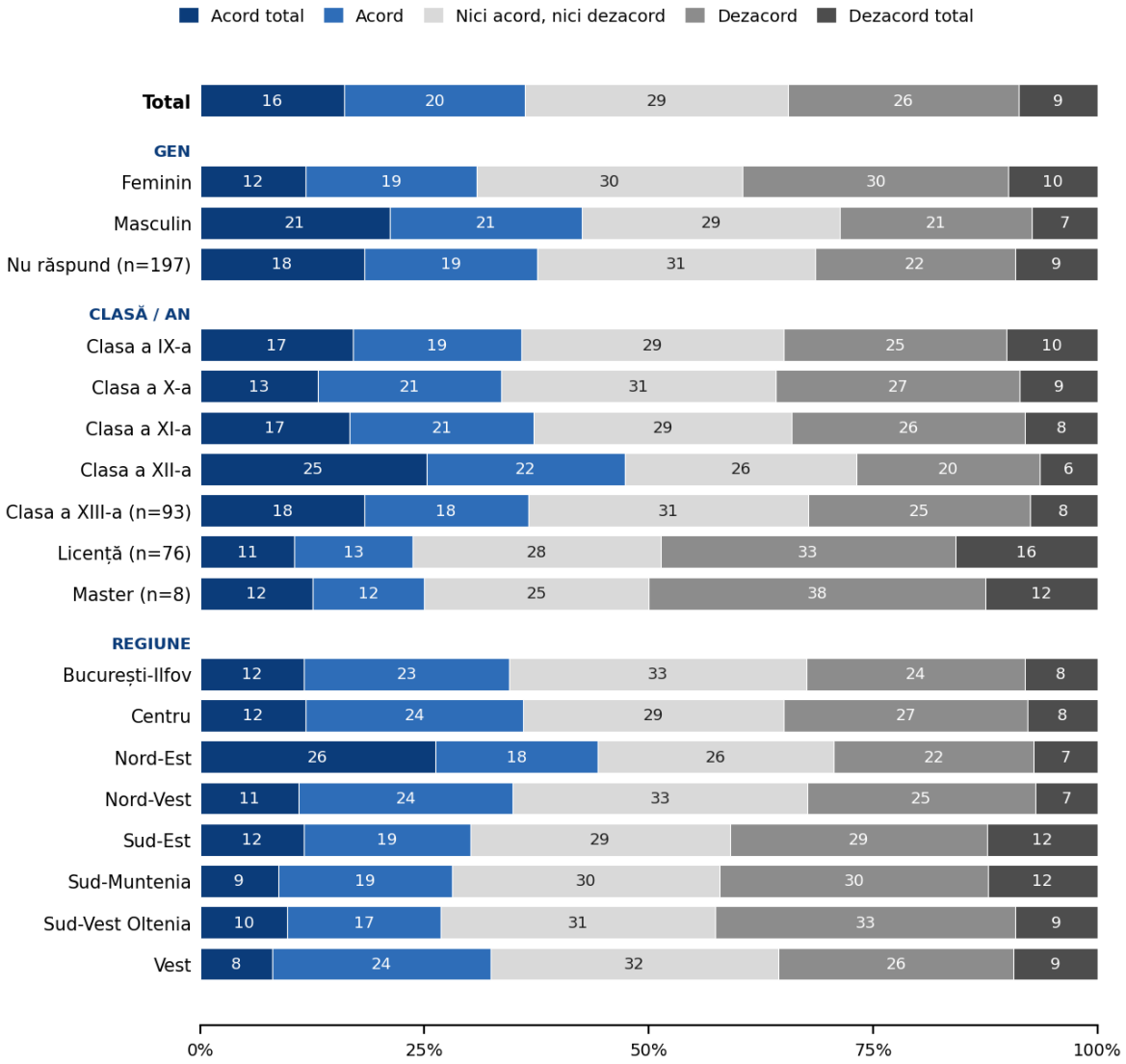


Figura 6. Amân sarcinile de învățare și proiectele dificile. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 36,2% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (16,1% acord total și 20,1% acord), 29,3% sunt neutri, iar 34,5% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,09 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o poziție minoritară în rândul respondenților, ceea ce, la o afirmație formulată negativ, semnalează o problemă de comportament de învățare.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 30,8% la respondenții de gen feminin și de 42,5% la cei de gen masculin, o diferență de 11,7 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,15).

Pe clase, valoarea crește de la 35,8% în clasa a IX-a la 47,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (47,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (33,6%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (44,3%), iar cea mai mică în Sud-Vest Oltenia (26,8%), o diferență de 17,5 puncte. Efectul regional este mic ca amploare, dar printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

> **Interpretare.** Este singura afirmație formulată negativ: un procent mai mare indică o problemă. Peste o treime dintre respondenți amână sarcinile dificile, iar fenomenul este mai frecvent la băieți (42,5% față de 30,8%), în clasa a XII-a (47,3%) și în Nord-Est (44,3%). Procrastinarea este un candidat clar pentru module de management al timpului.

(1.1.6) Am un loc de învățare liniștit acasă.

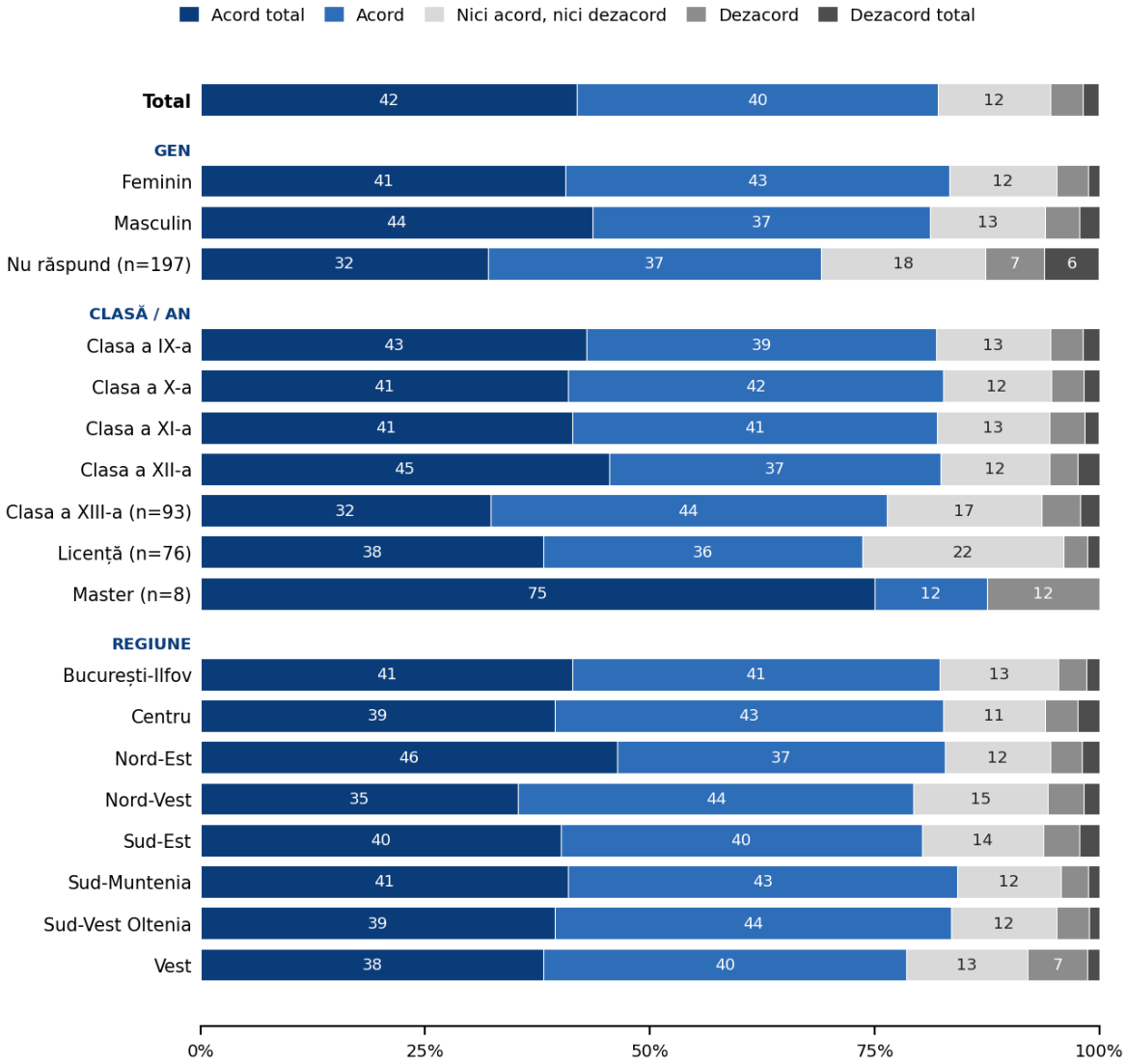


Figura 7. Am un loc de învățare liniștit acasă. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 82,1% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (41,8% acord total și 40,2% acord), 12,5% sunt neutri, iar 5,4% sunt în dezacord. Scorul mediu este 4,17 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 83,3% la respondenții de gen feminin și de 81,1% la cei de gen masculin, o diferență de 2,2 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,06).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (81,8%) și clasa a XII-a (82,3%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a X-a (82,6%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (81,8%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,02).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (84,2%), iar cea mai mică în Vest (78,5%), o diferență de 5,6 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Interpretare. Patru din cinci respondenți au un loc liniștit pentru învățat acasă. Cei 5,5% în dezacord reprezintă totuși peste 600 de elevi pentru care condițiile de acasă sunt un obstacol, iar ponderea este cea mai mare în Vest (8,0%).

(1.1.7) Am o prezență foarte bună la școală.

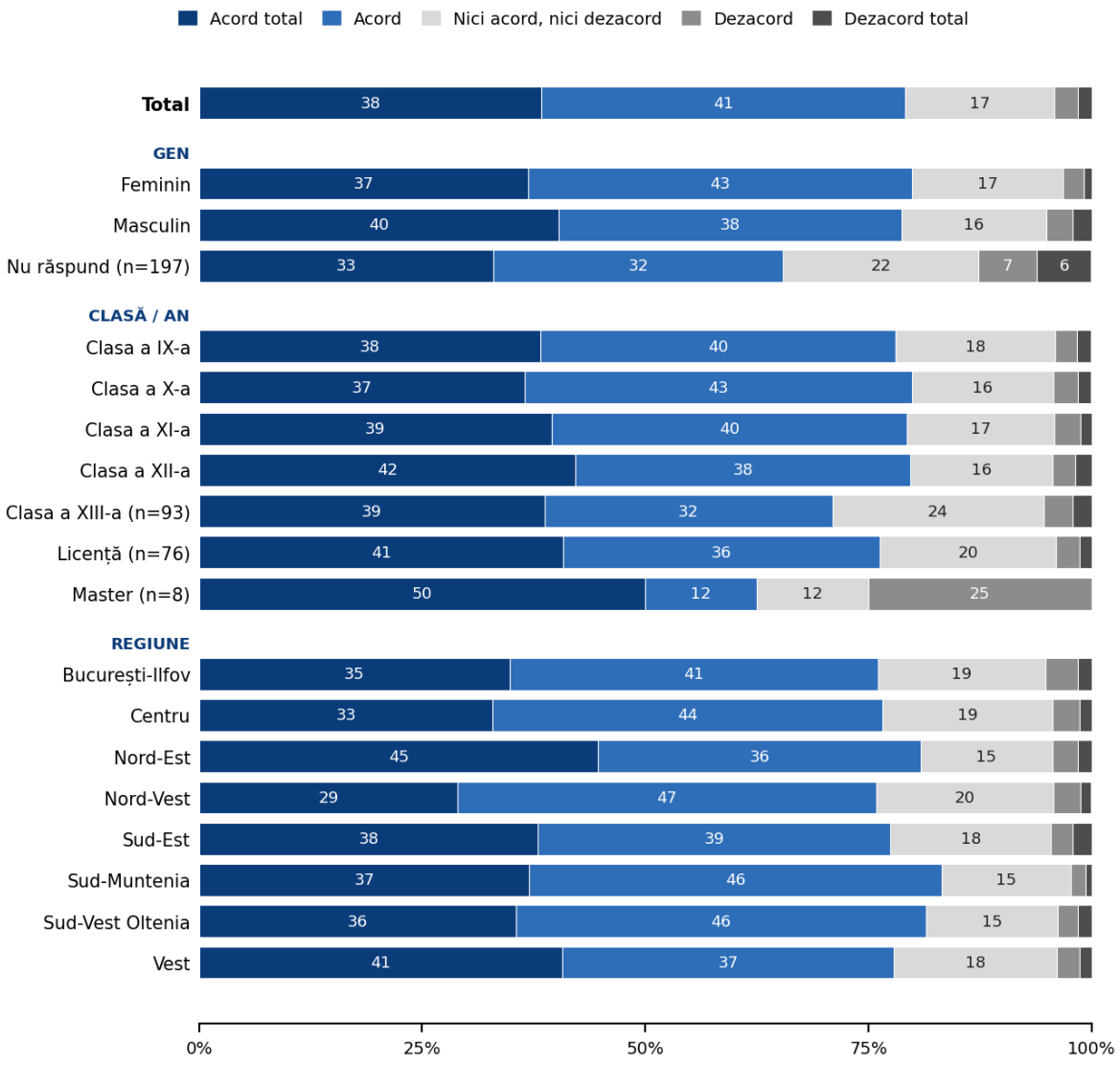


Figura 8. Am o prezență foarte bună la școală. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 79,1% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (38,3% acord total și 40,8% acord), 16,7% sunt neutri, iar 4,2% sunt în dezacord. Scorul mediu este 4,12 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 79,9% la respondenții de gen feminin și 78,8% la cei de gen masculin. Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,07).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (78,1%) și clasa a XII-a (79,7%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a X-a (79,9%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (78,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (83,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (75,9%), o diferență de 7,3 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

> **Interpretare.** Prezența declarată este ridicată (79,1%), cu valori maxime în Sud-Muntenia (83,2%). Fiind autodeclarată, cifra trebuie citită ca percepție a elevilor, nu ca rată reală de frecvență.

(1.1.8) Am acces la dispozitive electronice pentru învățare.

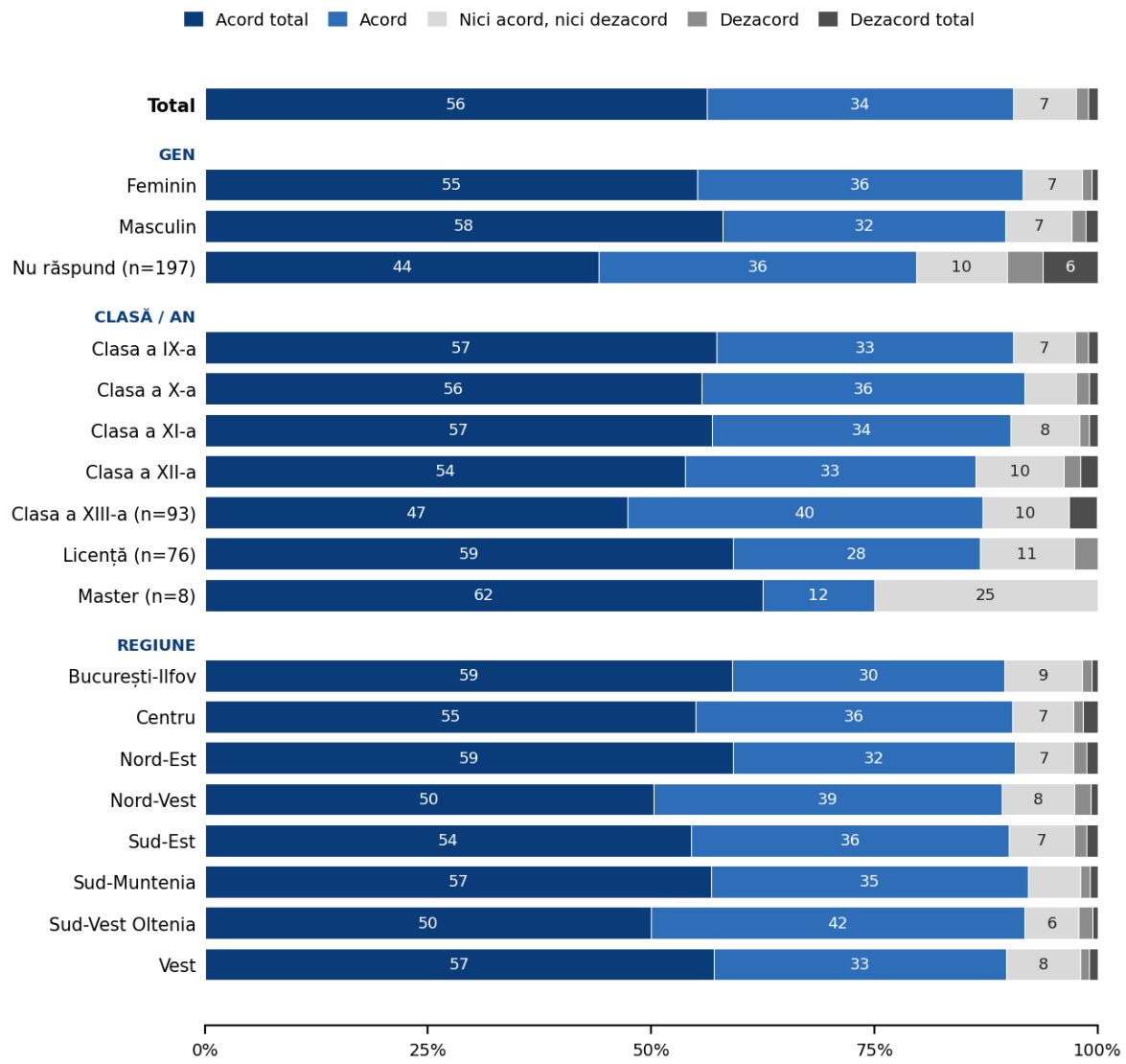


Figura 9. Am acces la dispozitive electronice pentru învățare. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 90,5% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (56,3% acord total și 34,3% acord), 7,0% sunt neutri, iar 2,4% sunt în dezacord. Scorul mediu este 4,43 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 91,6% la respondenții de gen feminin și de 89,7% la cei de gen masculin, o diferență de 1,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,06).

Pe clase, valoarea scade de la 90,5% în clasa a IX-a la 86,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a X-a (91,8%), iar cel mai mic în clasa a XII-a (86,3%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (92,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (89,3%), o diferență de 2,9 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

> **Interpretare.** Accesul la dispozitive este aproape universal (90,5%), cu cel mai mare procent de acord total din întregul set (56,3%). Diferențele regionale sunt neglijabile, deci infrastructura digitală personală nu mai pare a fi o barieră majoră pentru programele online.

(1.1.9) Îmi stabilesc obiective clare înainte de a începe o activitate de învățare.

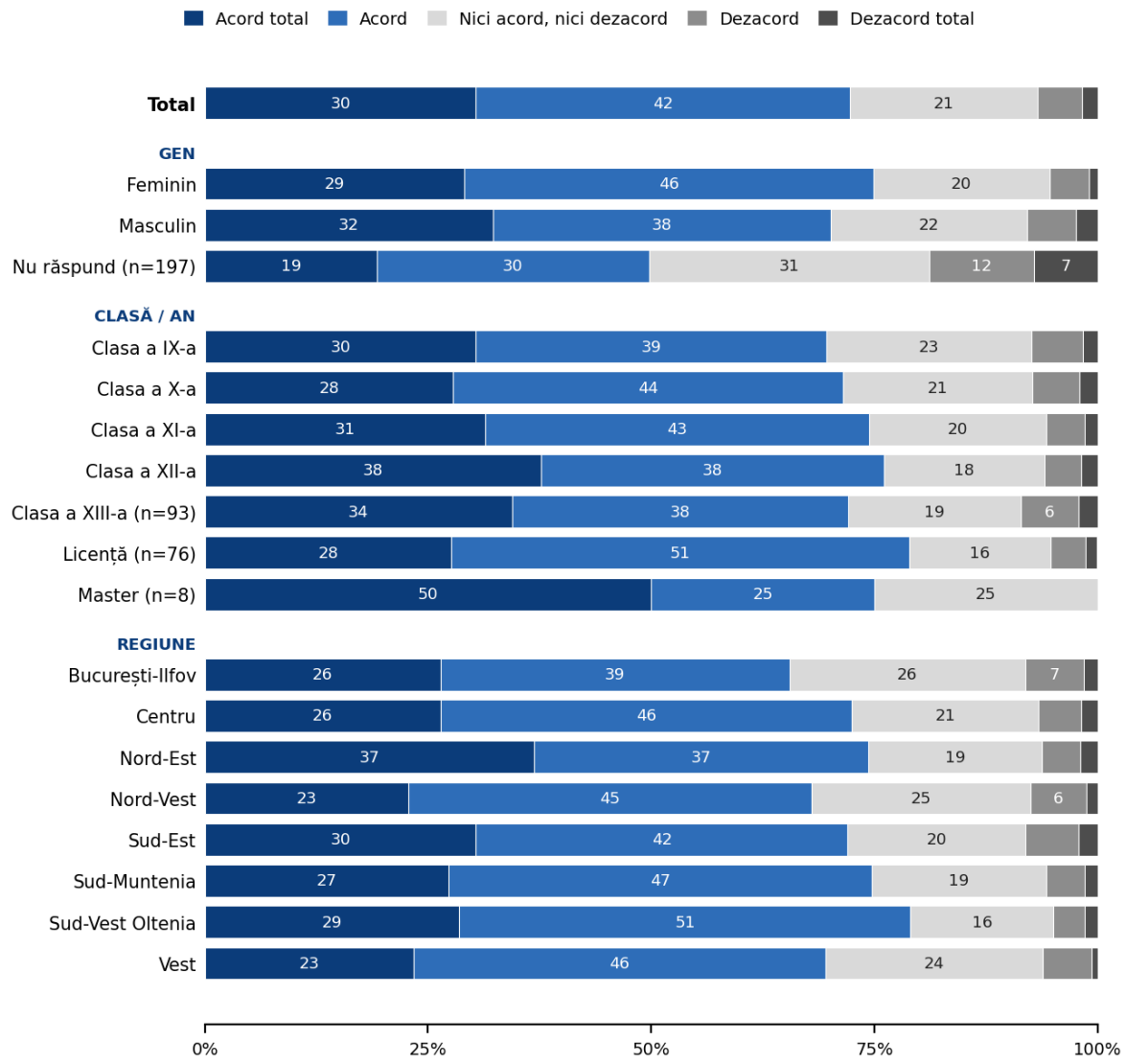


Figura 10. Îmi stabilesc obiective clare înainte de a începe o activitate de învățare. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 72,3% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (30,3% acord total și 41,9% acord), 21,0% sunt neutri, iar 6,7% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,94 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 74,9% la respondenții de gen feminin și de 70,1% la cei de gen masculin, o diferență de 4,7 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,09).

Pe clase, valoarea crește de la 69,7% în clasa a IX-a la 76,1% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (76,1%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (69,7%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (79,1%), iar cea mai mică în București-Ilfov (65,5%), o diferență de 13,6 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Stabilirea obiectivelor este o practică declarată de aproape trei sferturi dintre respondenți, mai frecventă la fete (74,9%) și cu vârsta. București-Ilfov are cel mai mic procent (65,5%), iar Sud-Vest Oltenia cel mai mare (79,1%).

(1.1.10) Îmi revizuiesc notițele în mod regulat după ore.

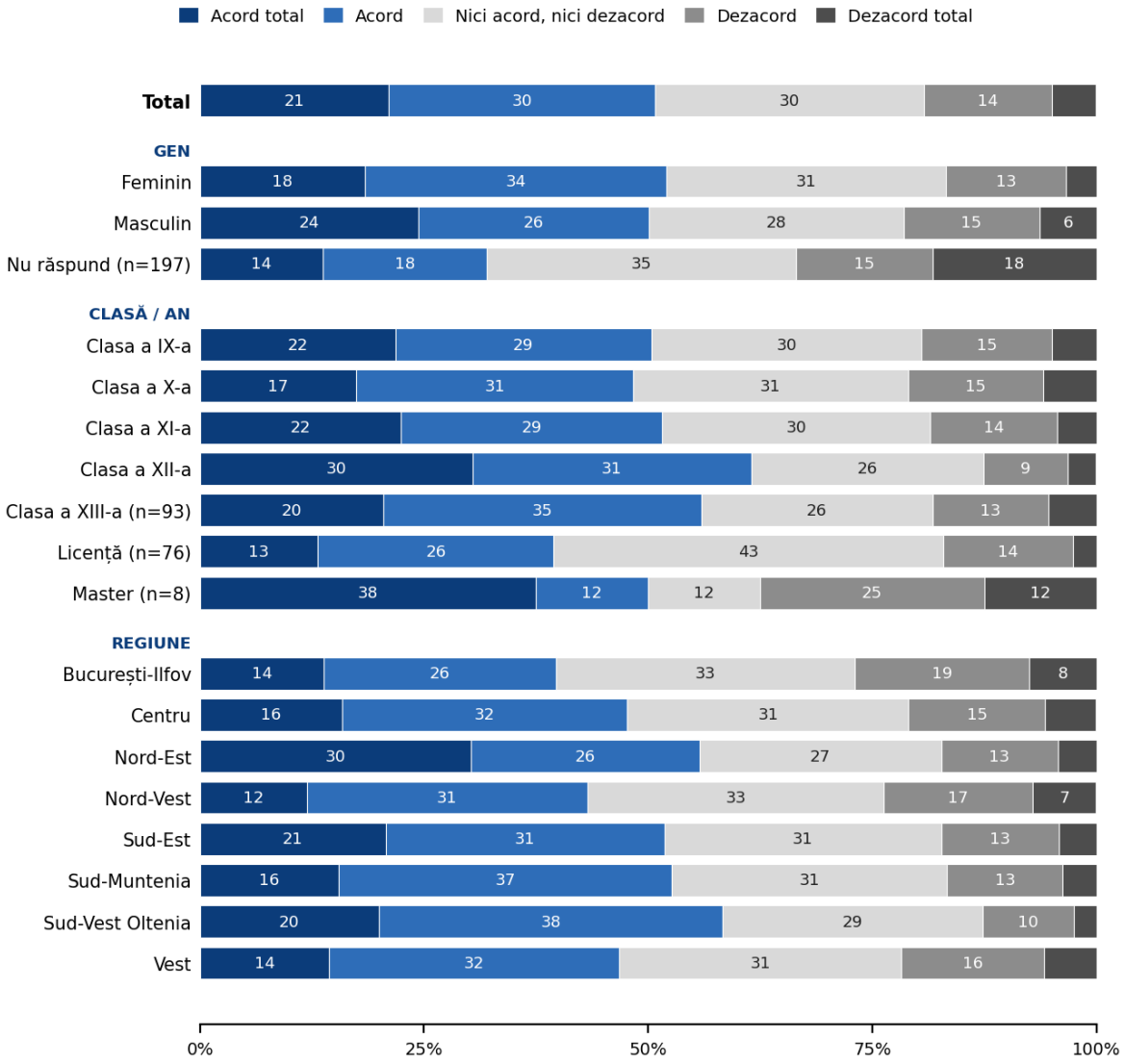


Figura 11. Îmi revizuiesc notițele în mod regulat după ore. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 50,8% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (21,0% acord total și 29,8% acord), 30,0% sunt neutri, iar 19,2% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,48 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o distribuție relativ echilibrată a opiniilor în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 52,0% la respondenții de gen feminin și de 50,1% la cei de gen masculin, o diferență de 1,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,12): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (30,7% față de 21,8%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, valoarea crește de la 50,3% în clasa a IX-a la 61,5% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (61,5%), iar cel mai mic în clasa a X-a (48,3%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (58,3%), iar cea mai mică în București-Ilfov (39,7%), o diferență de 18,6 puncte. Efectul regional este mic ca amploare, dar printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

> **Interpretare.** Recapitularea regulată a notițelor este una dintre cele mai slabe practici de învățare: doar jumătate o declară, iar aproape unul din cinci este în dezacord. Diferența regională este mare: de la 39,7% în București-Ilfov la 58,3% în Sud-Vest Oltenia. Practica crește vizibil în clasa a XII-a (61,5%), probabil sub presiunea examenelor.

(1.1.11) Înțeleg de ce sunt importante subiectele studiate la școală.

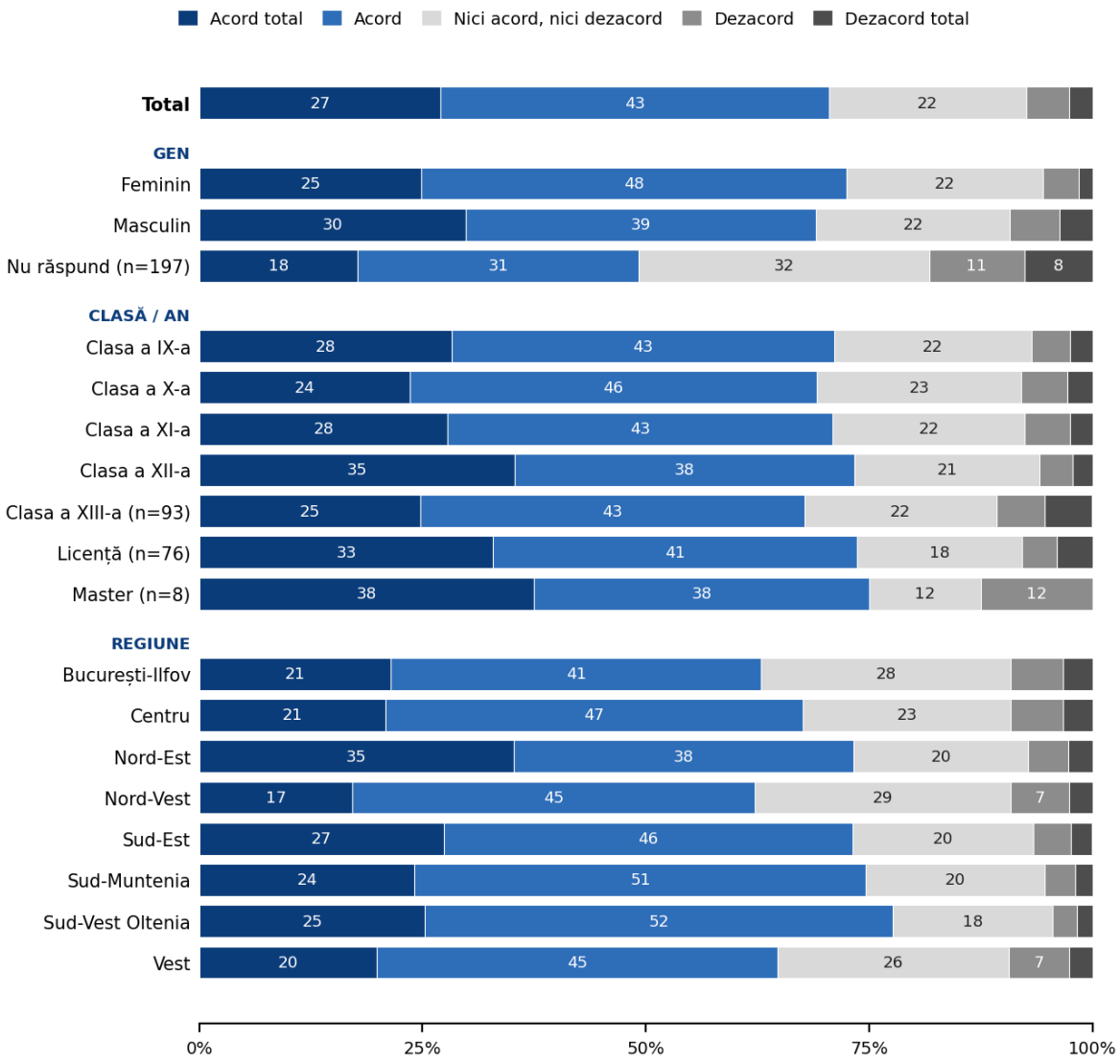


Figura 12. Înțeleg de ce sunt importante subiectele studiate la școală. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 70,5% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (27,0% acord total și 43,5% acord), 22,1% sunt neutri, iar 7,4% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,88 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 72,4% la respondenții de gen feminin și de 69,1% la cei de gen masculin, o diferență de 3,4 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (71,1%) și clasa a XII-a (73,4%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (73,4%), iar cel mai mic în clasa a X-a (69,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (77,7%), iar cea mai mică în Nord-Vest (62,2%), o diferență de 15,4 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

Interpretare. 70,5% înțeleg de ce sunt importante materiile studiate. Restul de aproape 30%, neutri sau în dezacord, reprezintă publicul pentru care legătura dintre școală și viața profesională, pe care o urmăresc programele JA, este cea mai necesară. Nord-Vest (62,2%) și București-Ilfov (62,9%) au cele mai mici valori.

(1.1.12) Îmi verific înțelegerea în timp ce învăț (de ex., prin autotestare).

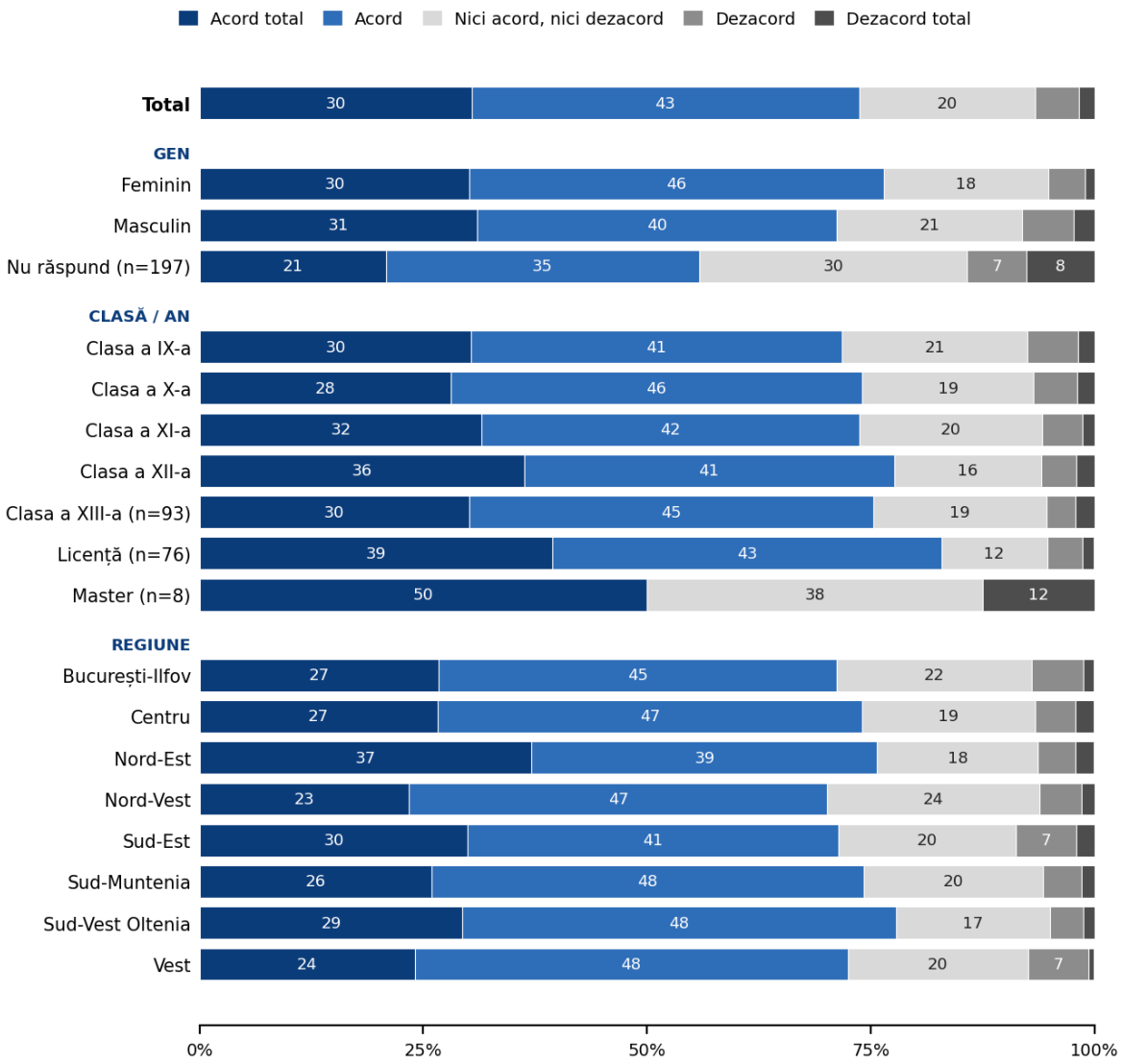


Figura 13. Îmi verific înțelegerea în timp ce învăț (de ex., prin autotestare). – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 73,7% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (30,4% acord total și 43,3% acord), 19,7% sunt neutri, iar 6,6% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,96 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 76,5% la respondenții de gen feminin și de 71,2% la cei de gen masculin, o diferență de 5,3 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,08).

Pe clase, valoarea crește de la 71,8% în clasa a IX-a la 77,6% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (77,6%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (71,8%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (77,8%), iar cea mai mică în Nord-Vest (70,2%), o diferență de 7,6 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Autotestarea este practicată de 73,7%, mai des de fete (76,5%). Alături de conectarea informațiilor noi (Q14), arată că elevii folosesc strategii de învățare eficiente, chiar dacă recapitularea regulată (Q10) rămâne slabă.

(1.1.13) Mă simt confortabil să pun întrebări atunci când nu înțeleg ceva.

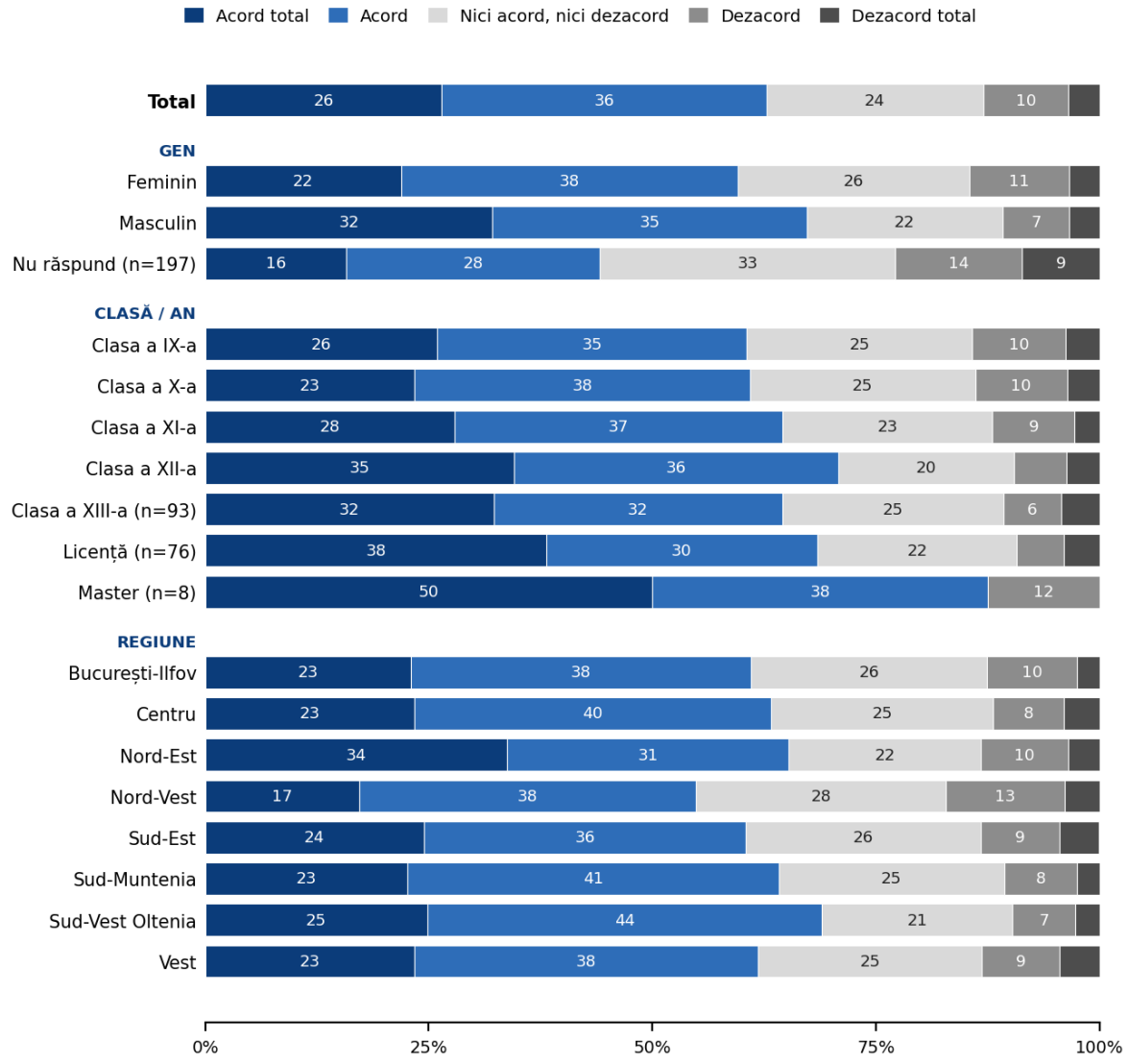


Figura 14. Mă simt confortabil să pun întrebări atunci când nu înțeleg ceva. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 62,8% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (26,4% acord total și 36,3% acord), 24,2% sunt neutri, iar 13,0% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,73 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 59,6% la respondenții de gen feminin și de 67,2% la cei de gen masculin, o diferență de 7,7 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,12).

Pe clase, valoarea crește de la 60,6% în clasa a IX-a la 70,8% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (70,8%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (60,6%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (69,0%), iar cea mai mică în Nord-Vest (54,9%), o diferență de 14,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,08).

> **Interpretare.** Confortul de a pune întrebări este mai mare la băieți (67,2% față de 59,6%), una dintre puținele afirmații unde fetele au un scor mai mic. 13% se simt inconfortabil să ceară lămuriri, iar Nord-Vest are cea mai mică valoare (54,9%). Climatul de clasă care încurajează întrebările rămâne o zonă de lucru.

(1.1.14) Conectez informațiile noi cu lucruri pe care le știam deja.

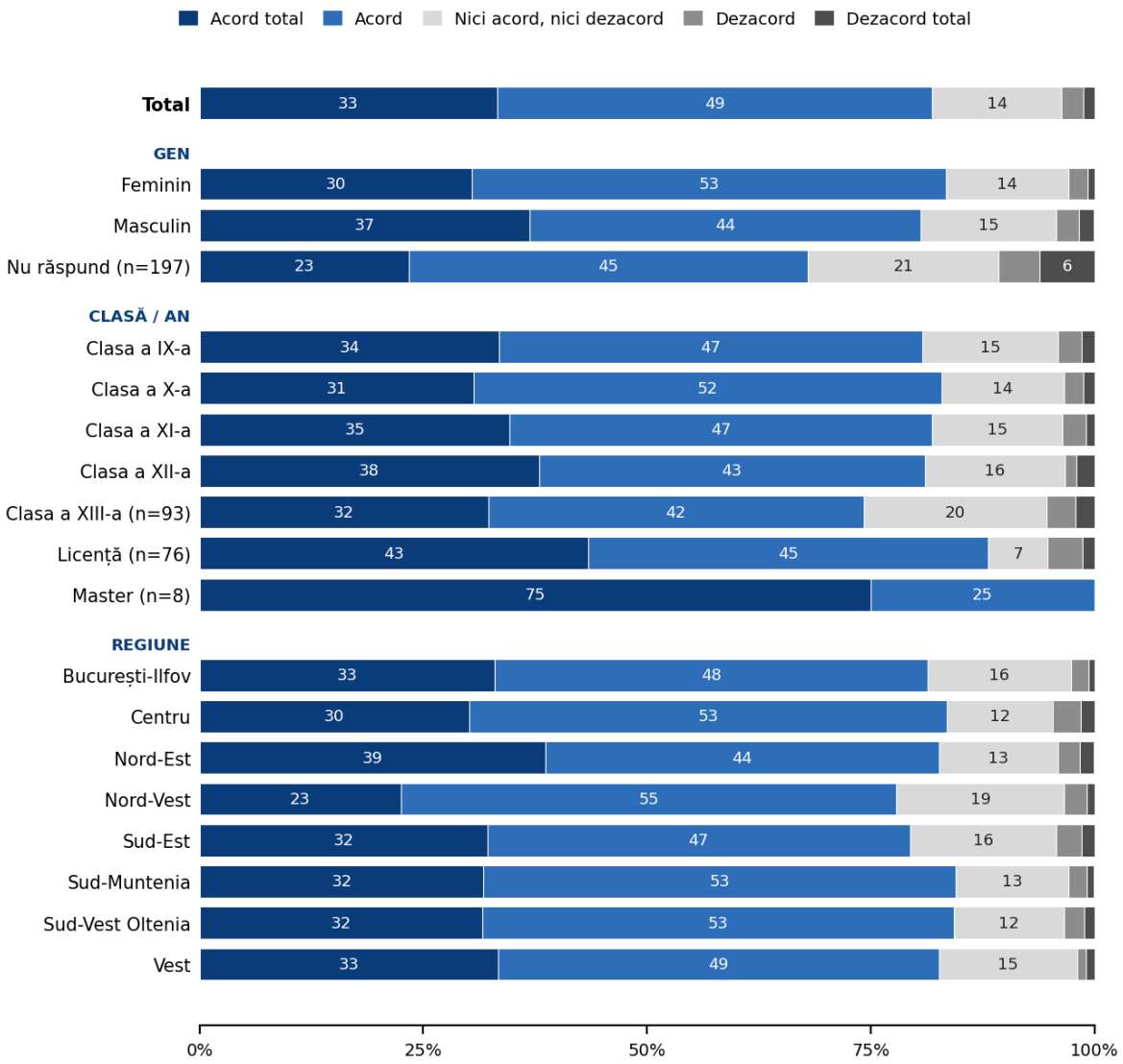


Figura 15. Conectez informațiile noi cu lucruri pe care le știam deja. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 81,9% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (33,2% acord total și 48,7% acord), 14,5% sunt neutri, iar 3,6% sunt în dezacord. Scorul mediu este 4,10 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 83,4% la respondenții de gen feminin și de 80,6% la cei de gen masculin, o diferență de 2,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,10): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (38,6% față de 31,1%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (80,7%) și clasa a XII-a (81,0%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a X-a (82,9%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (80,7%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (84,5%), iar cea mai mică în Nord-Vest (77,9%), o diferență de 6,6 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Conectarea informațiilor noi cu cunoștințele anterioare este declarată de 81,9%, a patra cea mai ridicată valoare din capitol. Este o premisă bună pentru metoda learning by doing a programelor JA.

(1.1.15) Îmi gestionez eficient timpul de studiu.

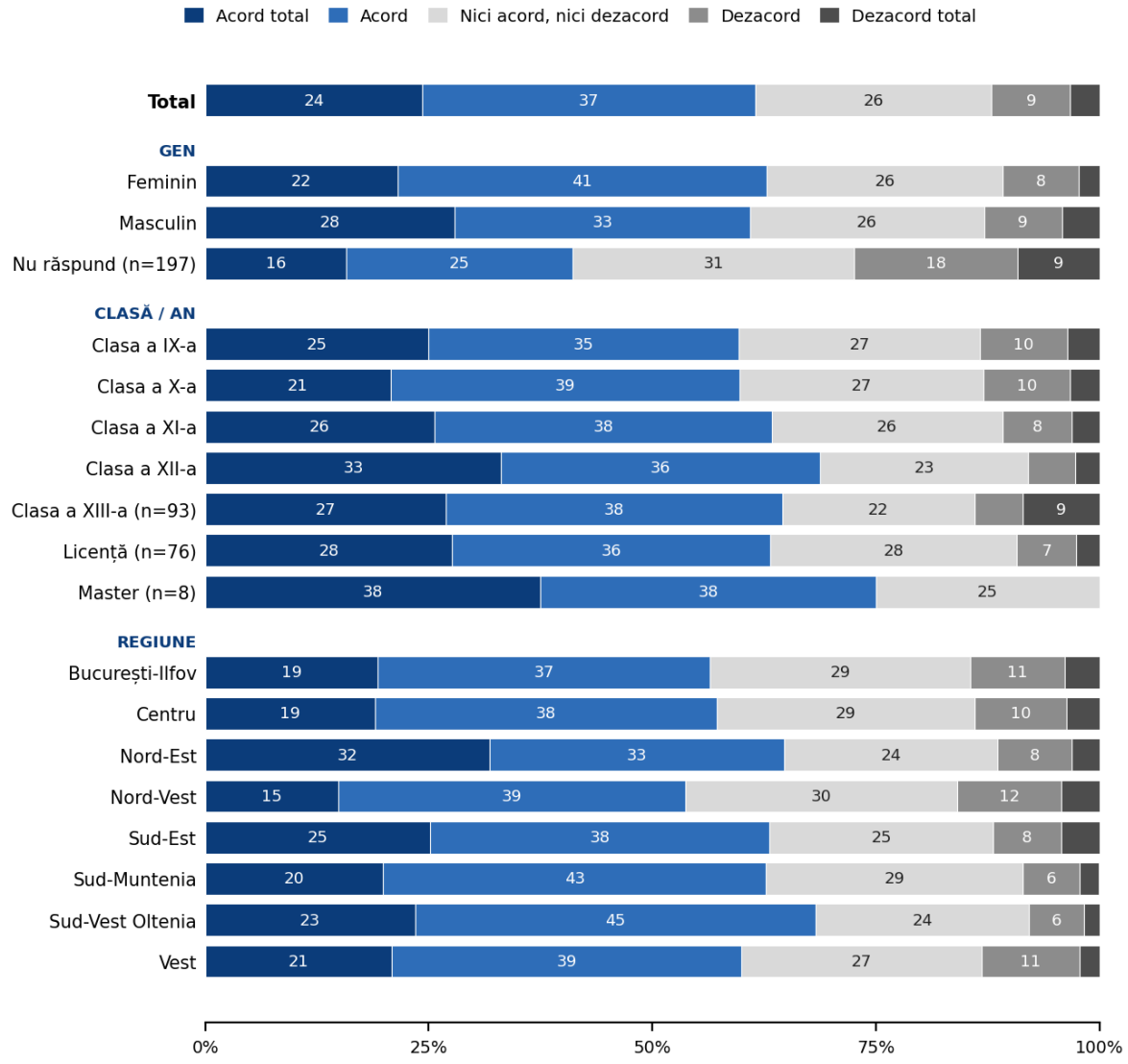


Figura 16. Îmi gestionez eficient timpul de studiu. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 61,5% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (24,3% acord total și 37,2% acord), 26,4% sunt neutri, iar 12,0% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,71 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 62,8% la respondenții de gen feminin și de 60,9% la cei de gen masculin, o diferență de 1,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,11): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (32,1% față de 23,9%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, valoarea crește de la 59,7% în clasa a IX-a la 68,8% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (68,8%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (59,7%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (68,3%), iar cea mai mică în Nord-Vest (53,7%), o diferență de 14,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,08).

Interpretare. Gestionarea eficientă a timpului de studiu este declarată de 61,5%. Valoarea crește de la 59,7% în clasele IX-X la 68,8% în clasa a XII-a. Nord-Vest (53,7%) și București-Ilfov (56,4%) sunt sub medie, aceleași regiuni care au scoruri mai mici la majoritatea practicilor de autoreglare.

(1.1.16) Reușesc să rămân concentrat(ă) și nu sunt distras(ă) ușor.

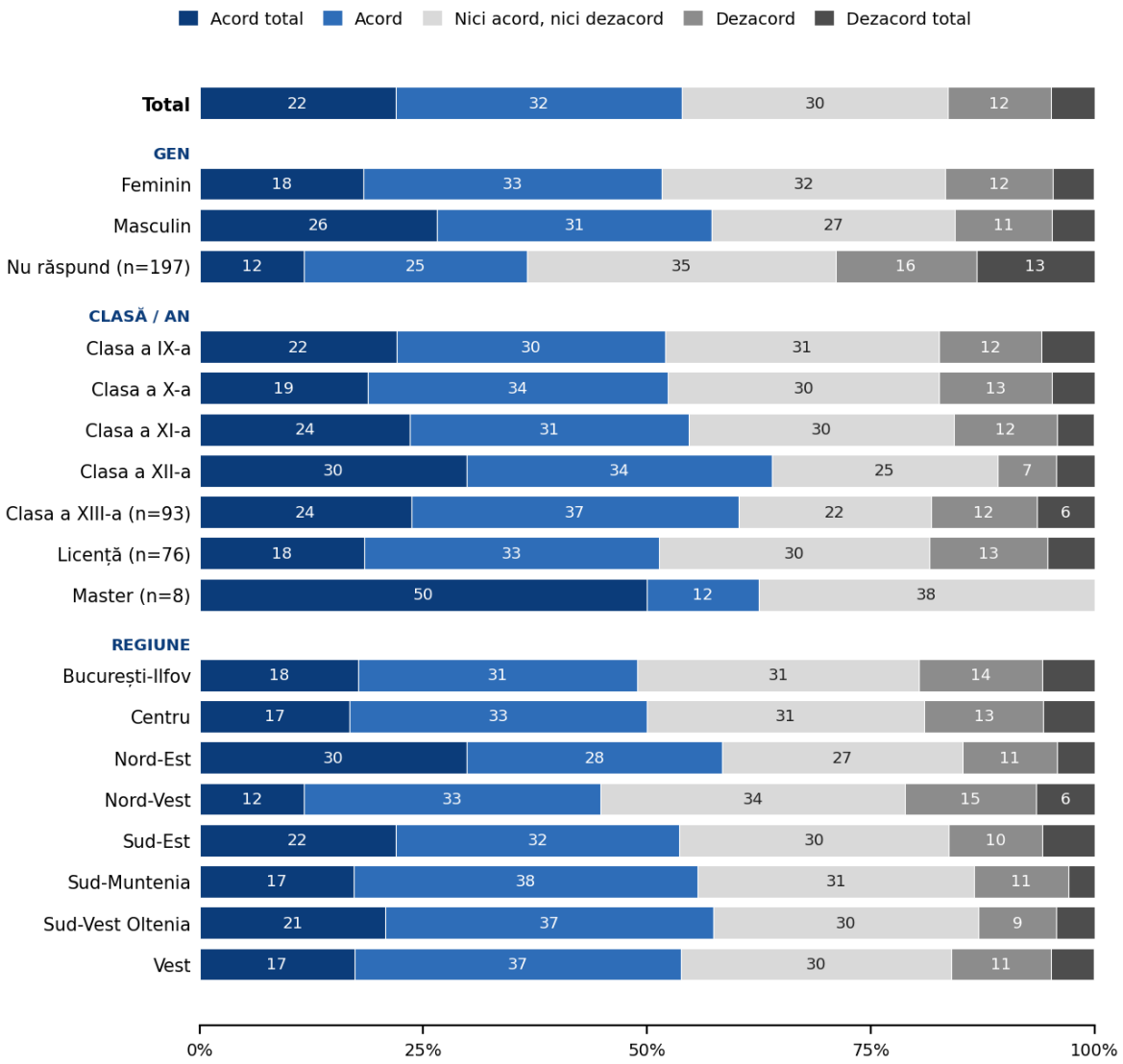


Figura 17. Reușesc să rămân concentrat(ă) și nu sunt distras(ă) ușor. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 53,9% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (21,9% acord total și 32,0% acord), 29,7% sunt neutri, iar 16,4% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,55 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o distribuție relativ echilibrată a opiniilor în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 51,6% la respondenții de gen feminin și de 57,2% la cei de gen masculin, o diferență de 5,6 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,10).

Pe clase, valoarea crește de la 52,0% în clasa a IX-a la 64,0% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (64,0%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (52,0%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (58,4%), iar cea mai mică în Nord-Vest (44,8%), o diferență de 13,6 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

Interpretare. Concentrarea este a doua cea mai slabă practică din capitol: doar 53,9% reușesc să nu fie distrași ușor. Rezultatul trebuie citit alături de folosirea intensă a dispozitivelor și a AI (Q08, Q21): același mediu digital care facilitează învățarea este și o sursă de distragere.

(1.1.17) Îmi place să accesez diferite materiale și resurse pe platforme online.

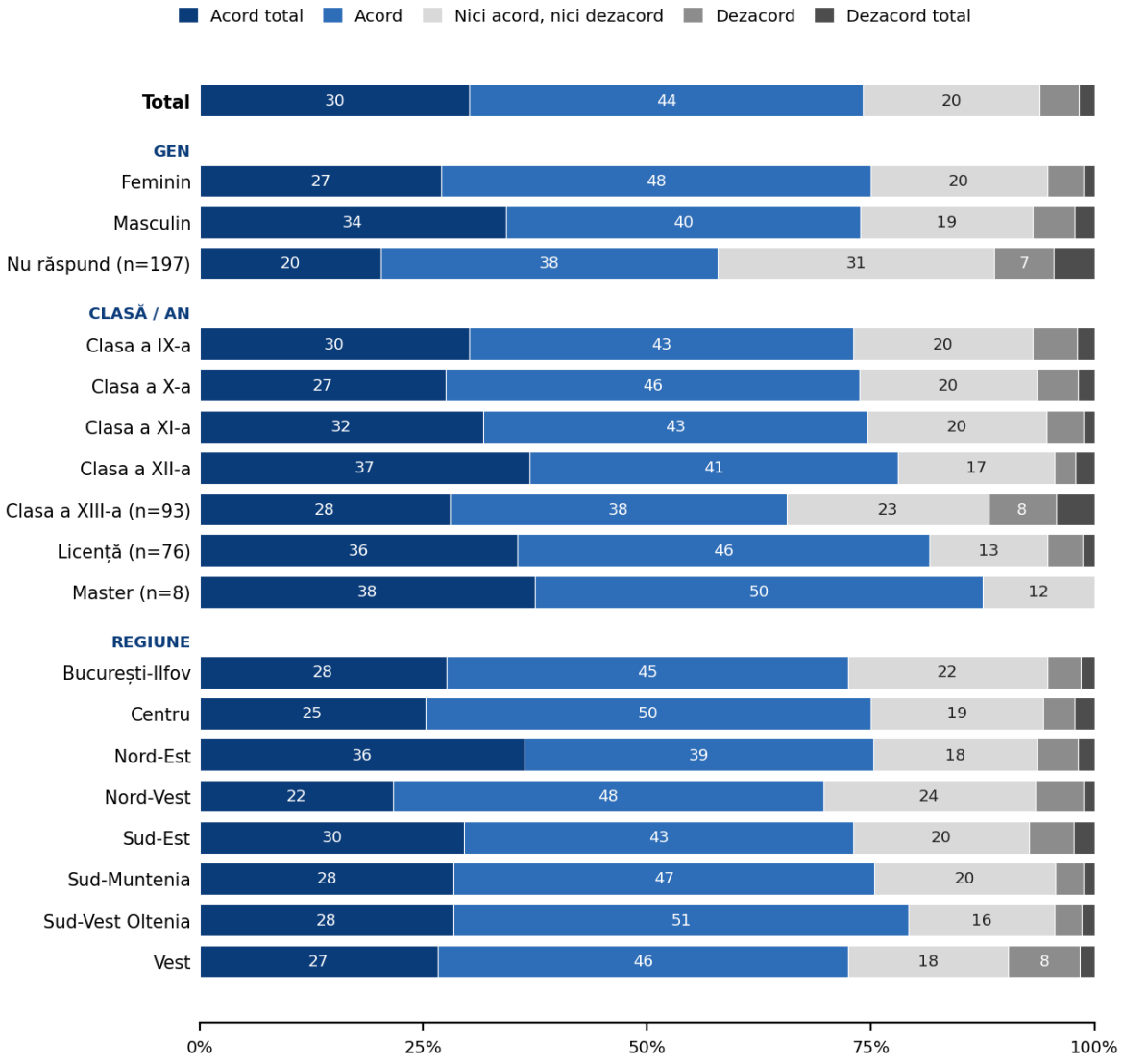


Figura 18. Îmi place să accesez diferite materiale și resurse pe platforme online. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 74,2% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (30,2% acord total și 44,0% acord), 19,7% sunt neutri, iar 6,1% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,97 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 75,0% la respondenții de gen feminin și 73,8% la cei de gen masculin. Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,10).

Pe clase, valoarea crește de la 73,1% în clasa a IX-a la 78,1% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (78,1%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (73,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (79,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (69,7%), o diferență de 9,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Trei sferturi dintre respondenți (74,2%) folosesc cu plăcere resurse de pe platforme online, mai mult decât preferă resursele digitale celor tipărite (Q04). Platformele online sunt deci acceptate ca o completare, nu neapărat ca înlocuire a resurselor clasice.

(1.1.18) Înțeleg clar ce așteptări au profesorii de la mine.

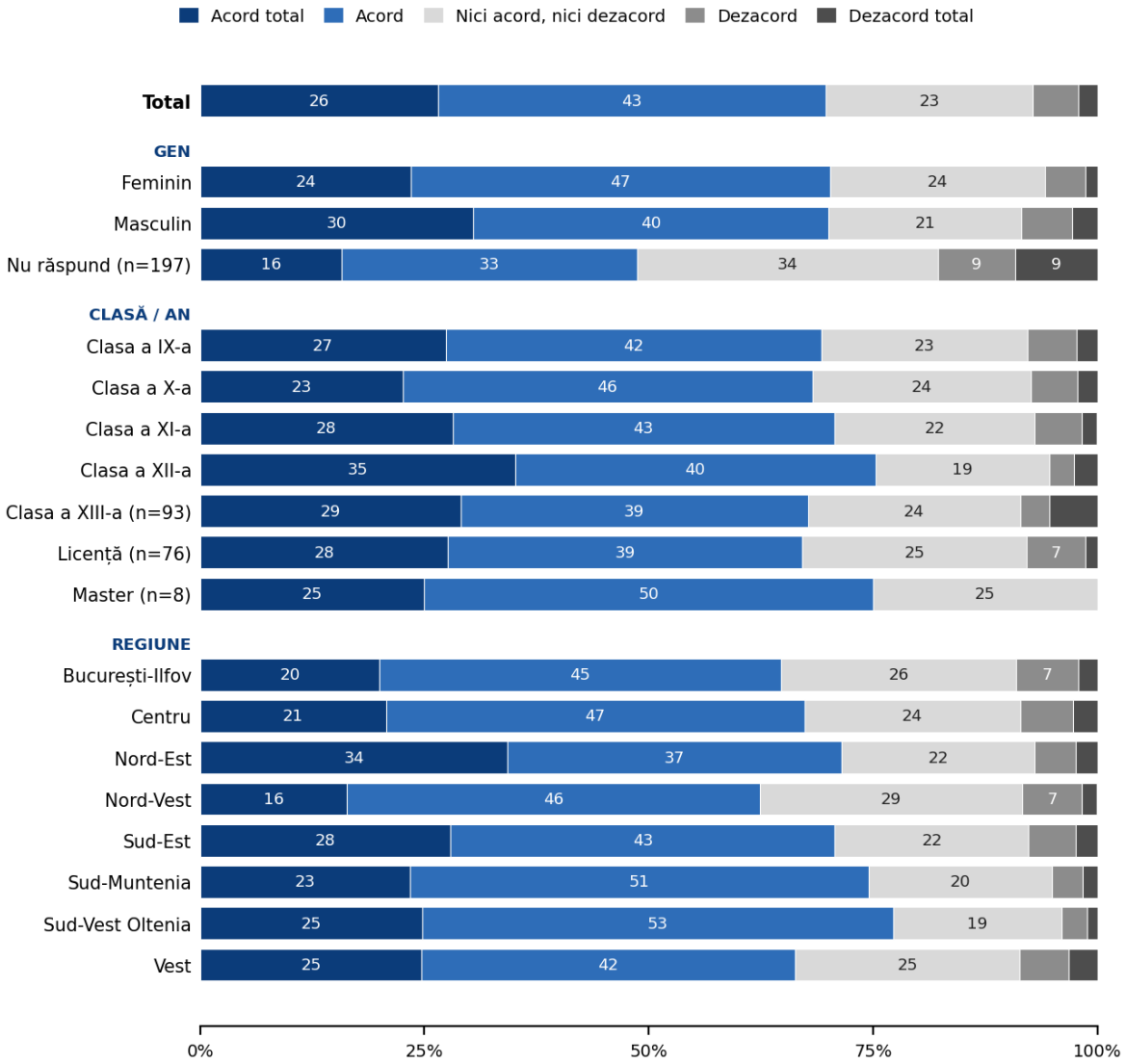


Figura 19. Înțeleg clar ce așteptări au profesorii de la mine. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 69,8% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (26,5% acord total și 43,3% acord), 23,0% sunt neutri, iar 7,2% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,87 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 70,2% la respondenții de gen feminin și 70,1% la cei de gen masculin. Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,11): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (33,2% față de 24,9%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, valoarea crește de la 69,3% în clasa a IX-a la 75,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (75,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (68,2%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (77,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (62,4%), o diferență de 14,9 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

> **Interpretare.** Șapte din zece elevi înțeleg clar ce așteaptă profesorii de la ei. Diferențele regionale sunt importante: de la 62,4% în Nord-Vest la 77,2% în Sud-Vest Oltenia. Claritatea așteptărilor crește în clasa a XII-a (75,3%).

(1.1.19) Mă simt motivat(ă) să mă implic în conținutul cursului.

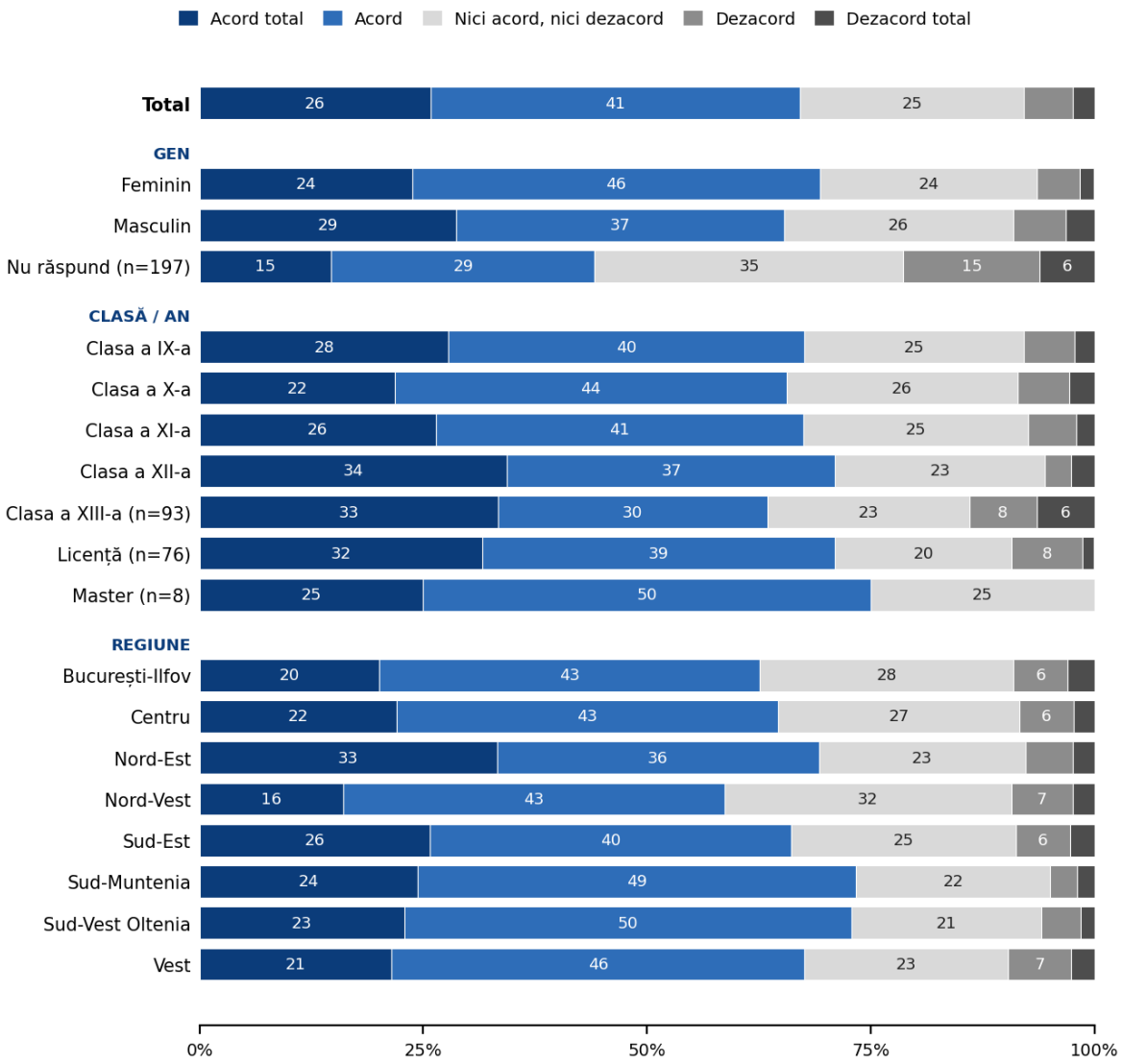


Figura 20. Mă simt motivat(ă) să mă implic în conținutul cursului. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 67,1% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (25,8% acord total și 41,3% acord), 25,1% sunt neutri, iar 7,9% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,83 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 69,4% la respondenții de gen feminin și de 65,3% la cei de gen masculin, o diferență de 4,1 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (67,5%) și clasa a XII-a (71,0%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (71,0%), iar cel mai mic în clasa a X-a (65,6%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (73,4%), iar cea mai mică în Nord-Vest (58,6%), o diferență de 14,7 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,08).

> **Interpretare.** Motivația de implicare în conținutul cursului este declarată de 67,1%. Sud-Muntenia (73,4%) și Sud-Vest Oltenia (72,9%) au cei mai motivați elevi, iar Nord-Vest cei mai puțin motivați (58,6%).

(1.1.20) Aplic feedbackul profesorilor pentru a-mi îmbunătăți activitatea de învățare.

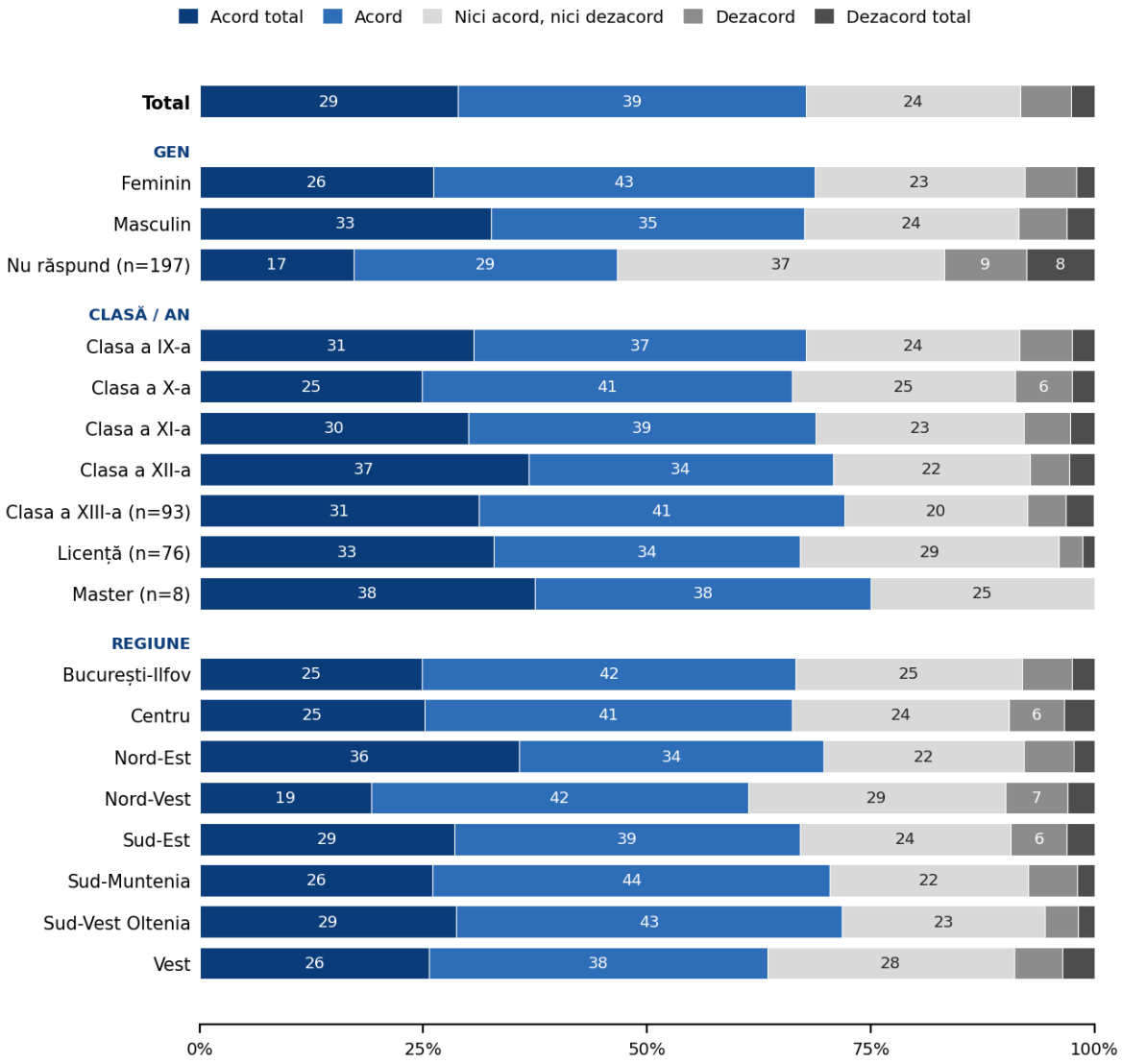


Figura 21. Aplic feedbackul profesorilor pentru a-mi îmbunătăți activitatea de învățare. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 67,8% dintre respondenți sunt de acord cu afirmația (28,9% acord total și 38,9% acord), 23,9% sunt neutri, iar 8,3% sunt în dezacord. Scorul mediu este 3,86 pe o scală de la 1 (dezacord total) la 5 (acord total). Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 68,7% la respondenții de gen feminin și 67,5% la cei de gen masculin. Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,09).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (67,8%) și clasa a XII-a (70,8%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (70,8%), iar cel mai mic în clasa a X-a (66,2%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (71,8%), iar cea mai mică în Nord-Vest (61,3%), o diferență de 10,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Aplicarea feedbackului profesorilor este declarată de 67,8%, cu diferențe mici pe gen și clasă. Nord-Vest (61,3%) și Vest (63,5%) rămân sub medie.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.1

Profilul de învățare care se conturează este unul cu resurse bune și încredere ridicată, dar cu o capacitate de autoreglare mai slabă. Respondenții declară în proporție mare că au acces la dispozitive, un spațiu de studiu și încredere în propria capacitate de a învăța. Acordul scade însă semnificativ la practicile care cer efort susținut și control volițional: recapitularea regulată, concentrarea, gestionarea timpului și evitarea amânării.

Din perspectiva învățării autoreglate, elevii par să stăpânească mai bine componentele de planificare și monitorizare (stabilirea obiectivelor, autotestarea, conectarea cunoștințelor) decât pe cele de menținere a efortului. Decalajul dintre încrederea declarată și practicile efective sugerează că încrederea în propria capacitate de a învăța nu se traduce automat în strategii consecvente, ceea ce face din autoreglare o țintă educațională distinctă.

Diferențele dintre segmente sunt, în ansamblu, de mică amploare. Genul este dimensiunea cea mai diferențiatoare (băieții declară mai des amânarea sarcinilor și preferința pentru resurse digitale, fetele o planificare mai riguroasă), urmat de regiune, în timp ce nivelul de studiu contează cel mai puțin. Valorile mai ridicate din clasa a XII-a pot reflecta atât maturizarea, cât și presiunea examenelor de final de ciclu. O parte importantă a respondenților nu are o poziție fermă: varianta neutră „nici acord, nici dezacord” este aleasă de 7,0% până la 38,8% dintre ei, cel mai des la afirmațiile despre lucrul în echipă, învățarea individuală și recapitularea notițelor.

(1.2) Inteligența artificială în învățare

Al doilea bloc, cu răspunsuri de tip acord/dezacord, măsoară utilizarea inteligenței artificiale în procesul de învățare și atitudinea critică față de aceasta. Rezultatele arată o utilizare aproape generalizată, însoțită de o conștientizare ridicată a limitelor: peste 85% au acord la toate afirmațiile despre verificare și confidențialitate.

(1.2.1) Am folosit inteligența artificială pentru a înțelege mai bine un subiect predat la școală.

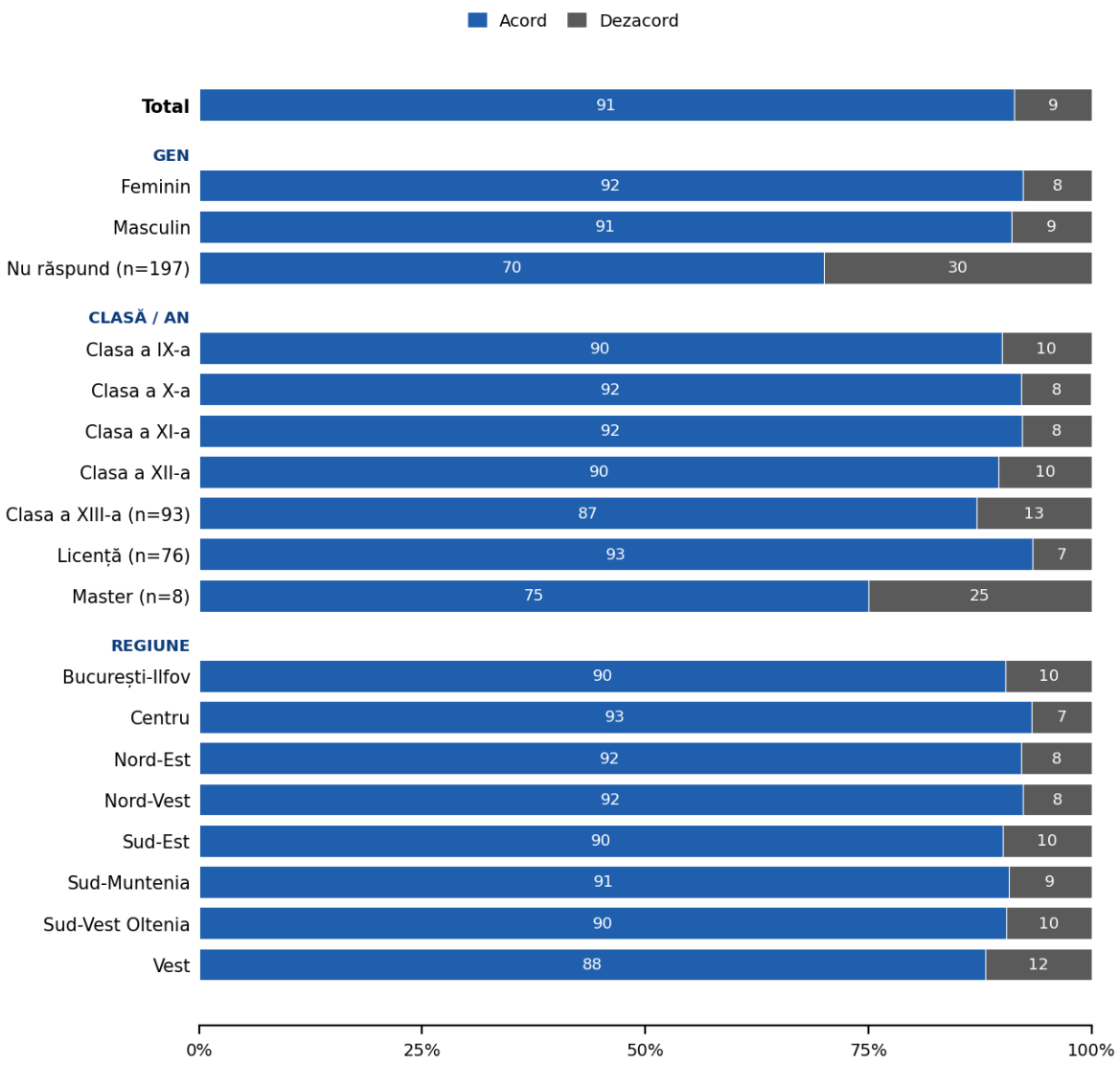


Figura 22. Am folosit inteligența artificială pentru a înțelege mai bine un subiect predat la școală. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 91,4% „Acord” și 8,6% „Dezacord”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 92,3% la respondenții de gen feminin și 91,1% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,02), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (90,0%) și clasa a XII-a (89,6%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (92,2%), iar cel mai mic în clasa a XII-a (89,6%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Centru (93,3%), iar cea mai mică în Vest (88,1%), o diferență de 5,1 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Interpretare. Inteligența artificială a devenit un instrument de învățare aproape universal: 91,4% au folosit-o pentru a înțelege mai bine un subiect predat la școală. Diferențele dintre segmente sunt foarte mici (V Cramér sub 0,05), deci utilizarea AI nu mai este un fenomen de nișă sau specific unei categorii de elevi.

(1.2.2) Am folosit inteligența artificială pentru a-mi face temele.

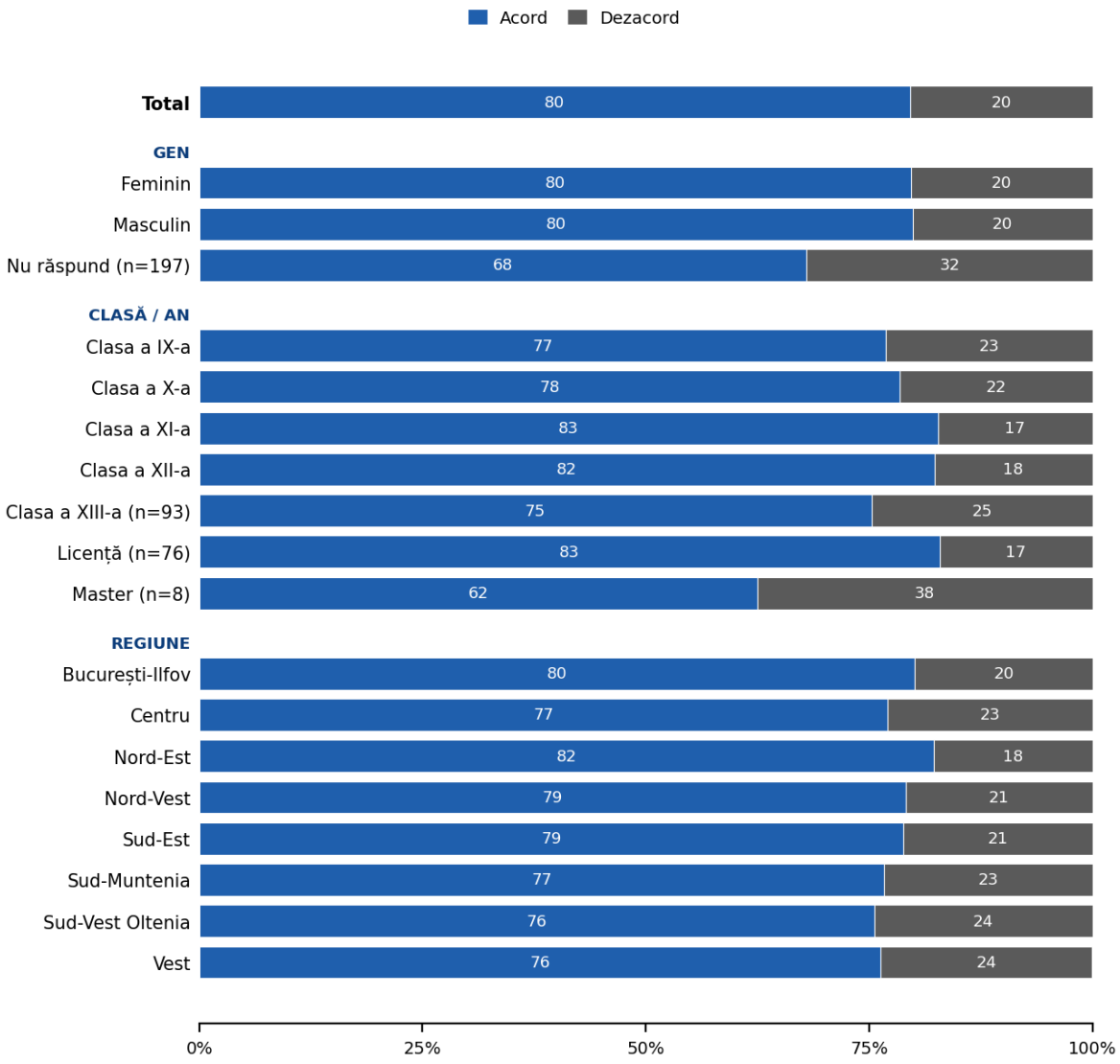


Figura 23. Am folosit inteligența artificială pentru a-mi face temele. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 79,6% „Acord” și 20,4% „Dezacord”. Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este practic egală: 79,7% la respondenții de gen feminin și 79,9% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,00), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, valoarea crește de la 76,9% în clasa a IX-a la 82,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (82,7%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (76,9%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (82,3%), iar cea mai mică în Sud-Vest Oltenia (75,6%), o diferență de 6,7 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Patru din cinci respondenți au folosit AI pentru teme. Utilizarea crește cu clasa (de la 76,9% în clasa a IX-a la 82,7% în clasa a XI-a) și nu diferă deloc pe gen. Diferența de 12 puncte față de Q21 arată că AI este folosită mai des pentru înțelegere decât pentru rezolvarea temelor, un semnal relativ pozitiv despre modul de utilizare.

(1.2.3) Cel puțin un profesor mi-a prezentat o modalitate de utilizare a inteligenței artificiale.

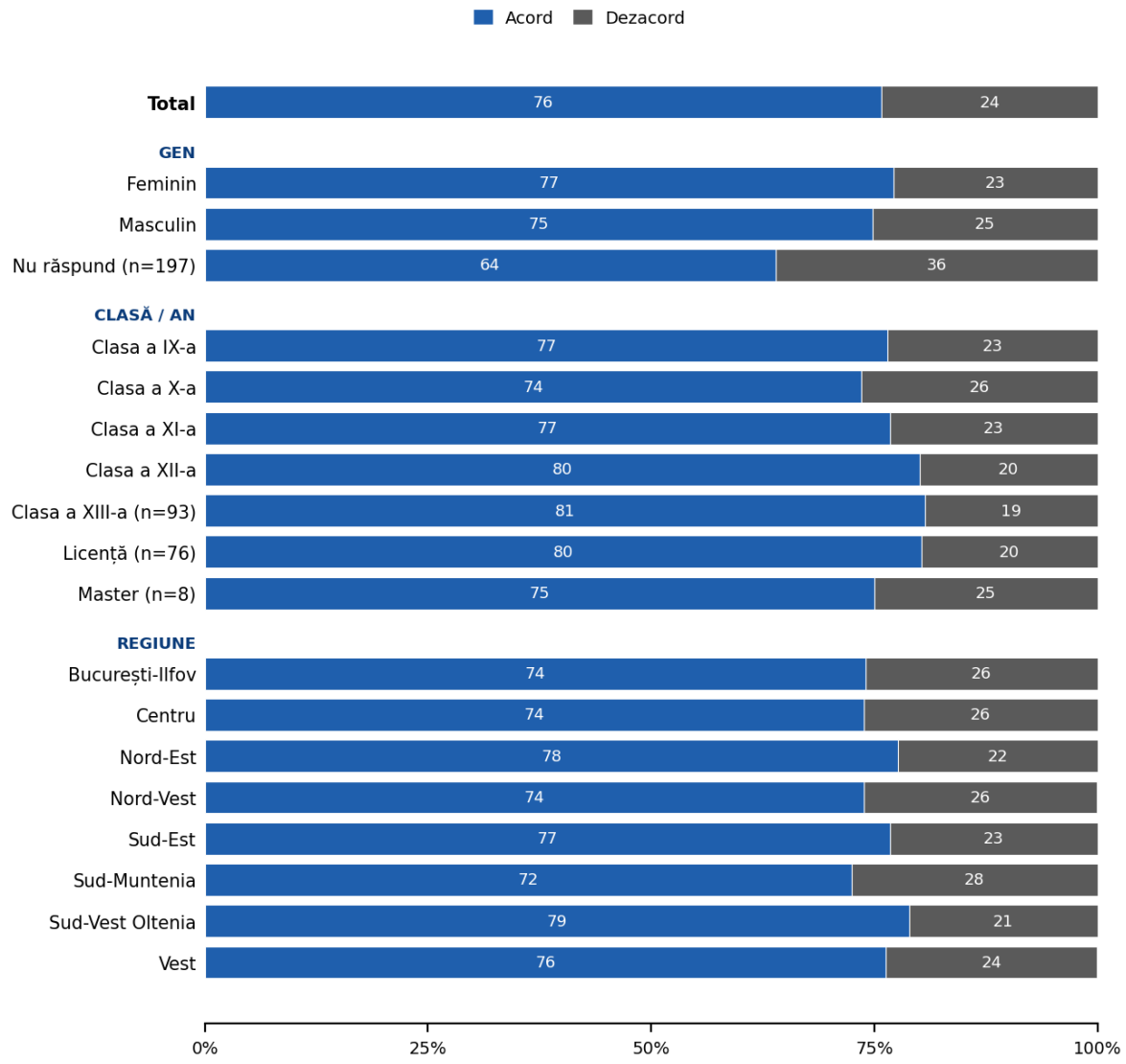


Figura 24. Cel puțin un profesor mi-a prezentat o modalitate de utilizare a inteligenței artificiale. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 75,8% „Acord” și 24,2% „Dezacord”. Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 77,2% la respondenții de gen feminin și de 74,8% la cei de gen masculin, o diferență de 2,4 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,03), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (76,5%) și clasa a XII-a (80,1%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (80,1%), iar cel mai mic în clasa a X-a (73,5%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (78,9%), iar cea mai mică în Sud-Muntenia (72,5%), o diferență de 6,4 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

> **Interpretare.** Trei sferturi dintre elevi au avut cel puțin un profesor care le-a arătat cum să folosească AI. Restul de 24,2% (aproape 2.700 de respondenți) au învățat să folosească AI fără niciun ghidaj din partea școlii, ceea ce justifică programele de alfabetizare AI ale JA.

(1.2.4) Cel puțin o dată inteligența artificială mi-a dat un răspuns fals.

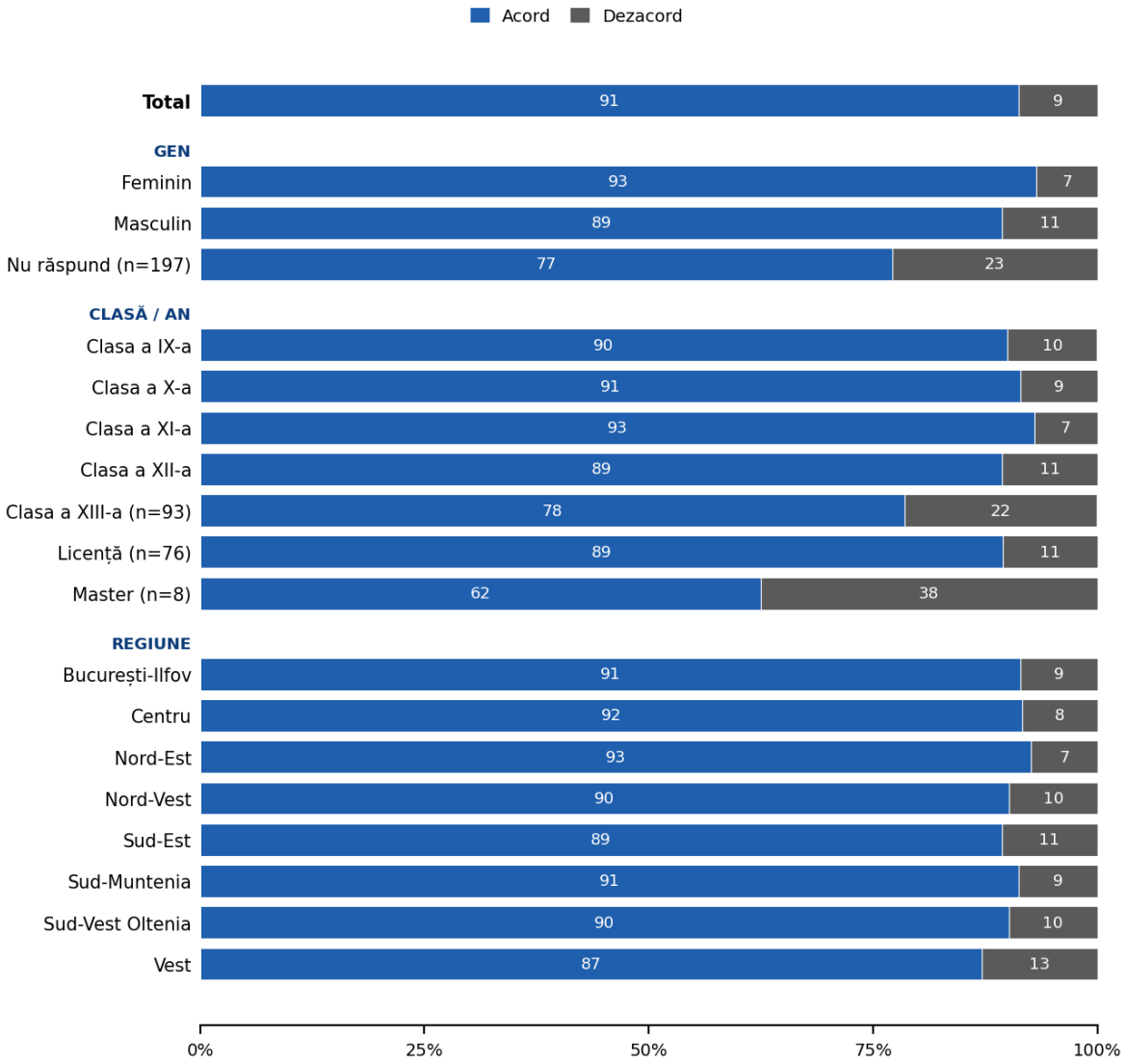


Figura 25. Cel puțin o dată inteligența artificială mi-a dat un răspuns fals. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 91,2% „Acord” și 8,8% „Dezacord”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 93,2% la respondenții de gen feminin și de 89,4% la cei de gen masculin, o diferență de 3,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,07).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (90,0%) și clasa a XII-a (89,4%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (93,0%), iar cel mai mic în clasa a XII-a (89,4%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (92,7%), iar cea mai mică în Vest (87,2%), o diferență de 5,5 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

> **Interpretare.** 91,2% au primit cel puțin o dată un răspuns fals de la AI. Rezultatul arată un nivel ridicat de verificare critică, mai frecvent la fete (93,2%). Practic, aproape toți cei care folosesc AI au observat și limitele ei.

(1.2.5) Sunt informații pe care nu le transmit inteligenței artificiale, din rațiuni de confidențialitate.

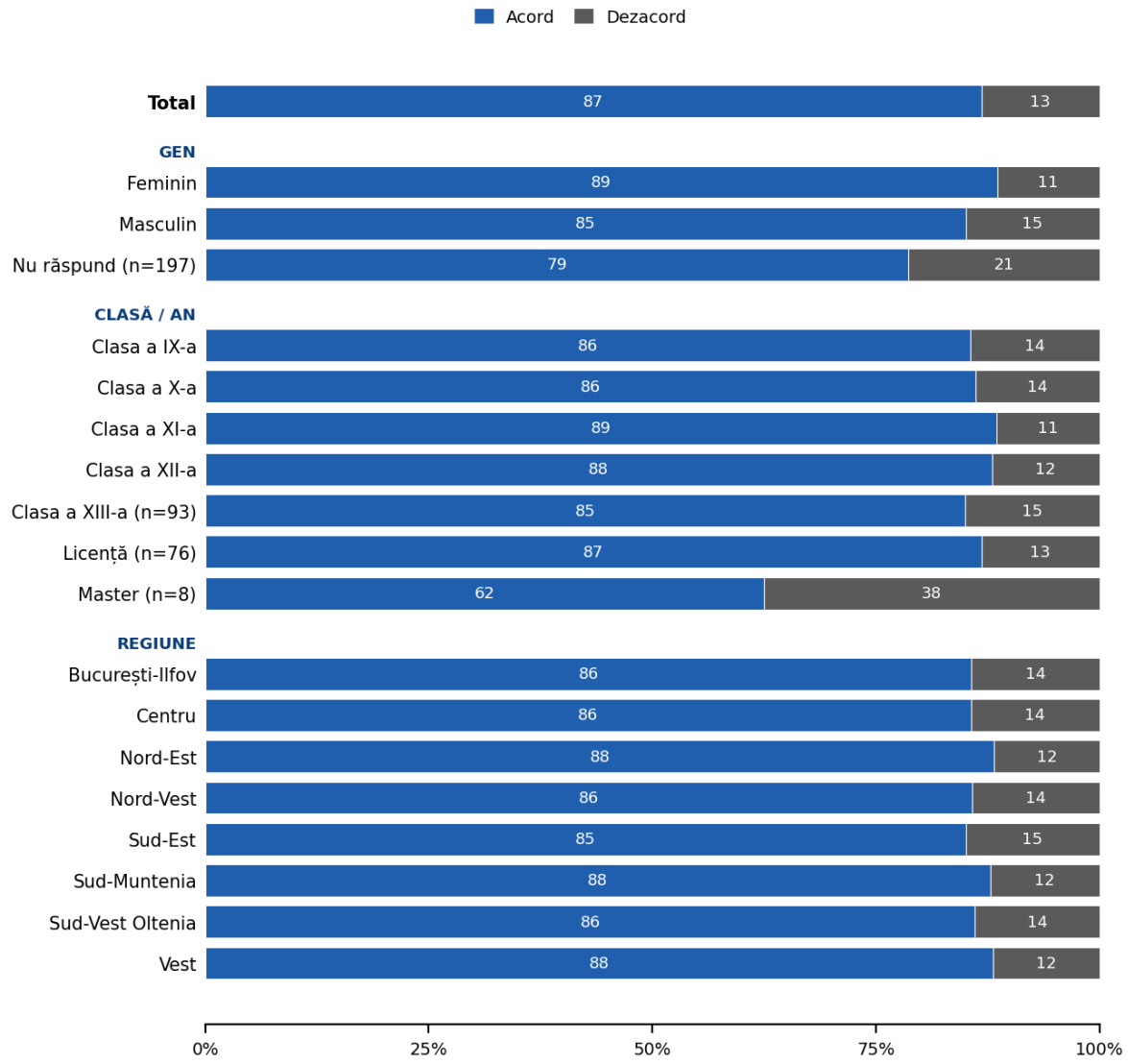


Figura 26. Sunt informații pe care nu le transmit inteligenței artificiale, din rațiuni de confidenți... – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 86,8% „Acord” și 13,2% „Dezacord”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor de acord este de 88,6% la respondenții de gen feminin și de 85,1% la cei de gen masculin, o diferență de 3,5 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,05).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (85,6%) și clasa a XII-a (88,0%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (88,5%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (85,6%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Est (88,2%), iar cea mai mică în Sud-Est (85,0%), o diferență de 3,2 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

> **Interpretare.** 86,8% își protejează anumite informații în relația cu AI, din motive de confidențialitate, iar fetele sunt mai prudente (88,6% față de 85,1%). Împreună cu Q24, rezultatul descrie un utilizator de AI pragmatic și relativ prudent, nu unul naiv.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.2

Inteligența artificială este integrată în practica de învățare a aproape tuturor respondenților, iar utilizarea ei nu mai diferențiază categoriile de elevi: efectele de gen, clasă și regiune sunt foarte mici la toate cele cinci întrebări (V Cramér sub 0,07). AI este folosită mai des pentru înțelegerea materiei decât pentru rezolvarea temelor, iar aproape toți utilizatorii au întâlnit răspunsuri eronate și își protejează anumite informații.

Imaginea este cea a unui utilizator pragmatic și relativ critic, nu a unuia naiv. Faptul că un sfert dintre elevi nu au primit niciun ghidaj din partea profesorilor arată însă că alfabetizarea în domeniul AI se formează în mare parte informal. Corelația dintre ghidajul profesorilor și utilizarea AI pentru înțelegere (analizată în capitolul 2) indică rolul pe care îl poate avea școala în orientarea acestei utilizări.

(1.3) Participarea la programele JA și evaluarea lor

(1.3.1) Selectează din lista de mai jos DOAR modulele JA la care ai participat în acest an școlar/universitar.

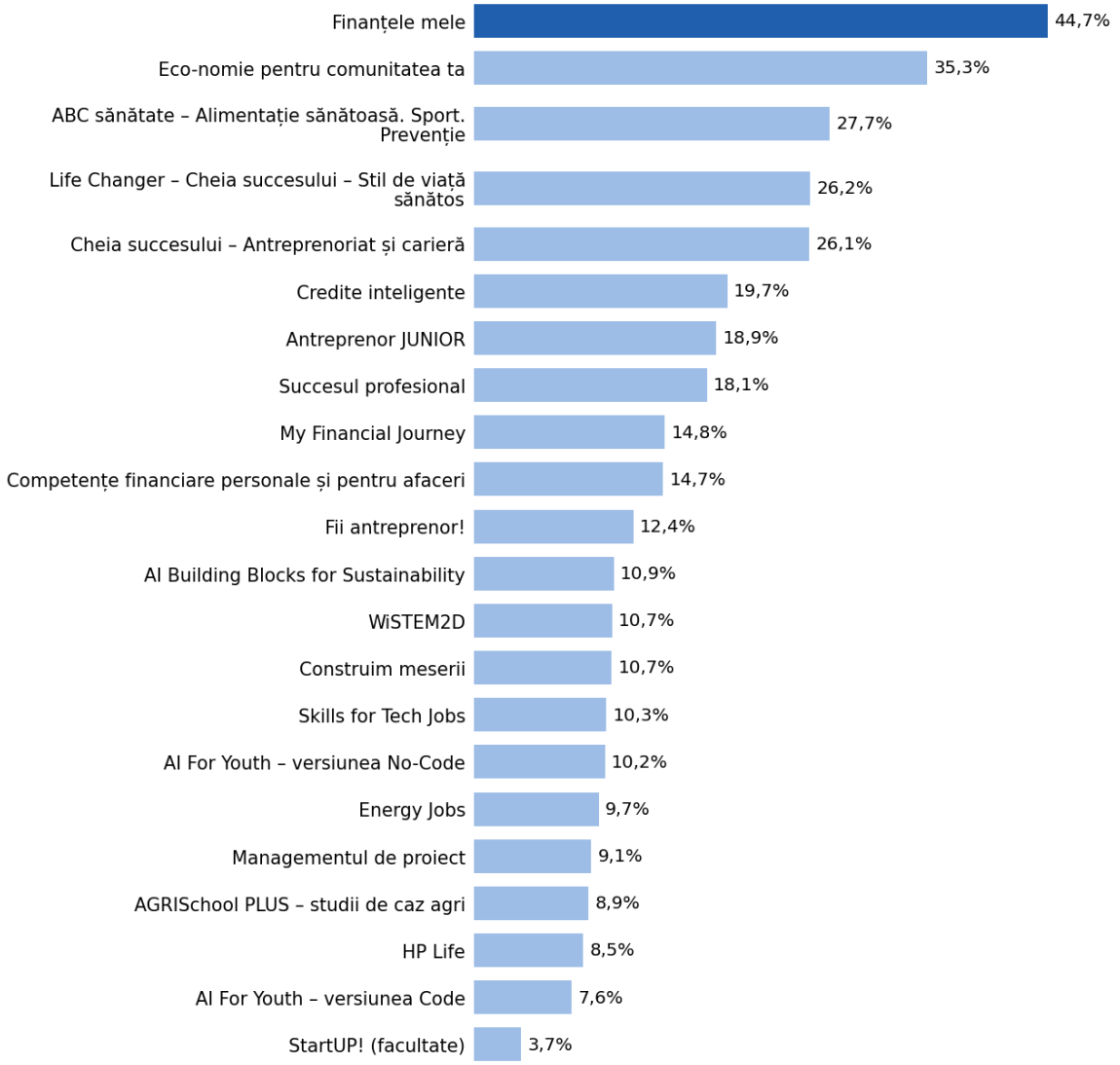


Figura 27. Selectează din lista de mai jos DOAR modulele JA la care ai participat în acest an școlar/ – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 3,59 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Finanțele mele” (44,7%), „Eco-nomie pentru comunitatea ta” (35,3%) și „ABC sănătate – Alimentație sănătoasă. Sport. Prevenție” (27,7%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Finanțele mele	44,7%	43,5%	46,4%	47,7%	43,7%	47,1%	35,7%
Eco-nomie pentru comunitatea ta	35,3%	35,7%	35,0%	42,9%	33,5%	33,4%	29,2%
ABC sănătate – Alimentație sănătoasă. Sport. Prevenție	27,7%	29,8%	25,3%	37,5%	23,3%	25,7%	26,0%
Life Changer – Cheia succesului – Stil de viață sănătos	26,2%	28,8%	23,1%	27,0%	23,4%	27,4%	32,9%
Cheia succesului – Antreprenoriat și carieră	26,1%	28,2%	23,5%	22,6%	23,9%	30,0%	33,1%
Credite inteligente	19,7%	17,1%	22,9%	20,8%	17,1%	24,0%	14,1%
Antreprenor JUNIOR	18,9%	20,4%	17,1%	11,9%	23,9%	19,5%	15,1%
Succesul profesional	18,1%	19,7%	16,5%	14,3%	16,8%	20,4%	28,2%
My Financial Journey	14,8%	15,0%	14,6%	12,4%	13,0%	19,4%	14,5%
Competențe financiare personale și pentru afaceri	14,7%	15,7%	13,5%	12,0%	13,9%	18,4%	14,7%
Fii antreprenor!	12,4%	12,5%	12,3%	10,6%	13,3%	12,7%	12,1%
AI Building Blocks for Sustainability	10,9%	10,8%	11,1%	9,0%	10,7%	11,2%	12,1%
WiSTEM2D	10,7%	9,8%	11,9%	9,5%	12,0%	9,0%	16,0%
Construim meserii	10,7%	10,7%	10,8%	9,1%	9,2%	11,9%	17,9%
Skills for Tech Jobs	10,3%	10,5%	10,1%	6,3%	9,3%	13,6%	14,5%
AI For Youth – versiunea No-Code	10,2%	9,5%	11,0%	11,8%	9,7%	8,9%	12,0%
Energy Jobs	9,7%	9,6%	9,9%	5,9%	9,1%	11,6%	16,1%
Managementul de proiect	9,1%	9,2%	9,2%	7,5%	8,9%	9,6%	7,9%
AGRISchool PLUS – studii de caz agri	8,9%	9,1%	8,8%	7,3%	10,7%	8,4%	7,9%
HP Life	8,5%	8,5%	8,6%	6,1%	8,9%	8,5%	9,0%
AI For Youth – versiunea Code	7,6%	7,3%	8,0%	6,9%	7,7%	7,4%	10,2%
StartUP! (facultate)	3,7%	3,6%	3,8%	2,1%	3,0%	4,1%	4,6%

Tabelul: M01 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Finanțele mele	43,2	43,8	53,9	37,5	39,7	39,9	39,7	22,8
Eco-nomie pentru comunitatea ta	30,3	30,0	42,1	29,7	33,2	34,8	35,5	22,1
ABC sănătate – Alimentație sănătoasă. Sport. Prevenție	26,2	26,6	25,8	21,7	31,4	31,2	36,1	36,5
Life Changer – Cheia succesului – Stil de viață sănătos	23,4	28,1	25,3	22,8	32,8	29,2	22,3	23,1
Cheia succesului – Antreprenoriat și carieră	17,5	32,3	25,8	21,2	35,9	30,3	19,0	22,8
Credite inteligente	8,0	13,1	31,9	11,3	17,1	14,9	13,8	15,7
Antreprenor JUNIOR	15,2	16,2	17,3	25,2	23,4	17,3	19,7	17,6
Succesul profesional	13,1	25,9	13,1	17,5	26,3	25,9	14,5	22,1
My Financial Journey	9,4	13,5	17,6	13,4	18,7	13,7	9,1	11,9
Competențe financiare personale și pentru afaceri	9,9	10,4	18,3	11,0	17,3	14,7	10,8	14,7
Fii antreprenor!	7,8	13,5	10,6	14,4	18,4	10,2	17,1	12,5
AI Building Blocks for Sustainability	10,3	12,7	8,9	12,0	14,6	12,3	8,8	10,3
WiSTEM2D	12,8	18,4	8,9	12,8	10,2	8,4	8,8	11,2
Construim meserii	7,3	20,0	7,5	10,4	15,1	12,1	10,3	15,7
Skills for Tech Jobs	7,9	11,8	8,0	9,5	14,7	11,4	11,1	20,5
AI For Youth – versiunea No-Code	9,4	13,8	7,9	9,0	12,8	10,8	10,4	20,8
Energy Jobs	6,8	11,9	8,6	7,9	13,0	10,7	8,8	18,9
Managementul de proiect	6,2	13,0	7,8	10,0	13,3	7,8	9,3	8,7
AGRISchool PLUS – studii de caz agri	5,4	11,3	7,5	8,0	15,3	7,7	7,6	16,0
HP Life	8,0	10,4	7,7	8,8	11,4	6,7	8,7	7,4
AI For Youth – versiunea Code	7,1	10,5	6,4	6,2	9,8	8,0	7,9	9,3
StartUP! (facultate)	3,6	5,4	3,5	3,0	4,1	2,6	4,6	3,2

Tabelul: M01 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Respondenții au participat în medie la 3,6 module în anul școlar. Modulele de educație financiară și de sănătate domină: Finanțele mele (44,7%), Eco-nomie pentru comunitatea ta (35,3%) și ABC sănătate (27,7%). Modulele de tehnologie și AI au acoperiri între 7,6% și 10,9%. Profilul regional diferă puternic: Nord-Est concentrează modulele financiare (Finanțele mele 53,9%, Credite inteligente 31,9%), iar Vest modulele de tehnologie și carieră (AI For Youth No-Code 20,8%, Skills for Tech Jobs 20,5%). Modulul StartUP!, destinat studenților, este bifat de 410 respondenți, dintre care 361 sunt elevi de liceu, ceea ce sugerează o anumită confuzie între denumirile modulelor și recomandă prudență în interpretarea acestei întrebări.

(1.3.2) Cum ți s-au părut activitățile din programele Junior Achievement?

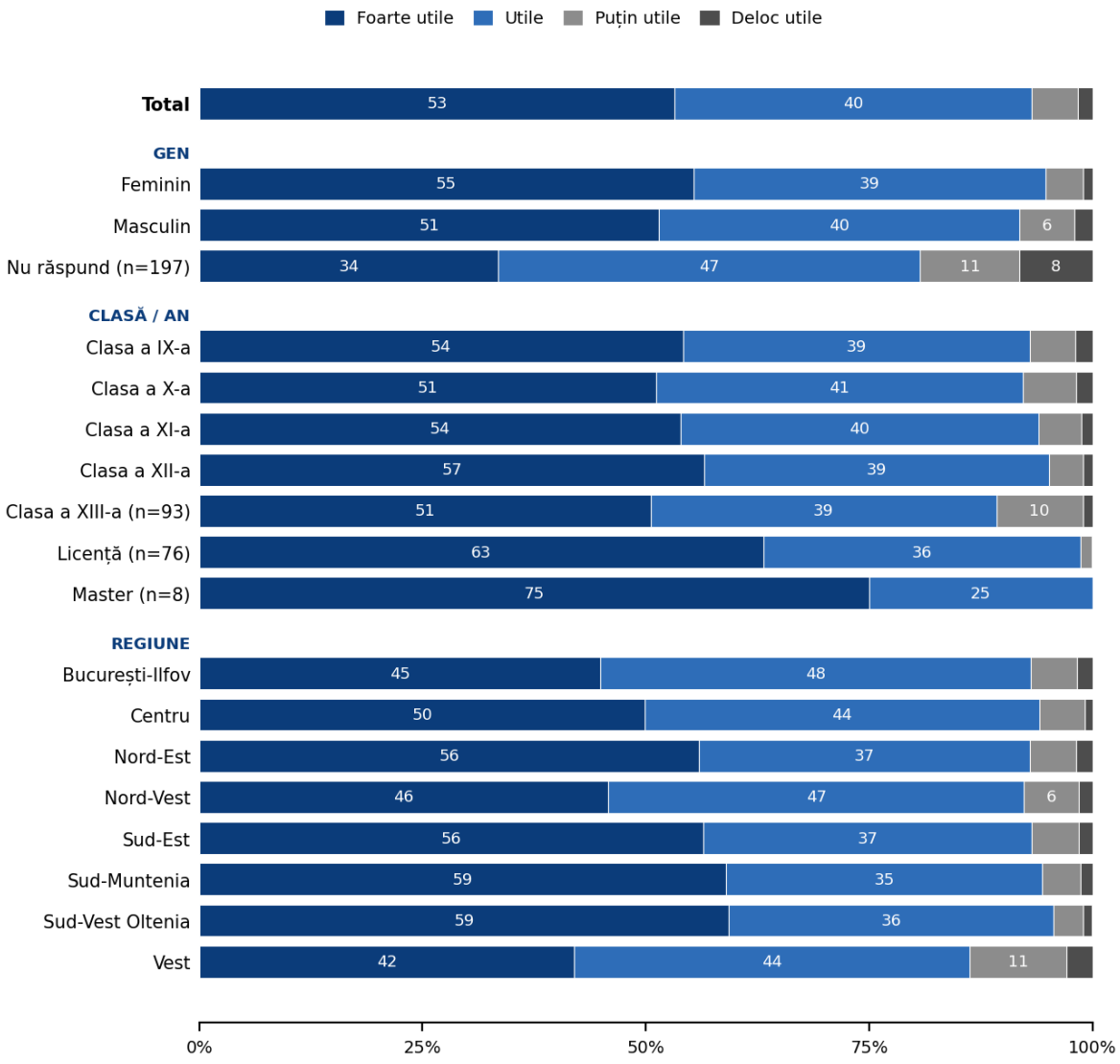


Figura 28. Cum ți s-au părut activitățile din programele Junior Achievement? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 53,2% „Foarte utile”, 40,0% „Utile”, 5,2% „Puțin utile” și 1,6% „Deloc utile”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor care consideră activitățile utile și interesante este de 94,7% la respondenții de gen feminin și de 91,9% la cei de gen masculin, o diferență de 2,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,07).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (93,0%) și clasa a XII-a (95,2%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (95,2%), iar cel mai mic în clasa a X-a (92,2%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (95,6%), iar cea mai mică în Vest (86,2%), o diferență de 9,4 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Evaluarea programelor JA este foarte bună: 93,2% le consideră utile și interesante, iar mai mult de jumătate (53,2%) foarte utile. Singura excepție notabilă este regiunea Vest (86,2%), care are și cel mai mic efectiv din eșantion (312 respondenți). Evaluarea este strâns legată de impactul declarat: dintre cei care au găsit activitățile foarte utile, 53,7% spun că JA le-a influențat în mare măsură planurile de viitor (vezi capitolul 2).

(1.3.3) Ți-ai dori să ai la școală/universitate mai multe activități Junior Achievement România?

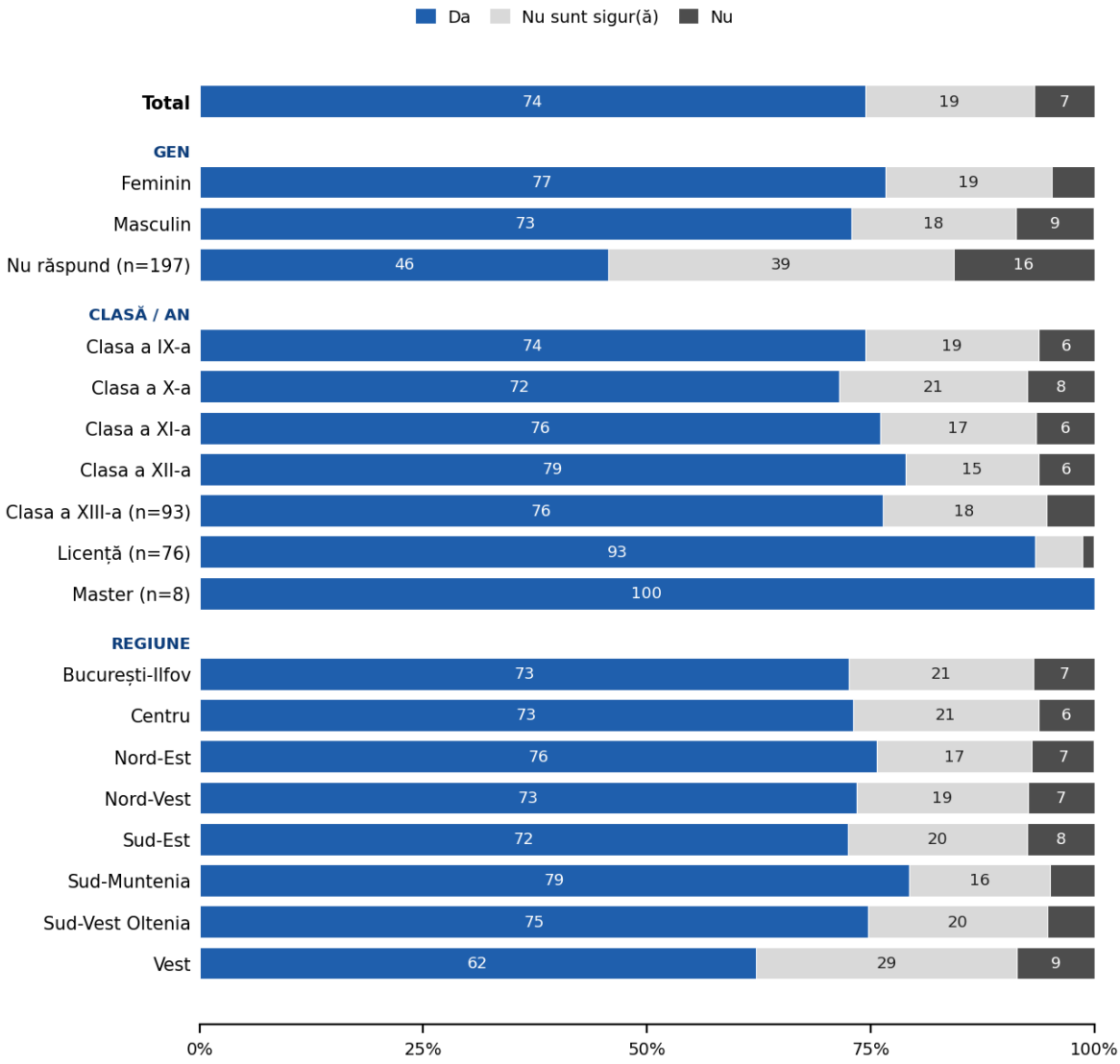


Figura 29. Ți-ai dori să ai la școală/universitate mai multe activități Junior Achievement România? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 74,4% „Da”, 18,9% „Nu sunt sigur(ă)” și 6,7% „Nu”. Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor care își doresc mai multe activități JA este de 76,6% la respondenții de gen feminin și de 72,9% la cei de gen masculin, o diferență de 3,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,08).

Pe clase, valoarea crește de la 74,5% în clasa a IX-a la 78,9% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (78,9%), iar cel mai mic în clasa a X-a (71,5%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (79,3%), iar cea mai mică în Vest (62,2%), o diferență de 17,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,05).

> **Interpretare.** Trei sferturi dintre respondenți și-ar dori mai multe activități JA. Cererea este cea mai mare în Sud-Muntenia (79,3%) și în clasa a XII-a (78,9%) și cea mai mică în Vest (62,2%). Respondenții care nu și-au declarat genul sunt mult mai rezervați (45,7%), un segment mic, dar care merită urmărit.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.3

Programele Junior Achievement beneficiază de o evaluare foarte favorabilă și de o cerere clară pentru mai multe activități, în toate segmentele analizate. Portofoliul de module urmat de respondenți este dominat de educația financiară și de stil de viață sănătos, în timp ce modulele de tehnologie, AI și STEM au acoperiri mai reduse și concentrate regional.

Distincția dintre activități „utile” și „foarte utile” nu este o simplă nuanță de intensitate: ea separă două experiențe diferite ale programelor, cu efecte diferite asupra competențelor și planurilor declarate (capitolul 2). Din perspectivă evaluativă, creșterea ponderii participanților care consideră activitățile foarte utile este deci un obiectiv mai relevant decât menținerea unei rate generale de satisfacție deja ridicate. Cei 18,9% care nu sunt siguri dacă își doresc mai multe activități JA reprezintă un public pe care programele îl pot câștiga.

(1.4) Spiritul antreprenorial

(1.4.1) Ce teme de educație antreprenorială te interesează cel mai mult?

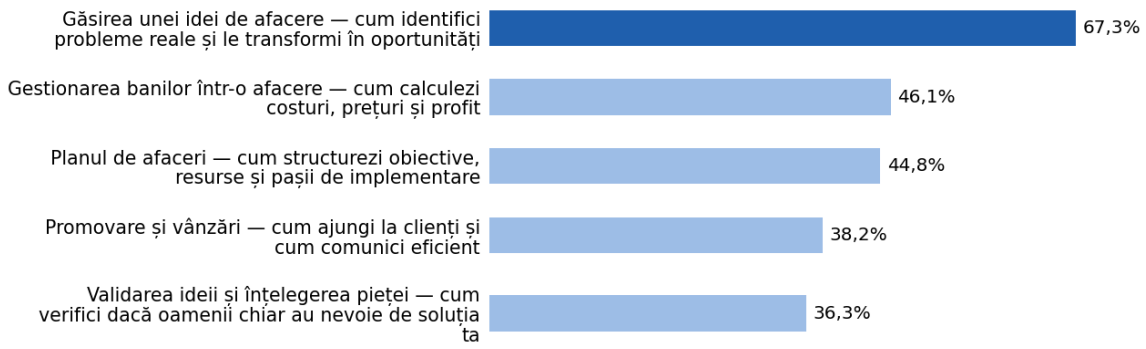


Figura 30. Ce teme de educație antreprenorială te interesează cel mai mult? – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 2,33 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Găsirea unei idei de afacere — cum identifici probleme reale și le transformi în oportunități” (67,3%), „Gestionarea banilor într-o afacere — cum calculezi costuri, prețuri și profit” (46,1%) și „Planul de afaceri — cum structurezi obiective, resurse și pașii de implementare” (44,8%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Găsirea unei idei de afacere — cum identifici probleme reale și le transformi în oportunități	67,3%	65,8%	69,5%	70,5%	65,7%	67,8%	63,4%
Gestionarea banilor într-o afacere — cum calculezi costuri, prețuri și profit	46,1%	49,5%	42,2%	46,8%	46,4%	46,4%	39,7%
Planul de afaceri — cum structurezi obiective, resurse și pașii de implementare	44,8%	45,0%	44,9%	44,4%	43,9%	46,1%	44,9%
Promovare și vânzări — cum ajungi la clienți și cum comunici eficient	38,2%	37,8%	39,1%	37,5%	39,0%	38,3%	35,2%
Validarea ideii și înțelegerea pieței — cum verifici dacă oamenii chiar au nevoie de soluția ta	36,3%	33,7%	39,1%	35,4%	36,2%	37,0%	36,2%

Tabelul: M02 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Găsirea unei idei de afacere — cum identifici probleme reale și le transformi în oportunități	64,4	67,4	68,3	65,0	69,2	67,9	67,7	64,1
Gestionarea banilor într-o afacere — cum calculezi costuri, prețuri și profit	48,8	49,0	44,8	48,7	45,0	45,9	44,5	40,7
Planul de afaceri — cum structurezi obiective, resurse și pașii de implementare	46,9	48,8	43,4	44,9	46,8	43,4	42,7	43,6
Promovare și vânzări — cum ajungi la clienți și cum comunici eficient	44,2	41,0	37,0	38,5	38,8	38,1	32,2	32,1
Validarea ideii și înțelegerea pieței — cum verifici dacă oamenii chiar au nevoie de soluția ta	40,2	39,1	36,4	36,0	34,5	33,4	36,1	32,4

Tabelul: M02 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Găsirea unei idei de afacere este tema dorită de două treimi dintre respondenți (67,3%), mult înaintea celorlalte. Fiecare respondent a ales în medie 2,3 teme. Fetele sunt mai interesate de gestionarea banilor într-o afacere (49,5% față de 42,2%), iar băieții de validarea ideii pe piață (39,1% față de 33,7%). București-Ilfov cere mai des promovare și vânzări (44,2%).

(1.4.2) Cât de important ți se pare spiritul antreprenorial pentru viitorul tău profesional?

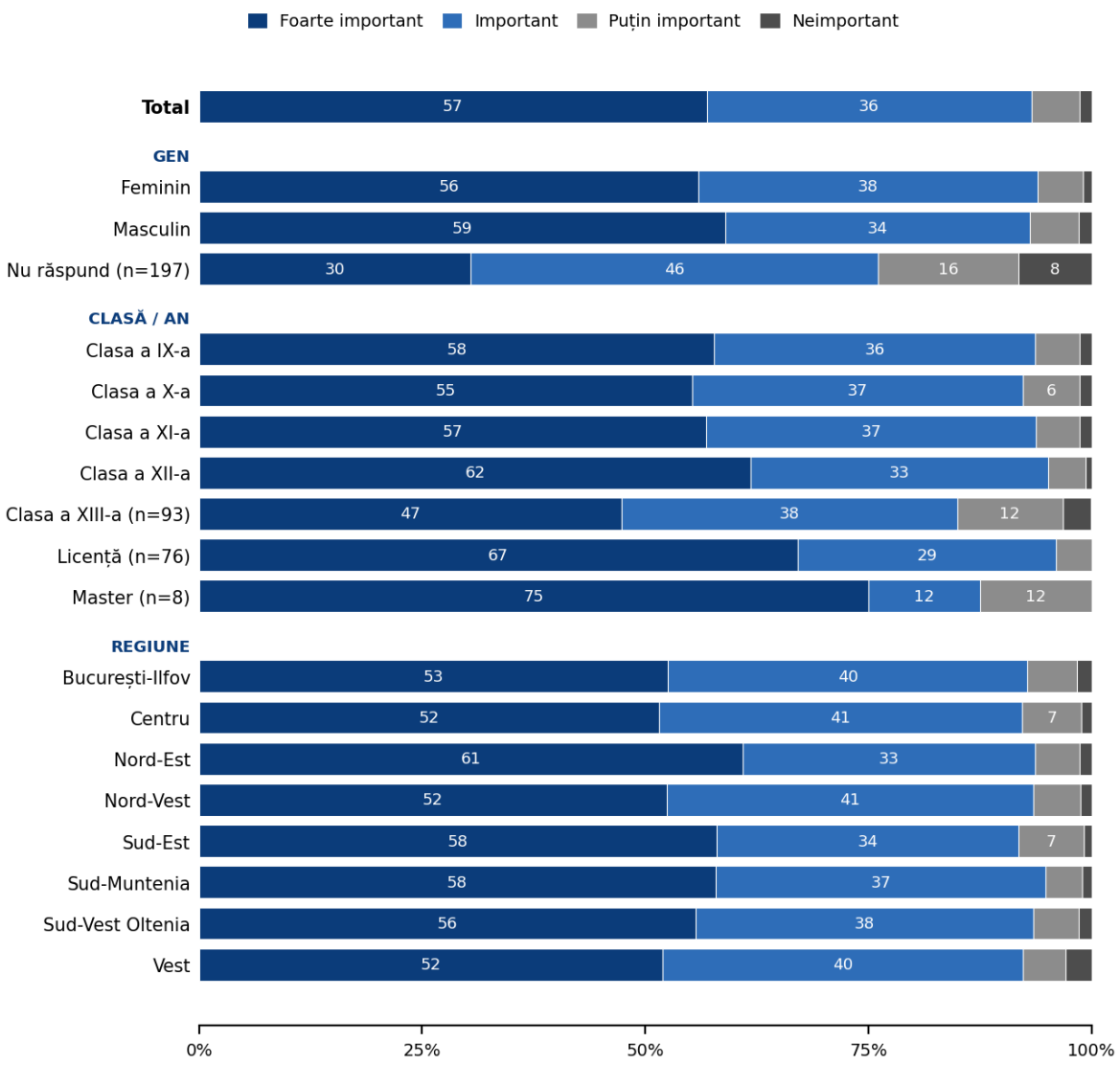


Figura 31. Cât de important ți se pare spiritul antreprenorial pentru viitorul tău profesional? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 56,9% „Foarte important”, 36,4% „Important”, 5,5% „Puțin important” și 1,3% „Neimportant”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor care consideră spiritul antreprenorial important este practic egală: 94,0% la respondenții de gen feminin și 93,1% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,04), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (93,7%) și clasa a XII-a (95,2%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (95,2%), iar cel mai mic în clasa a X-a (92,3%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (94,9%), iar cea mai mică în Sud-Est (91,8%), o diferență de 3,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,05).

> **Interpretare.** Spiritul antreprenorial este considerat important de 93,3% dintre respondenți, iar foarte important de 56,9%. Valoarea este ridicată în toate segmentele, deci antreprenoriatul nu mai este perceput ca o opțiune de nișă, ci ca o competență utilă în orice carieră.

(1.4.3) Te rugăm să explici într-o frază care crezi că ar fi rolul, cum te-ar ajuta un spirit antreprenorial dezvoltat în viitor (D01)

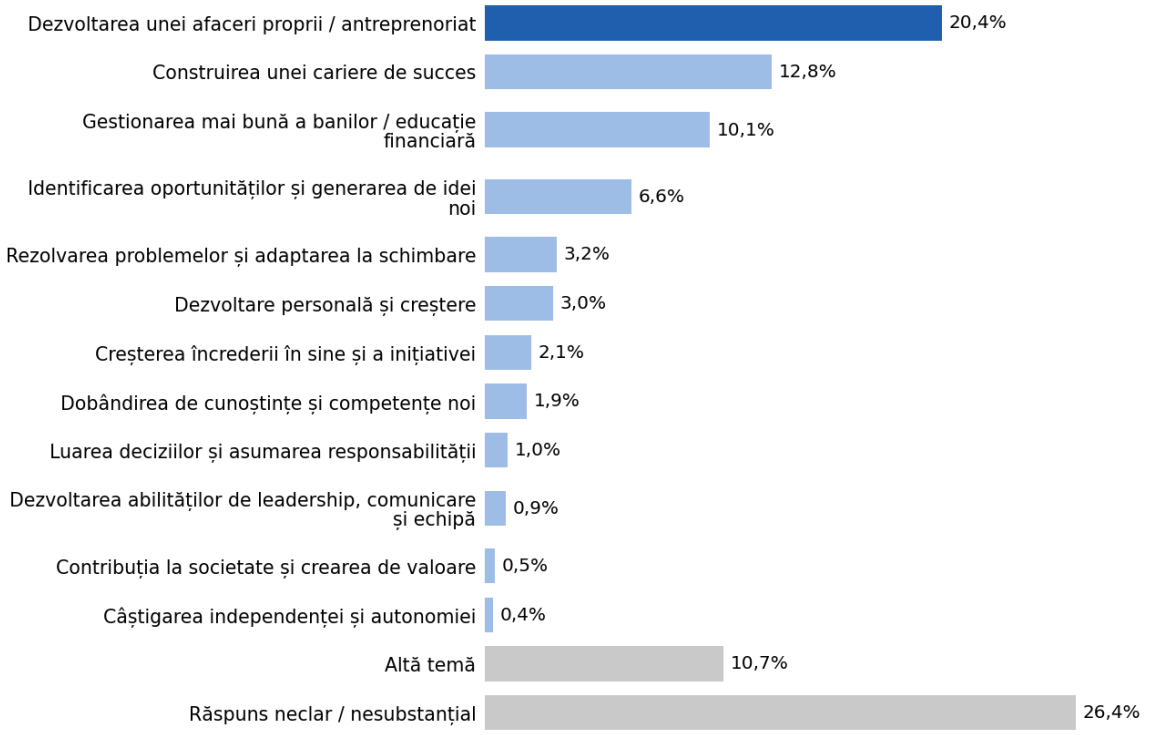


Figura 32. Tema principală a răspunsurilor deschise despre rolul spiritului antreprenorial (% din toate răspunsurile)

Fiecărui răspuns i s-a atribuit în registru o singură temă principală, pe baza unor reguli de cuvinte-cheie; ordinea regulilor stabilește prioritatea atunci când un text conține mai multe teme. Din cele 11.167 de răspunsuri, 26,4% sunt nesubstanțiale (de tipul „nu știu”, „da”, „N/A”), iar 10,7% sunt substanțiale, dar nu se încadrează în nicio temă. Cea mai frecventă temă este dezvoltarea unei afaceri proprii (20,4%), urmată de construirea unei cariere de succes (12,8%) și de gestionarea mai bună a banilor (10,1%).

Temă principală	Total	Feminin	Masculin	IX	X	XI	XII
Dezvoltarea unei afaceri proprii / antreprenoriat	20,4%	20,4%	20,5%	18,1%	22,6%	19,9%	20,3%
Gestionarea mai bună a banilor / educație financiară	10,1%	9,4%	10,9%	10,1%	10,9%	10,1%	6,6%
Construirea unei cariere de succes	12,8%	16,0%	9,4%	13,2%	13,3%	12,7%	8,8%
Identificarea oportunităților și generarea de idei noi	6,6%	7,7%	5,3%	7,2%	6,9%	6,0%	4,7%
Creșterea încrederii în sine și a inițiativei	2,1%	2,0%	2,1%	2,3%	1,9%	2,1%	2,4%
Câștigarea independenței și autonomiei	0,4%	0,3%	0,4%	0,5%	0,5%	0,3%	0,0%
Luarea deciziilor și asumarea responsabilității	1,0%	1,2%	0,9%	1,0%	0,9%	1,3%	0,6%
Dezvoltarea abilităților de leadership, comunicare și echipă	0,9%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	0,6%	1,5%
Rezolvarea problemelor și adaptarea la schimbare	3,2%	3,6%	2,7%	3,0%	3,5%	3,3%	2,4%
Contribuția la societate și crearea de valoare	0,5%	0,3%	0,7%	0,5%	0,4%	0,5%	0,6%
Dobândirea de cunoștințe și competențe noi	1,9%	2,0%	1,7%	2,0%	1,8%	1,9%	1,6%
Dezvoltare personală și creștere	3,0%	3,2%	2,9%	2,7%	3,2%	3,1%	3,5%
Altă temă	10,7%	10,2%	11,1%	10,9%	10,3%	10,5%	11,1%
Răspuns neclar / nesubstanțial	26,4%	22,8%	30,4%	27,5%	23,0%	27,6%	35,9%

Tabelul: D01 pe gen și clasă (% din răspunsurile segmentului)

Temă principală	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Dezvoltarea unei afaceri proprii / antreprenoriat	23,5	27,0	15,2	22,8	24,7	22,6	18,0	22,1
Gestionarea mai bună a banilor / educație financiară	10,1	9,5	10,7	10,4	7,7	10,3	10,8	10,9
Construirea unei cariere de succes	13,8	11,7	10,9	11,0	13,8	17,8	13,9	17,6
Identificarea oportunităților și generarea de idei noi	8,1	7,2	5,3	6,7	6,6	8,0	7,2	6,1
Creșterea încrederii în sine și a inițiativei	2,5	2,4	1,8	2,2	1,7	3,2	1,4	1,3
Câștigarea independenței și autonomiei	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	1,0
Luarea deciziilor și asumarea responsabilității	1,9	1,3	0,8	1,6	0,8	0,6	0,8	0,6
Dezvoltarea abilităților de leadership, comunicare și echipă	1,3	1,0	0,6	1,2	1,0	0,9	1,3	1,6
Rezolvarea problemelor și adaptarea la schimbare	3,7	3,4	3,0	4,4	1,7	3,9	3,4	2,9
Contribuția la societate și crearea de valoare	0,4	0,8	0,3	0,3	0,8	0,5	0,6	0,0
Dobândirea de cunoștințe și competențe noi	2,0	2,2	1,5	2,6	2,1	1,4	2,2	2,6
Dezvoltare personală și creștere	2,5	3,0	3,1	3,6	3,2	2,5	3,7	2,6
Altă temă	10,1	11,2	9,6	13,9	10,8	9,5	12,4	11,2
Răspuns neclar / nesubstanțial	19,6	18,9	36,9	19,1	24,9	18,5	23,9	19,6

Tabelul: D01 pe regiuni de dezvoltare (% din răspunsurile regiunii)

Pe gen, fetele asociază spiritul antreprenorial cu o carieră de succes mult mai des decât băieții (16,0% față de 9,4%) și dau mai rar răspunsuri nesubstanțiale (22,8% față de 30,4%). Pe regiuni, rata răspunsurilor nesubstanțiale variază de la 18,5% în Sud-Muntenia la 36,9% în Nord-Est, iar Centru are cea mai mare pondere a asocierii directe cu propria afacere (27,0%).

> **Interpretare.** Răspunsurile deschise arată cum își imaginează tinerii utilitatea spiritului antreprenorial. Cea mai frecventă asociere este directă, cu propria afacere, dar aproape la fel de des este legat de o carieră de succes și de gestionarea banilor, adică de competențe valabile și pentru angajați. Un sfert dintre răspunsuri sunt nesubstanțiale (de tipul „nu știu” sau „da”), ceea ce indică dificultatea de a formula concret beneficiul, chiar dacă 93,3% îl consideră important.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.4

Spiritul antreprenorial este perceput aproape unanim ca important pentru viitorul profesional, iar interesul se orientează spre etapele timpurii ale procesului antreprenorial: identificarea unei idei, gestionarea banilor și planificarea. Analiza răspunsurilor deschise arată însă că tinerii formulează mai greu în ce constă concret acest beneficiu: un sfert dintre răspunsuri sunt nesubstanțiale, iar o parte importantă a celorlalte asociază spiritul antreprenorial cu cariera și cu gestionarea banilor, nu doar cu înființarea unei afaceri.

Această înțelegere extinsă corespunde perspectivei antreprenoriatului ca competență transversală, aplicabilă și în calitate de angajat. Atitudinea favorabilă față de antreprenoriat este însă doar un prim pas. Pentru ca ea să devină intenție și acțiune, tinerii au nevoie și de încrederea că pot pune în practică o idee, construită prin experiențe practice; această componentă rămâne veriga mai slabă (secțiunea 1.6).

(1.5) Educație financiară

(1.5.1) Care dintre următoarele teme de educație financiară te interesează cel mai mult ?

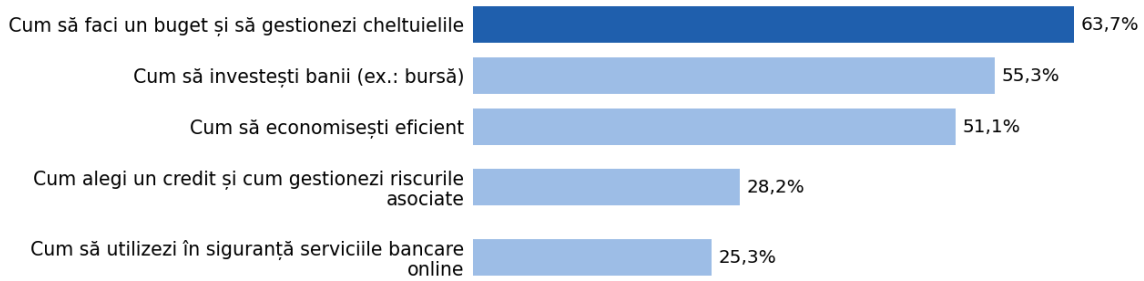


Figura 33. Care dintre următoarele teme de educație financiară te interesează cel mai mult ? – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 2,24 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Cum să faci un buget și să gestionezi cheltuielile" (63,7%), „Cum să investești banii (ex.: bursă)" (55,3%) și „Cum să economisești eficient" (51,1%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Cum să faci un buget și să gestionezi cheltuielile	63,7%	64,0%	63,8%	65,4%	63,1%	64,4%	59,0%
Cum să investești banii (ex.: bursă)	55,3%	55,9%	54,8%	56,7%	56,8%	53,6%	49,9%
Cum să economisești eficient	51,1%	52,7%	49,1%	50,4%	51,3%	52,1%	48,4%
Cum alegi un credit și cum gestionezi riscurile asociate	28,2%	26,3%	30,4%	26,5%	27,1%	29,4%	34,0%
Cum să utilizezi în siguranță serviciile bancare online	25,3%	25,4%	25,0%	27,5%	24,3%	25,0%	24,0%

Tabelul: M03 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Cum să faci un buget și să gestionezi cheltuielile	60,4	64,4	65,4	61,6	64,4	61,4	68,3	57,1
Cum să investești banii (ex.: bursă)	62,7	57,9	50,3	58,0	56,3	59,2	50,0	59,6
Cum să economisești eficient	51,2	51,9	50,8	53,6	52,9	49,4	46,8	49,4
Cum alegi un credit și cum gestionezi riscurile asociate	32,7	31,2	28,7	25,5	28,8	25,8	23,5	23,7
Cum să utilizezi în siguranță serviciile bancare online	28,3	26,0	24,7	22,8	28,0	25,0	20,6	26,0

Tabelul: M03 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Bugetul și gestionarea cheltuielilor (63,7%) și investițiile (55,3%) sunt temele financiare cele mai căutate. Interesul pentru investiții este cel mai mare în București-Ilfov (62,7%), iar cel pentru credite este mai redus (28,2%), deși modulul Credite inteligente a fost urmat de 19,7%. Siguranța serviciilor bancare online (25,3%) interesează cel mai puțin, deși este o temă cu riscuri practice crescânde.

(1.5.2) Raportat la veniturile tale lunare (alocație, bursă, bani de buzunar etc.):

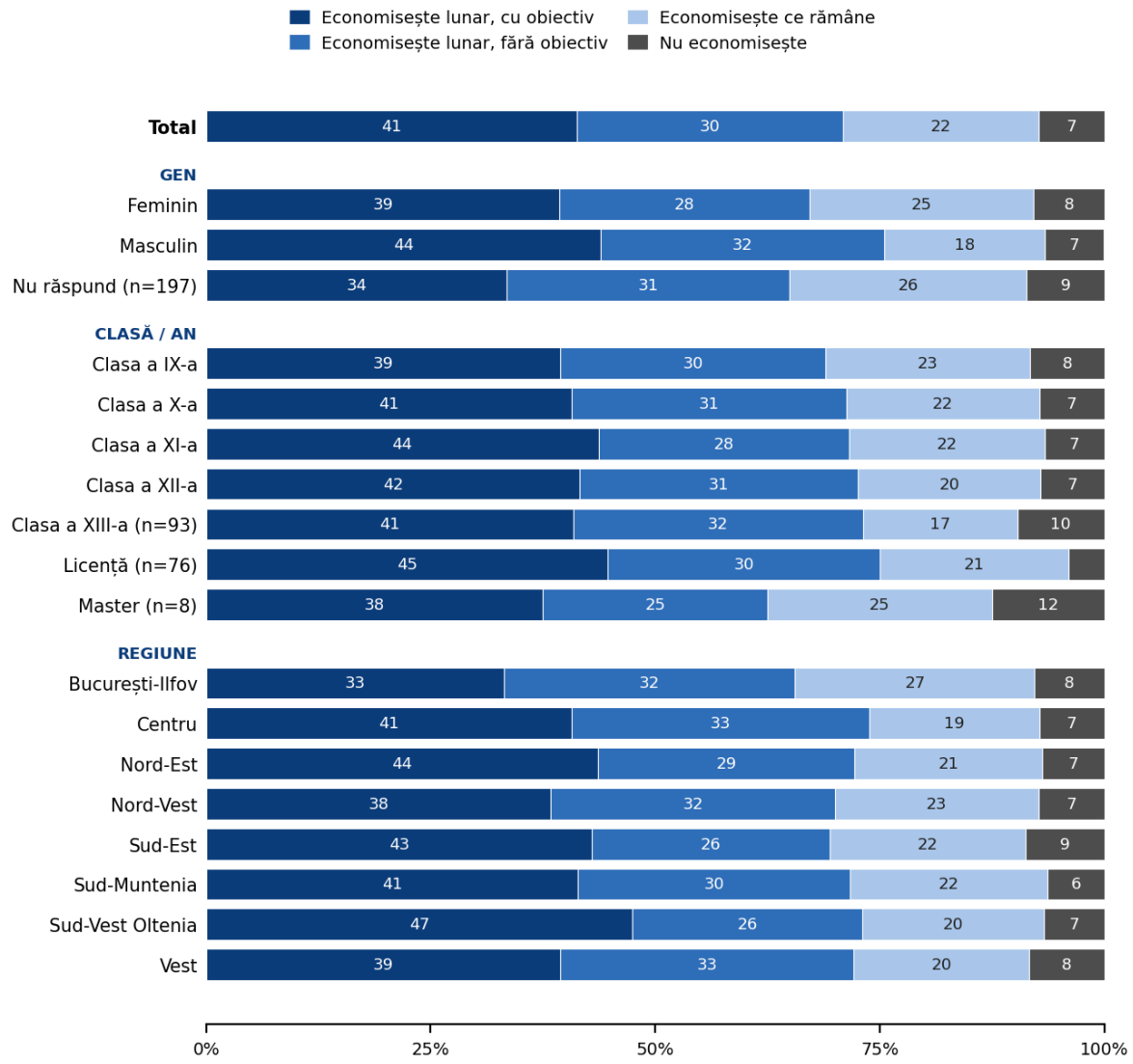


Figura 34. Raportat la veniturile tale lunare (alocație, bursă, bani de buzunar etc.): – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 41,3% „Economisește lunar, cu obiectiv", 29,6% „Economisește lunar, fără obiectiv", 21,8% „Economisește ce rămâne" și 7,3% „Nu economisește". Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor care economisesc lunar este de 67,2% la respondenții de gen feminin și de 75,5% la cei de gen masculin, o diferență de 8,3 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,09).

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (68,9%) și clasa a XII-a (72,6%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (72,6%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (68,9%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Centru (73,8%), iar cea mai mică în București-Ilfov (65,6%), o diferență de 8,3 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,05).

Interpretare. Peste 70% economisesc lunar, iar 41,3% o fac pentru un obiectiv concret. Băieții economisesc mai des (75,5% față de 67,2%), iar București-Ilfov are cea mai mică pondere de economisire lunară (65,6%). Doar 7,3% nu economisesc deloc.

(1.5.3) Calculezi în fiecare lună care este valoarea veniturilor (alocație, bursă, bani de buzunar etc.) și a cheltuielilor pe care le faci.

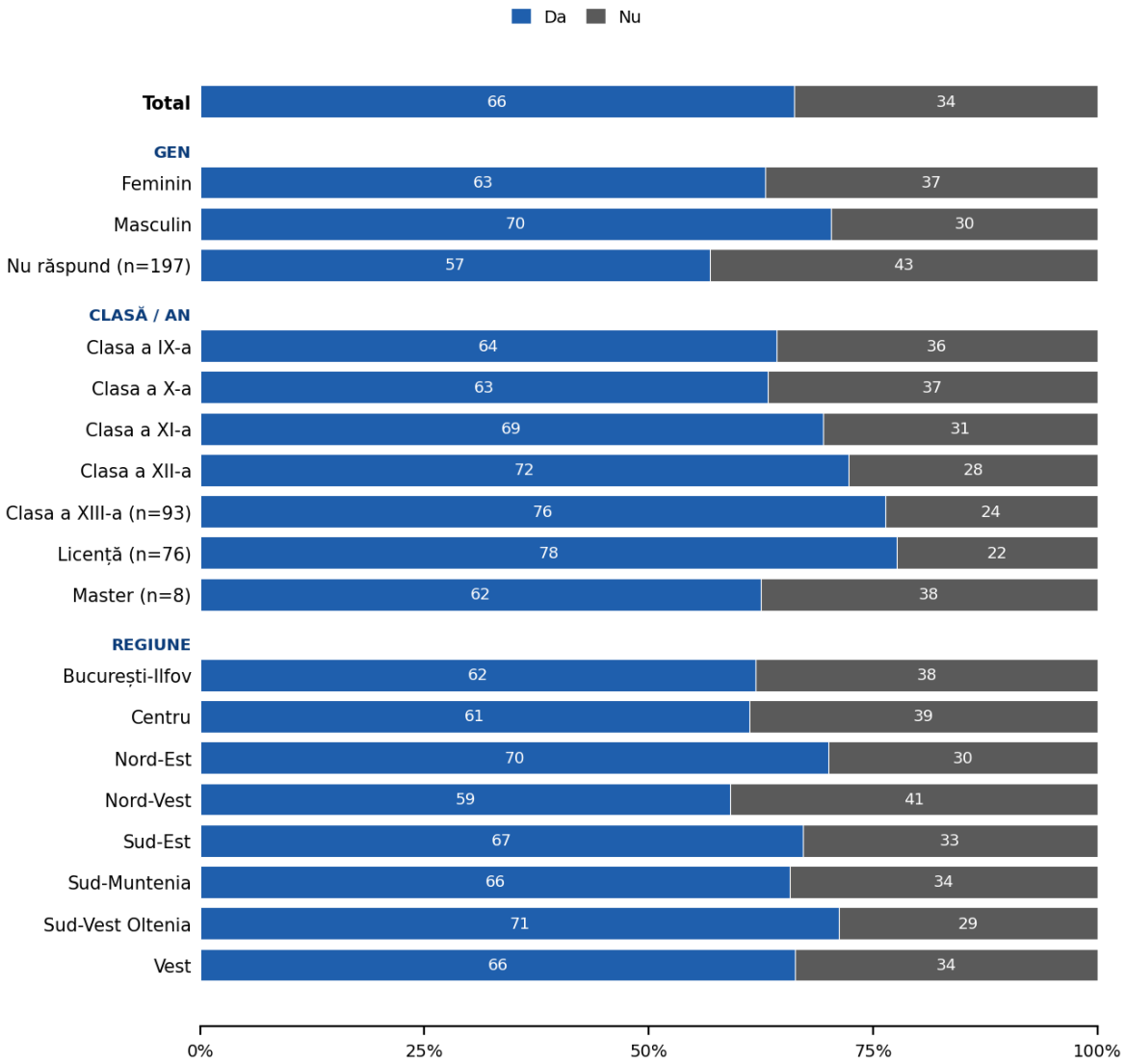


Figura 35. Calculezi în fiecare lună care este valoarea veniturilor (alocație, bursă, bani de buzunar… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 66,2% „Da” și 33,8% „Nu”. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este de 63,0% la respondenții de gen feminin și de 70,4% la cei de gen masculin, o diferență de 7,3 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,08).

Pe clase, valoarea crește de la 64,3% în clasa a IX-a la 72,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (72,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (63,3%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,07).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (71,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (59,1%), o diferență de 12,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

Interpretare. Două treimi dintre respondenți își calculează lunar veniturile și cheltuielile. Practica crește cu vârsta, de la 63-64% în clasele IX-X la 72,3% în clasa a XII-a, și este mai frecventă la băieți (70,4%). Nord-Vest (59,1%) și Centru (61,2%) au cele mai mici valori.

(1.5.4) Calculezi în fiecare lună cât cheltui pentru îndeplinirea unor nevoi și cât cheltui pentru îndeplinirea unor dorințe.

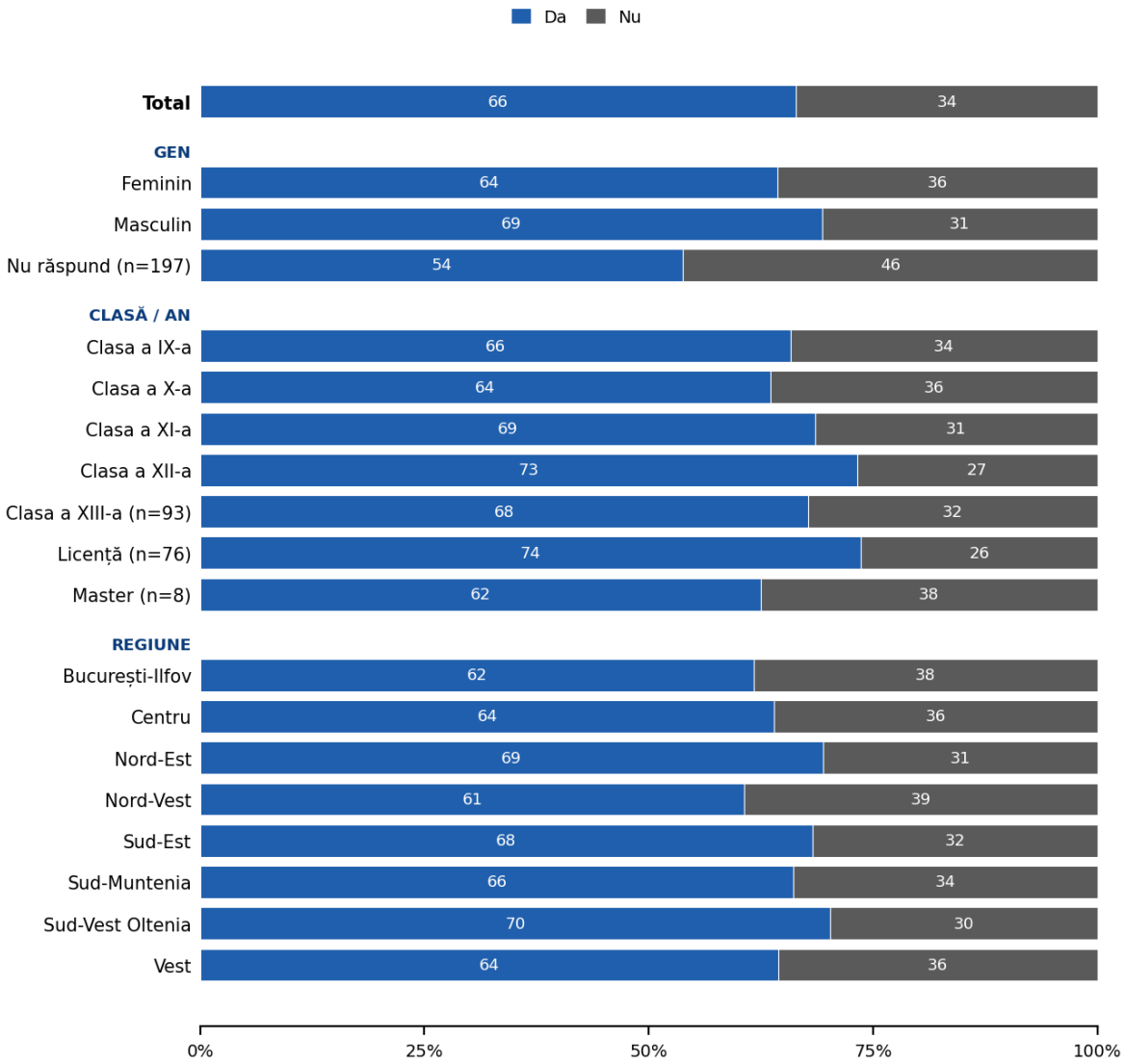


Figura 36. Calculezi în fiecare lună cât cheltui pentru îndeplinirea unor nevoi și cât cheltui pentru… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 66,5% „Da” și 33,5% „Nu”. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este de 64,4% la respondenții de gen feminin și de 69,3% la cei de gen masculin, o diferență de 4,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,05).

Pe clase, valoarea crește de la 65,8% în clasa a IX-a la 73,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (73,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (63,6%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (70,2%), iar cea mai mică în Nord-Vest (60,7%), o diferență de 9,6 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Distincția dintre nevoi și dorințe, un concept central al educației financiare, este aplicată lunar de 66,5%, aproape identic cu Q30. Cele două practici merg împreună: cine își urmărește bugetul tinde să facă și această distincție.

(1.5.5) Ai încredere în capacitatea ta de a lua decizii financiare corecte.

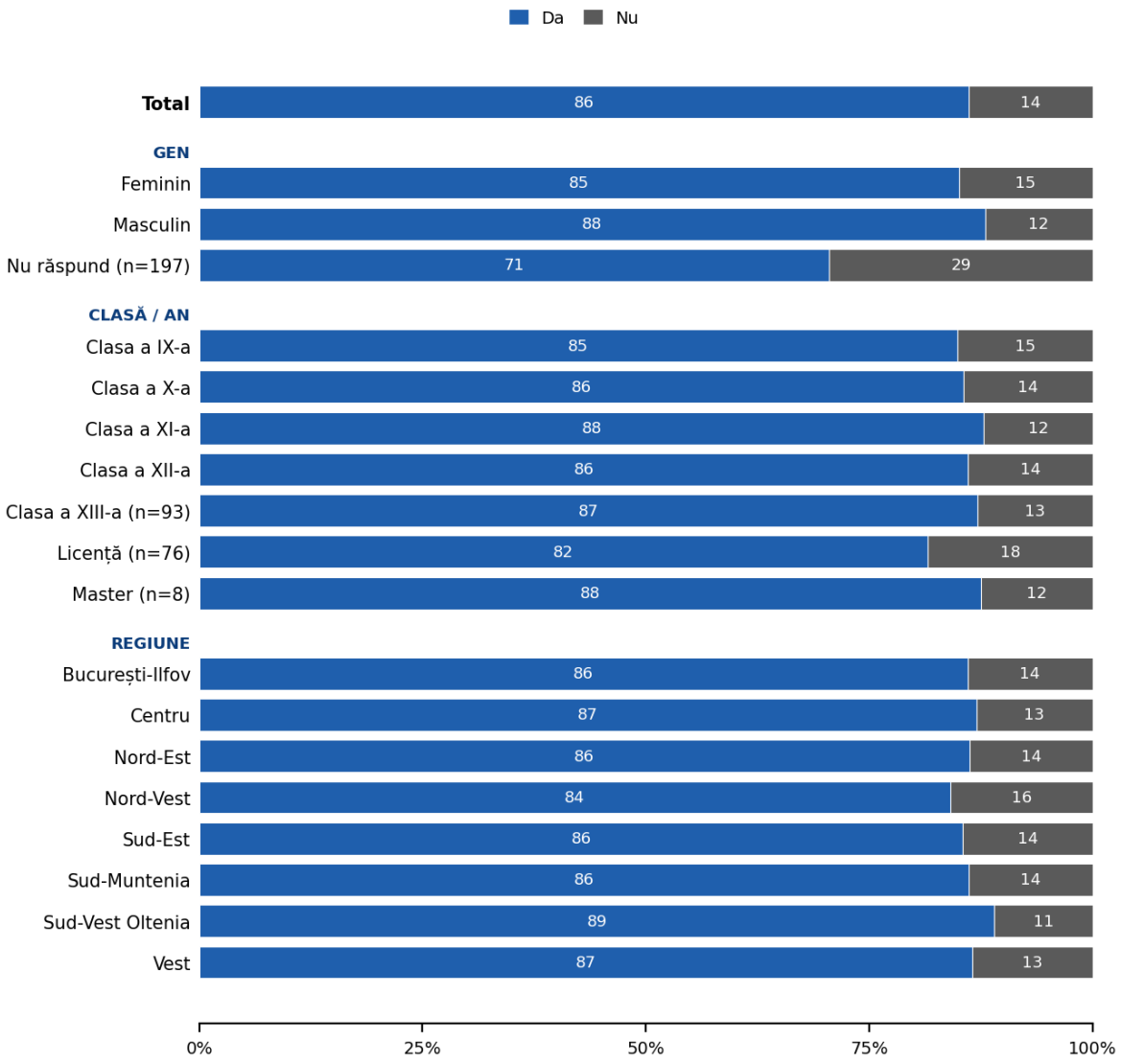


Figura 37. Ai încredere în capacitatea ta de a lua decizii financiare corecte. – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 86,1% „Da” și 13,9% „Nu”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este de 85,0% la respondenții de gen feminin și de 88,0% la cei de gen masculin, o diferență de 3,0 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,04), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (84,9%) și clasa a XII-a (86,1%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (87,9%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (84,9%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (89,0%), iar cea mai mică în Nord-Vest (84,1%), o diferență de 4,9 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Interpretare. 86,1% au încredere că pot lua decizii financiare corecte, cu 20 de puncte peste ponderea celor care își urmăresc efectiv bugetul (Q30). Dintre cei încrezători, 30,6% nu își calculează lunar veniturile și cheltuielile. Această supraestimare a competenței financiare este un argument pentru exerciții practice, nu doar informative.

(1.5.6) Din ce surse îți iei cel mai des informații de natură financiară?

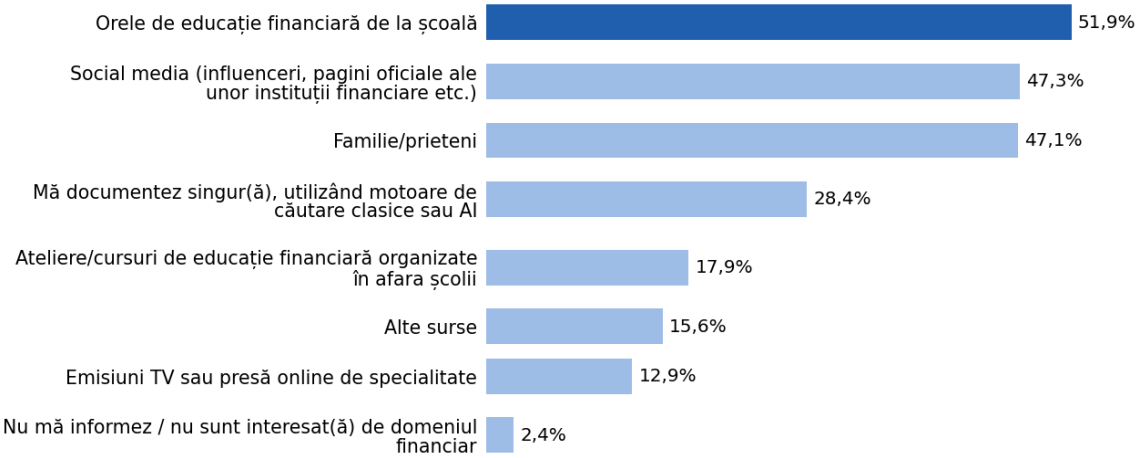


Figura 38. Din ce surse îți iei cel mai des informații de natură financiară? – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 2,24 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Orele de educație financiară de la școală” (51,9%), „Social media (influenceri, pagini oficiale ale unor instituții financiare etc.)” (47,3%) și „Familie/prieteni” (47,1%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Orele de educație financiară de la școală	51,9%	52,4%	51,4%	47,7%	53,3%	53,9%	51,9%
Social media (influenceri, pagini oficiale ale unor instituții financiare etc.)	47,3%	49,1%	45,7%	45,1%	49,4%	47,7%	42,5%
Familie/prieteni	47,1%	53,4%	40,0%	51,0%	48,6%	44,1%	41,0%
Mă documentez singur(ă), utilizând motoare de căutare clasice sau AI	28,4%	26,3%	30,9%	29,5%	28,4%	28,3%	23,6%
Ateliere/cursuri de educație financiară organizate în afara școlii	17,9%	15,7%	20,6%	16,9%	15,2%	20,2%	25,2%
Alte surse	15,6%	14,6%	16,6%	16,8%	15,8%	14,7%	14,6%
Emisiuni TV sau presă online de specialitate	12,9%	11,9%	14,0%	13,5%	12,3%	12,6%	15,0%
Nu mă informez / nu sunt interesat(ă) de domeniul financiar	2,4%	2,3%	2,3%	2,8%	2,3%	2,3%	2,1%

Tabelul: M04 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Orele de educație financiară de la școală	47,9	49,0	56,0	48,1	53,3	49,2	50,0	48,1
Social media (influenceri, pagini oficiale ale unor instituții financiare etc.)	48,3	49,1	44,2	52,3	47,4	50,2	46,1	46,5
Familie/prieteni	56,0	50,1	42,5	49,5	44,2	50,2	47,3	50,0
Mă documentez singur(ă), utilizând motoare de căutare clasice sau AI	35,9	31,0	24,4	29,9	28,5	30,4	27,1	26,9
Ateliere/cursuri de educație financiară organizate în afara școlii	15,4	17,5	21,0	13,5	18,9	15,4	18,4	13,8
Alte surse	14,6	16,1	14,5	17,6	17,0	15,2	15,3	21,2
Emisiuni TV sau presă online de specialitate	15,2	11,3	13,1	10,7	14,2	13,6	11,0	11,2
Nu mă informez / nu sunt interesat(ă) de domeniul financiar	2,0	1,9	2,8	2,2	2,7	1,9	2,0	3,8

Tabelul: M04 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Școala este principala sursă de informații financiare (51,9%), dar rețelele sociale (47,3%) și familia (47,1%) sunt aproape la fel de importante. Fetele se bazează mai mult pe familie (53,4% față de 40,0%), băieții se documentează mai des singuri, cu motoare de căutare sau AI (30,9% față de 26,3%). Ponderea mare a rețelelor sociale, inclusiv a influencerilor, ridică nevoia de educație privind evaluarea critică a surselor financiare.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.5

Comportamentul financiar al respondenților este, în ansamblu, prudent: majoritatea economisesc lunar, iar două treimi își urmăresc veniturile și cheltuielile. Rezultatul cel mai important este însă decalajul dintre încrederea în propriile decizii financiare și practica efectivă a bugetului, un tipar de supraestimare a propriei competențe financiare. Doar 7,3% nu economisesc deloc, iar 2,4% spun că nu se informează sau că nu sunt interesați de domeniul financiar, deci dezinteresul declarat față de subiect este redus.

Interesele tematice (buget, investiții, economisire) și sursele de informare completează acest tablou. Rețelele sociale concurează școala și familia ca sursă de informații financiare, ceea ce mută accentul educației financiare de la transmiterea de cunoștințe spre evaluarea critică a surselor. Diferențele de gen sunt mici, dar consecvente: băieții declară mai des practici financiare formale și încredere, fetele se bazează mai mult pe familie.

(1.6) Impactul programelor JA asupra competențelor și planurilor

(1.6.1) Programele Junior Achievement te-au ajutat să înțelegi mai bine ce competențe sunt necesare pentru diferite profesii.

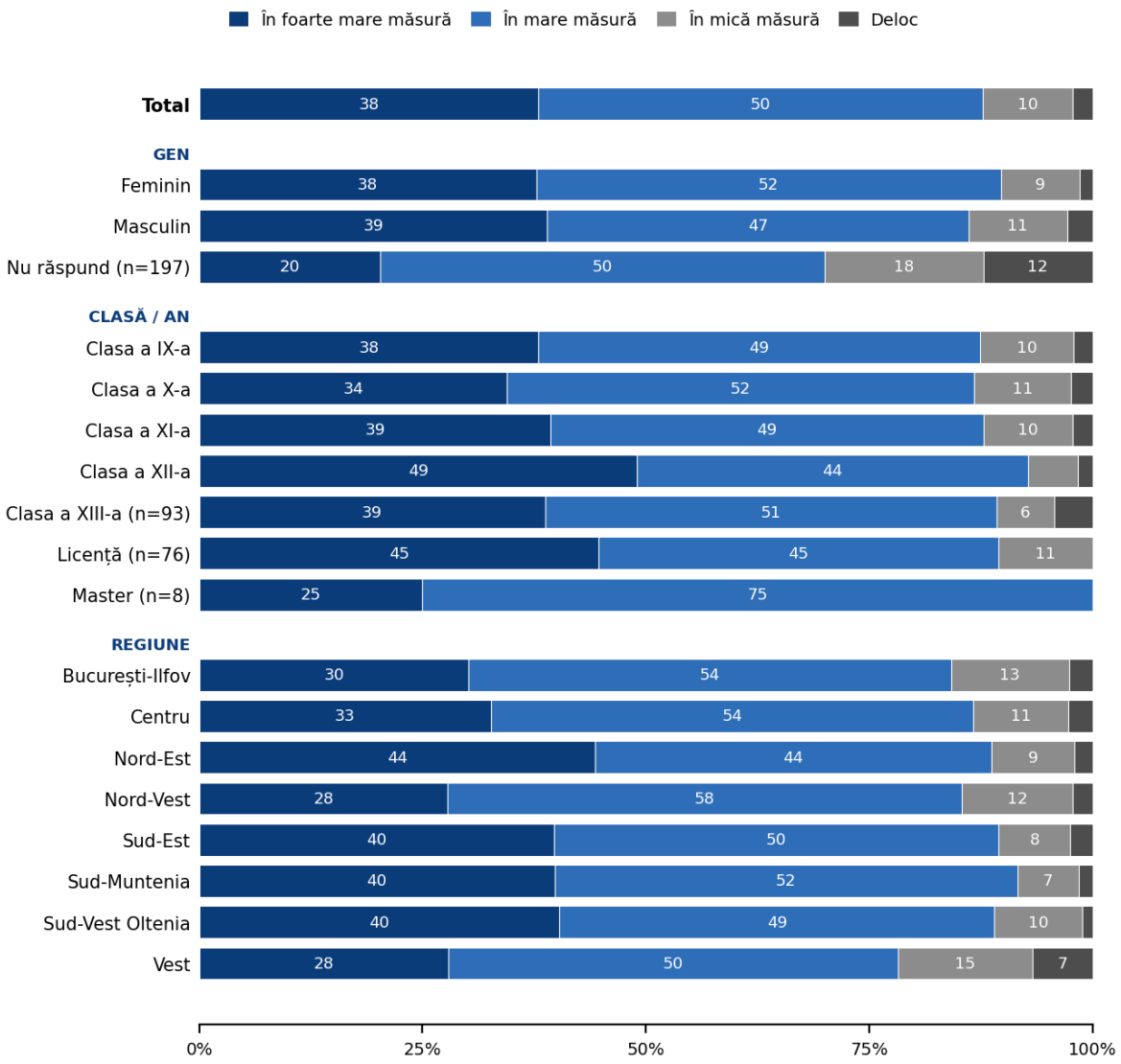


Figura 39. Programele Junior Achievement te-au ajutat să înțelegi mai bine ce competențe sunt necesar... – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 38,0% „În foarte mare măsură”, 49,8% „În mare măsură”, 10,0% „În mică măsură” și 2,2% „Deloc”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 89,8% la respondenții de gen feminin și de 86,1% la cei de gen masculin, o diferență de 3,6 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,07).

Pe clase, valoarea crește de la 87,4% în clasa a IX-a la 92,8% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (92,8%), iar cel mai mic în clasa a X-a (86,8%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (91,6%), iar cea mai mică în Vest (78,2%), o diferență de 13,4 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,09).

Interpretare. 87,8% spun că programele JA i-au ajutat să înțeleagă ce competențe cer diferitele profesii, iar 38,0% în foarte mare măsură. Efectul este cel mai puternic în clasa a XII-a (92,8%) și cel mai slab în Vest (78,2%).

(1.6.2) Participarea la programele JA ți-a influențat planurile de viitor?

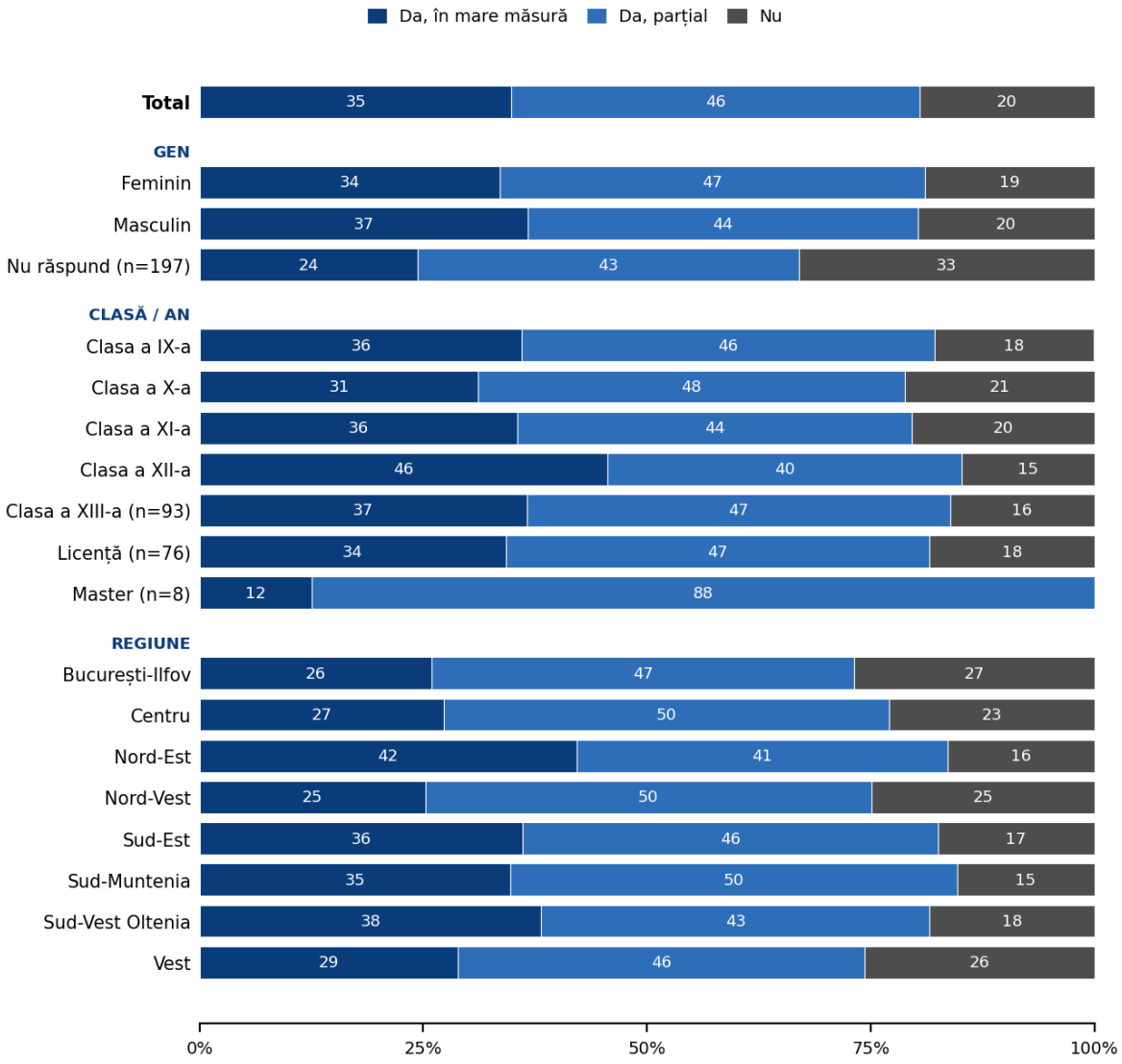


Figura 40. Participarea la programele JA ți-a influențat planurile de viitor? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 34,8% „Da, în mare măsură”, 45,6% „Da, parțial” și 19,5% „Nu”. Rezultatul indică o majoritate clară în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor ale căror planuri au fost influențate este practic egală: 81,0% la respondenții de gen feminin și 80,3% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,04), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (82,1%) și clasa a XII-a (85,2%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (85,2%), iar cel mai mic în clasa a X-a (78,8%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (84,7%), iar cea mai mică în București-Ilfov (73,2%), o diferență de 11,5 puncte. Efectul regional este mic ca amploare, dar printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Interpretare. Patru din cinci respondenți declară că JA le-a influențat planurile de viitor, cei mai mulți parțial (45,6%). Diferențele regionale sunt cele mai mari din acest capitol (V Cramér 0,11): de la 73,2% în București-Ilfov la 84,7% în Sud-Muntenia. Un impact mai mare acolo unde ofertele alternative de orientare sunt mai puține este o ipoteză plauzibilă, dar datele nu o pot confirma.

Întrebările Q35-Q45 au cerut respondenților să aprecieze în ce măsură programele JA i-au ajutat să își dezvolte 11 competențe. Harta de mai jos rezumă ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” pe clase și regiuni: clasa a XII-a și Sud-Muntenia au valori ridicate la aproape toate competențele, iar clasa a X-a și Nord-Vest valorile cele mai mici. Procentele sunt raportate la toți respondenții segmentului, inclusiv la cei care au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat (între 2,5% și 7,1%, în funcție de competență, clasă și regiune); distribuția completă apare în graficul fiecărei competențe.

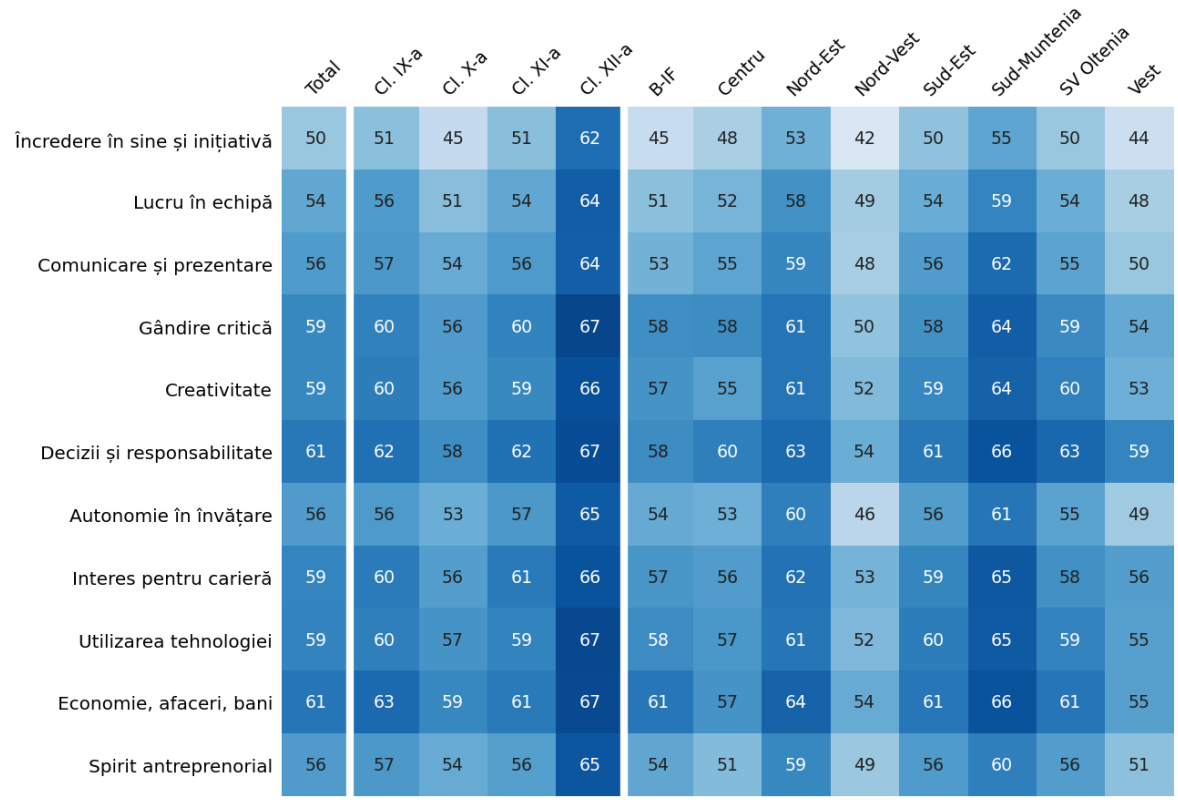


Figura 41. Competențe dezvoltate prin JA: % „în mare” și „în foarte mare măsură”, pe clase și regiuni (din toți respondenții, inclusiv „nu este relevant”)

(1.6.3) Încredere în sine și inițiativă

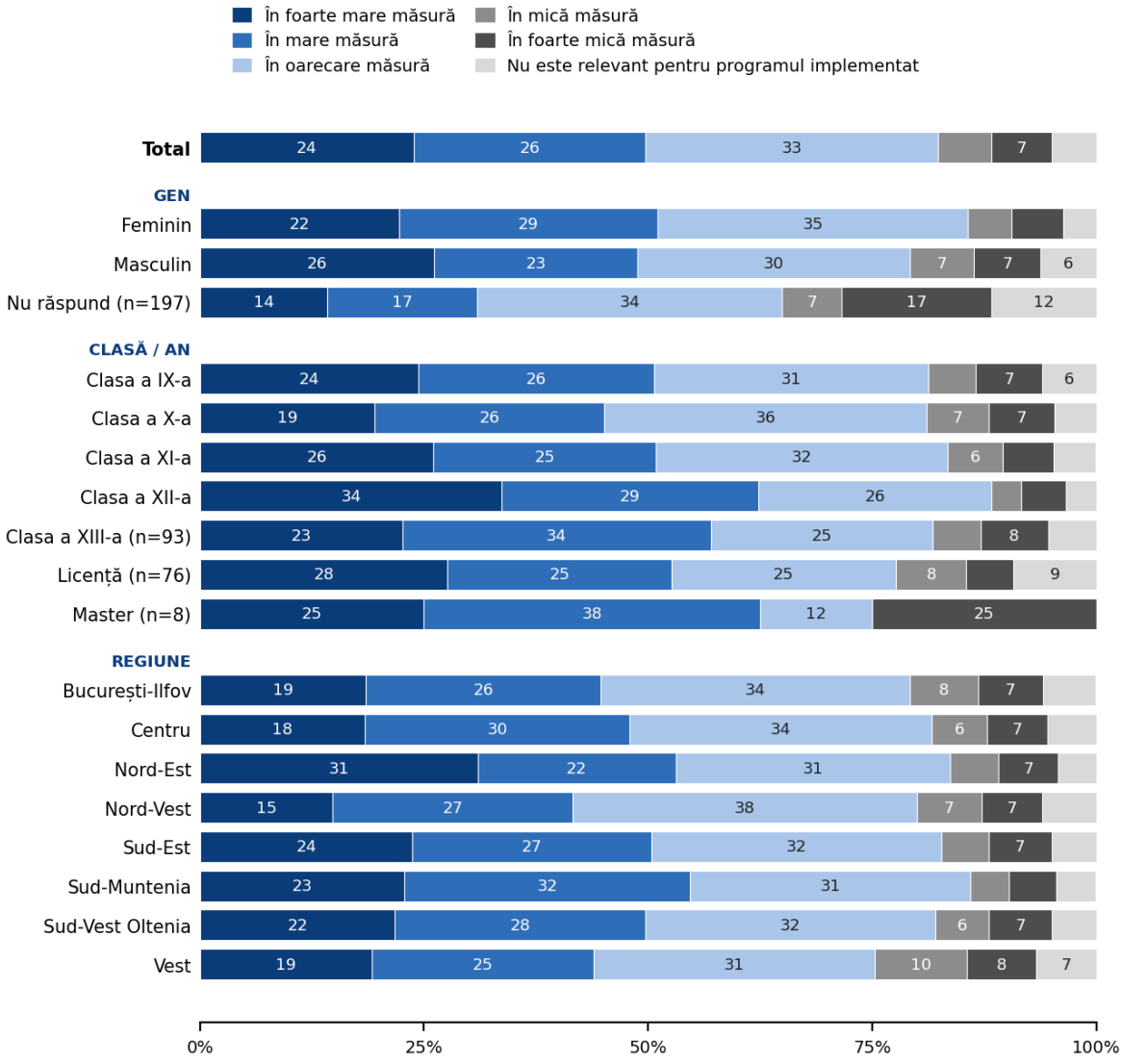


Figura 42. Încredere în sine și inițiativă – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 49,7% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (23,8% în foarte mare măsură, 25,9% în mare măsură), 32,6% în oarecare măsură, iar 12,7% în mică sau foarte mică măsură. Alți 5,0% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,57 din 5. Rezultatul indică o distribuție relativ echilibrată a opiniilor în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 51,1% la respondenții de gen feminin și de 48,8% la cei de gen masculin, o diferență de 2,2 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,11): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (33,5% față de 28,0%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, valoarea crește de la 50,7% în clasa a IX-a la 62,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (62,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (45,1%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,07).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (54,7%), iar cea mai mică în Nord-Vest (41,6%), o diferență de 13,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Încrederea în sine și inițiativa este competența cel mai puțin dezvoltată prin JA (49,7% în mare și foarte mare măsură, singura sub jumătate) și cea cu cel mai mare procent de „în foarte mică măsură” (6,7%). Clasa a X-a (45,1%) și Nord-Vest (41,6%) au cele mai mici valori. Contrastul cu Q01 (84,5% încrezători în capacitatea de a învăța) arată că încrederea în învățare nu se transferă automat în încrederea de a lua inițiativa. Este și competența considerată cel mai des nerelevantă pentru programul urmat (5,0%).

(1.6.4) Capacitate de a lucra în echipă și de a colabora cu colegii

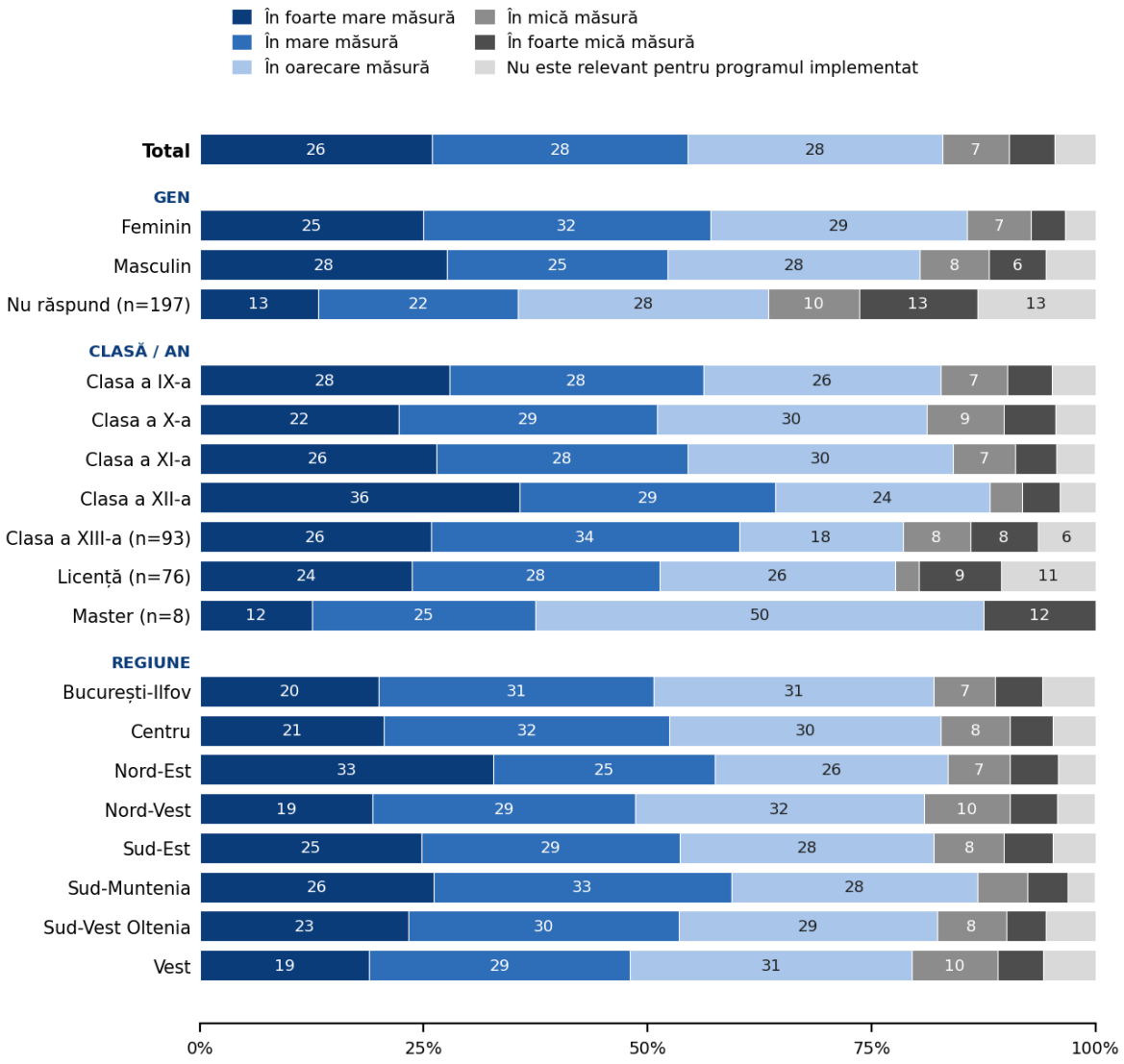


Figura 43. Capacitate de a lucra în echipă și de a colabora cu colegii – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 54,4% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (26,0% în foarte mare măsură, 28,5% în mare măsură), 28,5% în oarecare măsură, iar 12,6% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,5% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant”, este 3,66 din 5. Rezultatul indică o distribuție relativ echilibrată a opiniilor în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 57,0% la respondenții de gen feminin și de 52,2% la cei de gen masculin, o diferență de 4,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Pe clase, valoarea crește de la 56,2% în clasa a IX-a la 64,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (64,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (51,0%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (59,3%), iar cea mai mică în Vest (48,1%), o diferență de 11,3 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. 54,4% și-au dezvoltat mult capacitatea de a lucra în echipă, mai ales fetele (57,0%) și elevii de clasa a XII-a (64,3%). Rezultatul este coerent cu preferința moderată pentru lucrul în echipă (Q03).

(1.6.5) Abilități de comunicare și prezentare a ideilor

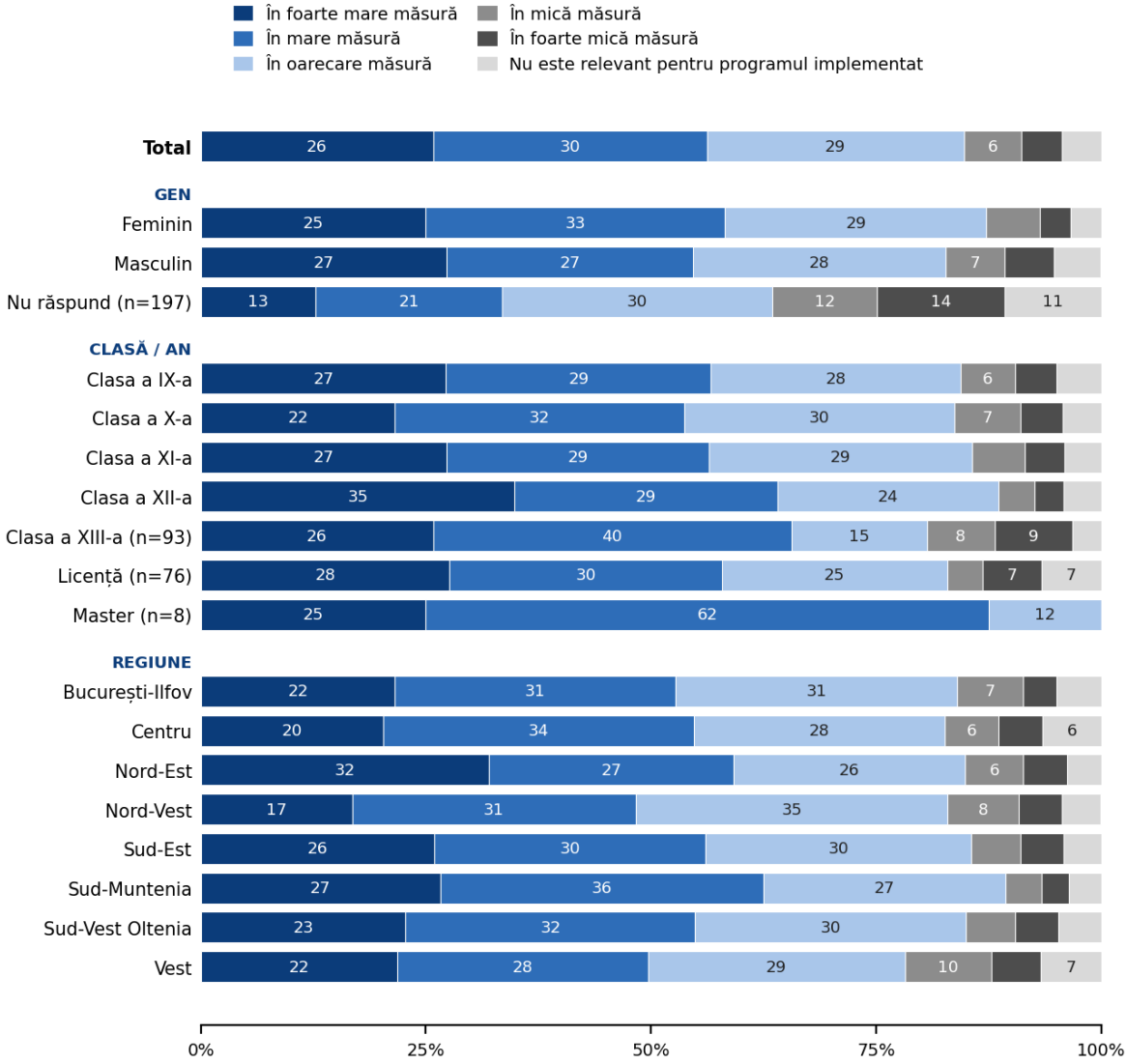


Figura 44. Abilități de comunicare și prezentare a ideilor – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 56,2% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (25,8% în foarte mare măsură, 30,4% în mare măsură), 28,6% în oarecare măsură, iar 10,8% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,4% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,70 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 58,2% la respondenții de gen feminin și de 54,7% la cei de gen masculin, o diferență de 3,5 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,09).

Pe clase, valoarea crește de la 56,7% în clasa a IX-a la 64,1% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (64,1%), iar cel mai mic în clasa a X-a (53,7%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (62,5%), iar cea mai mică în Nord-Vest (48,3%), o diferență de 14,2 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Comunicarea și prezentarea ideilor au fost dezvoltate în mare măsură pentru 56,2%. Nord-Vest (48,3%) are cea mai mică valoare, iar Sud-Muntenia (62,5%) cea mai mare.

(1.6.6) Gândire critică și rezolvarea problemelor

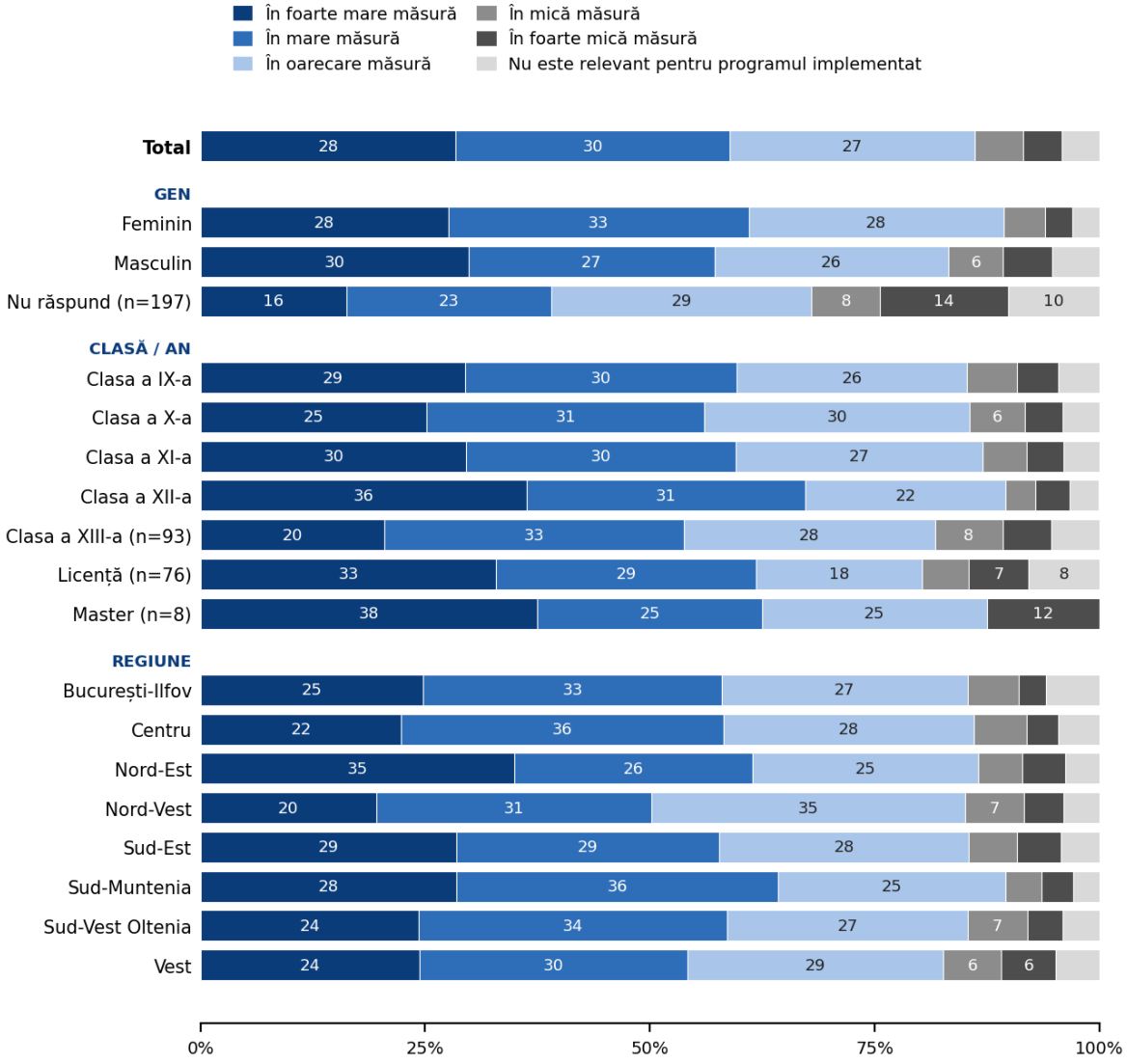


Figura 45. Gândire critică și rezolvarea problemelor – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 58,9% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (28,4% în foarte mare măsură, 30,5% în mare măsură), 27,3% în oarecare măsură, iar 9,7% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,1% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,76 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 61,0% la respondenții de gen feminin și de 57,2% la cei de gen masculin, o diferență de 3,8 puncte procentuale (valoare mai mare în

rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Pe clase, valoarea crește de la 59,6% în clasa a IX-a la 67,3% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (67,3%), iar cel mai mic în clasa a X-a (56,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (64,3%), iar cea mai mică în Nord-Vest (50,2%), o diferență de 14,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Gândirea critică și rezolvarea problemelor (58,9%) sunt printre competențele cel mai bine dezvoltate. Rezultatul se leagă de faptul că 91,2% au identificat răspunsuri false ale AI (Q24): aceeași gândire critică pare să fie exersată în ambele contexte.

(1.6.7) Creativitate și capacitate de a genera idei noi

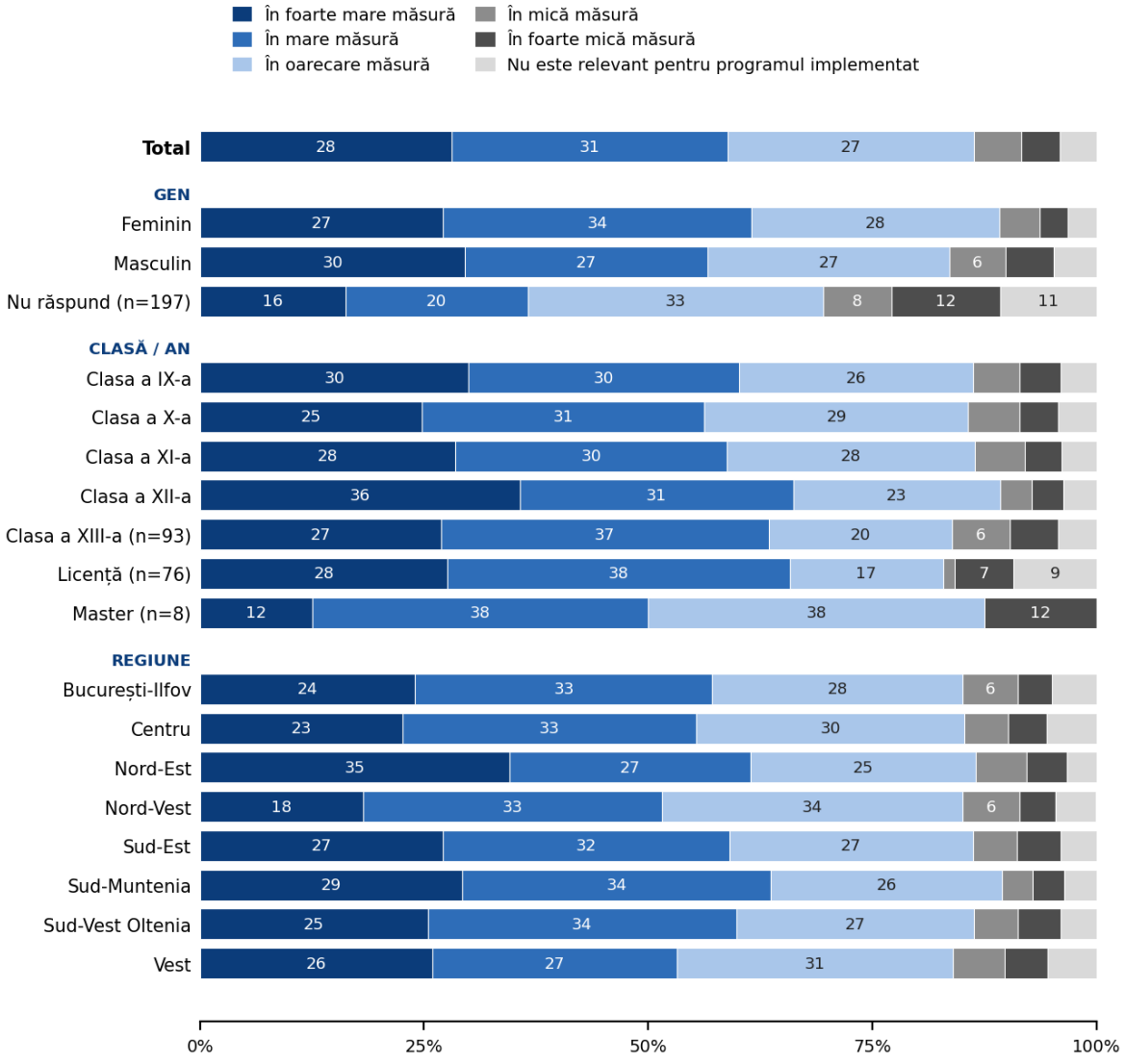


Figura 46. Creativitate și capacitate de a genera idei noi – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 58,9% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (28,0% în foarte mare măsură, 30,8% în mare măsură), 27,4% în oarecare măsură, iar 9,6% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,0% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant”, este 3,76 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 61,6% la respondenții de gen feminin și de 56,6% la cei de gen masculin, o diferență de 4,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

Pe clase, valoarea crește de la 60,2% în clasa a IX-a la 66,2% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (66,2%), iar cel mai mic în clasa a X-a (56,3%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (63,7%), iar cea mai mică în Nord-Vest (51,6%), o diferență de 12,2 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

> **Interpretare.** Creativitatea și generarea de idei noi (58,9%) sunt la fel de bine cotate ca gândirea critică. Faptul că găsirea unei idei de afacere este tema antreprenorială cea mai dorită (M02, 67,3%) arată un interes coerent pentru această competență.

(1.6.8) Capacitate de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități

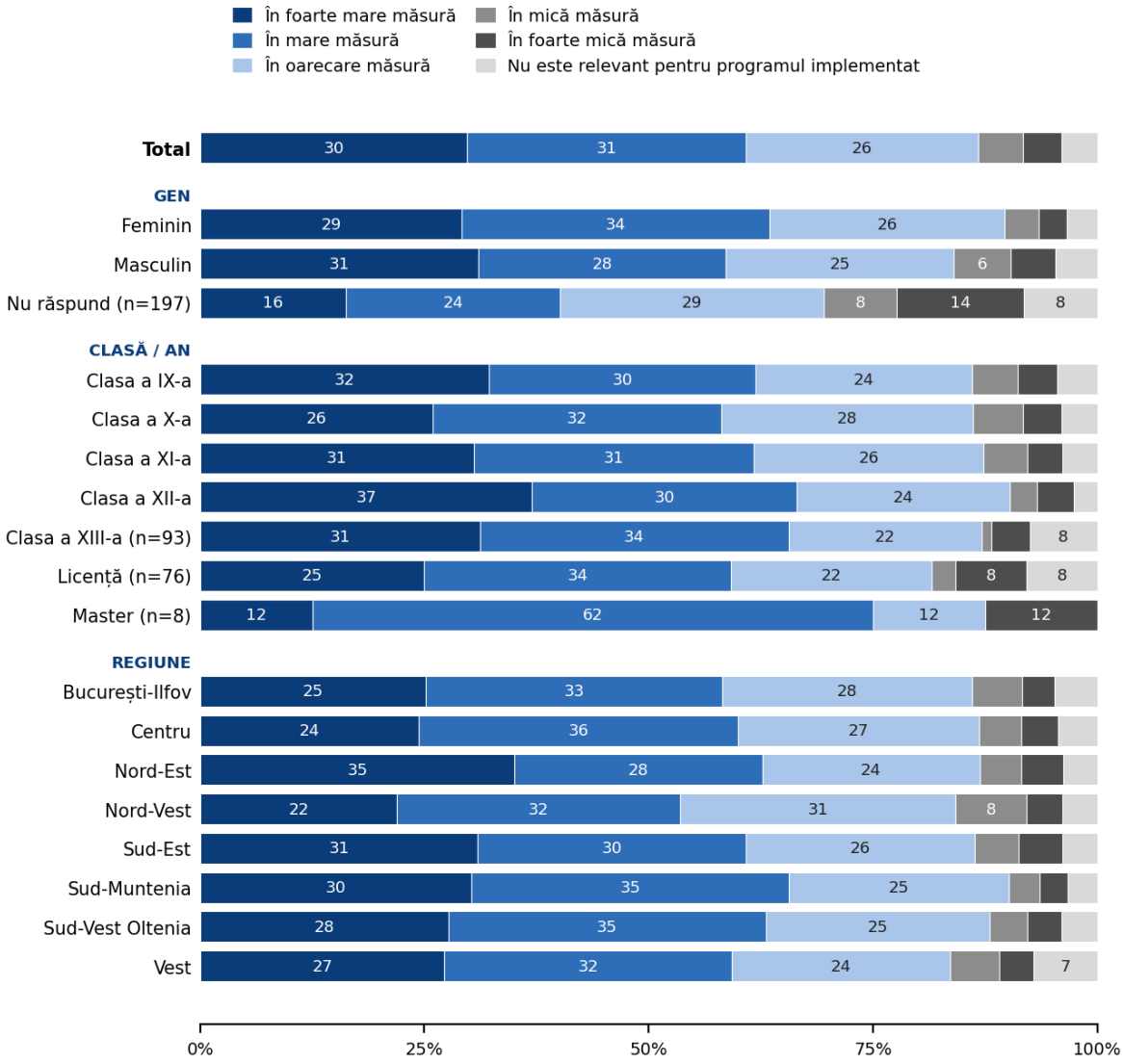


Figura 47. Capacitate de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 60,9% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (29,8% în foarte mare măsură, 31,1% în mare măsură), 25,9% în oarecare măsură, iar 9,2% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,0% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se

raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant”, este 3,80 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 63,5% la respondenții de gen feminin și de 58,6% la cei de gen masculin, o diferență de 4,9 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

Pe clase, valoarea crește de la 61,9% în clasa a IX-a la 66,5% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (66,5%), iar cel mai mic în clasa a X-a (58,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (65,7%), iar cea mai mică în Nord-Vest (53,5%), o diferență de 12,2 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Luarea deciziilor și asumarea responsabilității este a doua competență ca impact (60,9%), mai pronunțată la fete (63,5%). Este o competență transversală, cu efect dincolo de antreprenoriat.

(1.6.9) Autonomie și responsabilitate în procesul de învățare

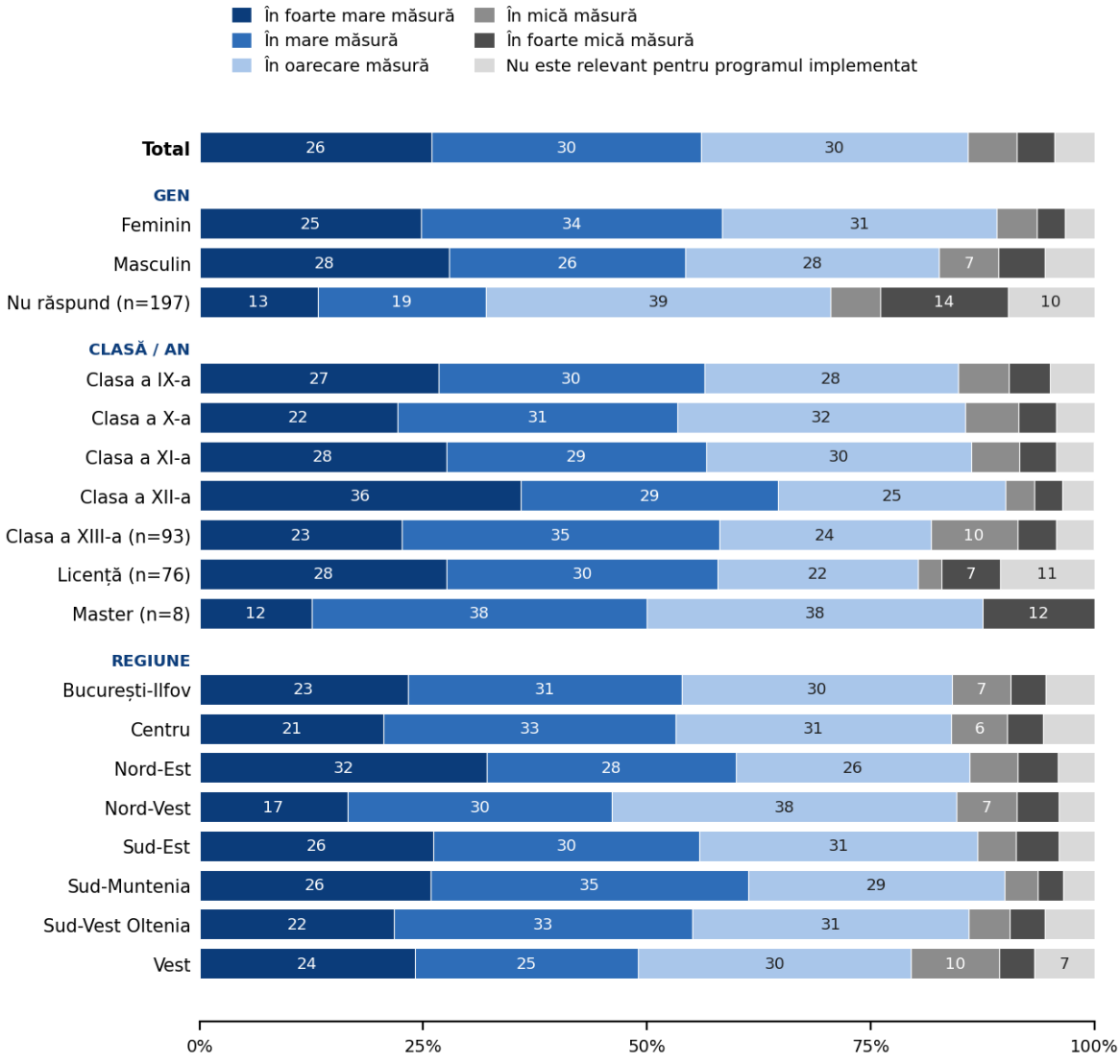


Figura 48. Autonomie și responsabilitate în procesul de învățare – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 56,1% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (26,0% în foarte mare măsură, 30,1% în mare măsură), 29,8% în oarecare măsură, iar 9,7% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,4% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant”, este 3,71 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 58,4% la respondenții de gen feminin și de 54,3% la cei de gen masculin, o diferență de 4,1 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,12).

Pe clase, valoarea crește de la 56,4% în clasa a IX-a la 64,7% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (64,7%), iar cel mai mic în clasa a X-a (53,5%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (61,3%), iar cea mai mică în Nord-Vest (46,1%), o diferență de 15,2 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Autonomia în învățare (56,1%) are cea mai mare variație regională dintre competențe: de la 46,1% în Nord-Vest la 61,3% în Sud-Muntenia. Combinat cu procrastinarea (Q05) și concentrarea slabă (Q16), rezultatul indică autoreglarea ca o zonă încă insuficient acoperită.

(1.6.10) Interes crescut pentru carieră și înțelegerea oportunităților profesionale

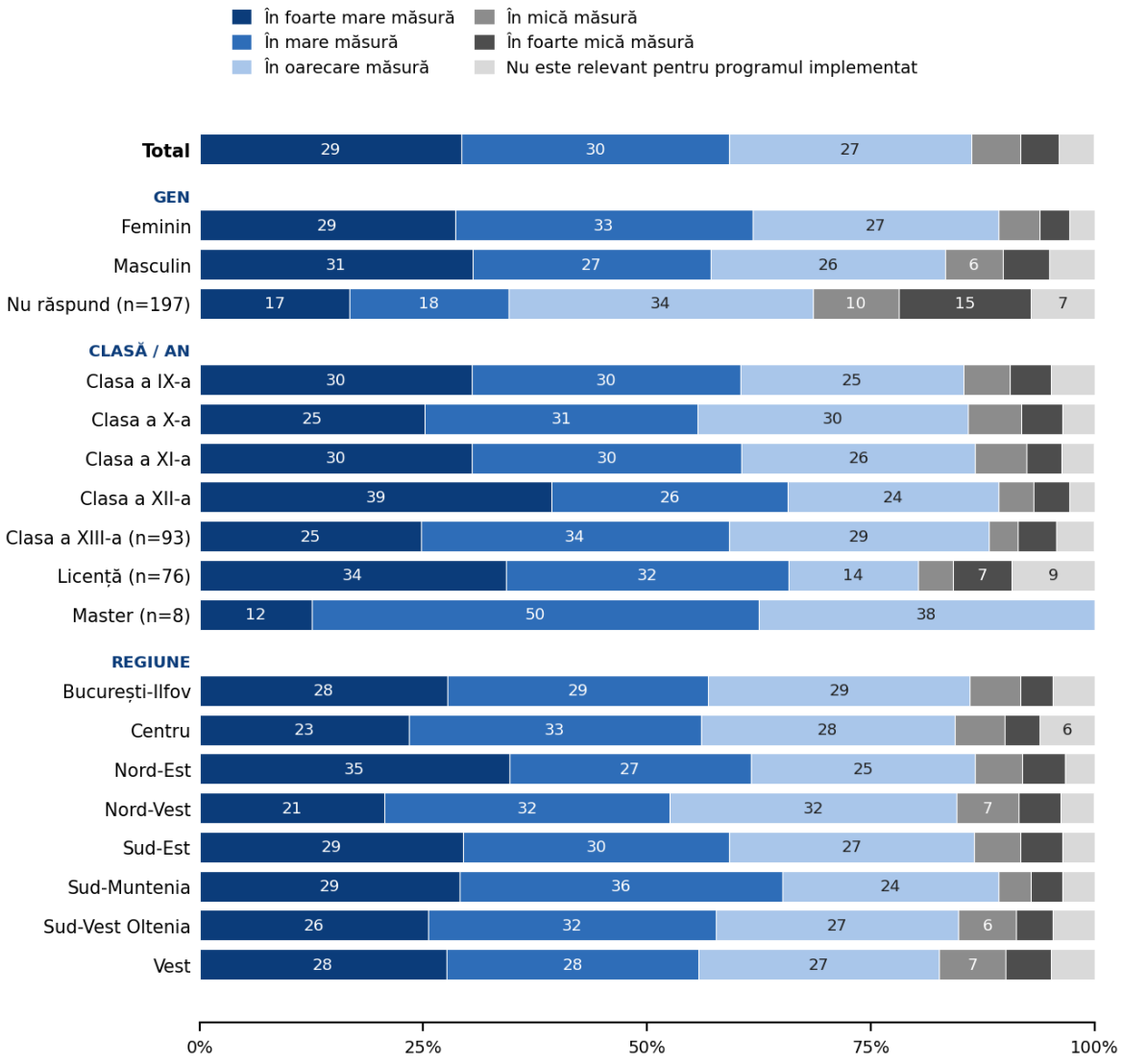


Figura 49. Interes crescut pentru carieră și înțelegerea oportunităților profesionale – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 59,2% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (29,2% în foarte mare măsură, 30,0% în mare măsură), 27,0% în oarecare măsură, iar 9,9% în mică sau foarte mică măsură. Alți 3,9% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,77 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 61,8% la respondenții de gen feminin și de 57,1% la cei de gen masculin, o diferență de 4,7 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Pe clase, valoarea crește de la 60,4% în clasa a IX-a la 65,7% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (65,7%), iar cel mai mic în clasa a X-a (55,7%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (65,1%), iar cea mai mică în Nord-Vest (52,6%), o diferență de 12,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Interesul pentru carieră și înțelegerea oportunităților profesionale (59,2%) completează rezultatul de la Q33. Efectul este cel mai mare în clasa a XII-a (65,7%), când decizia de carieră devine imediată.

(1.6.11) Utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale pentru învățare

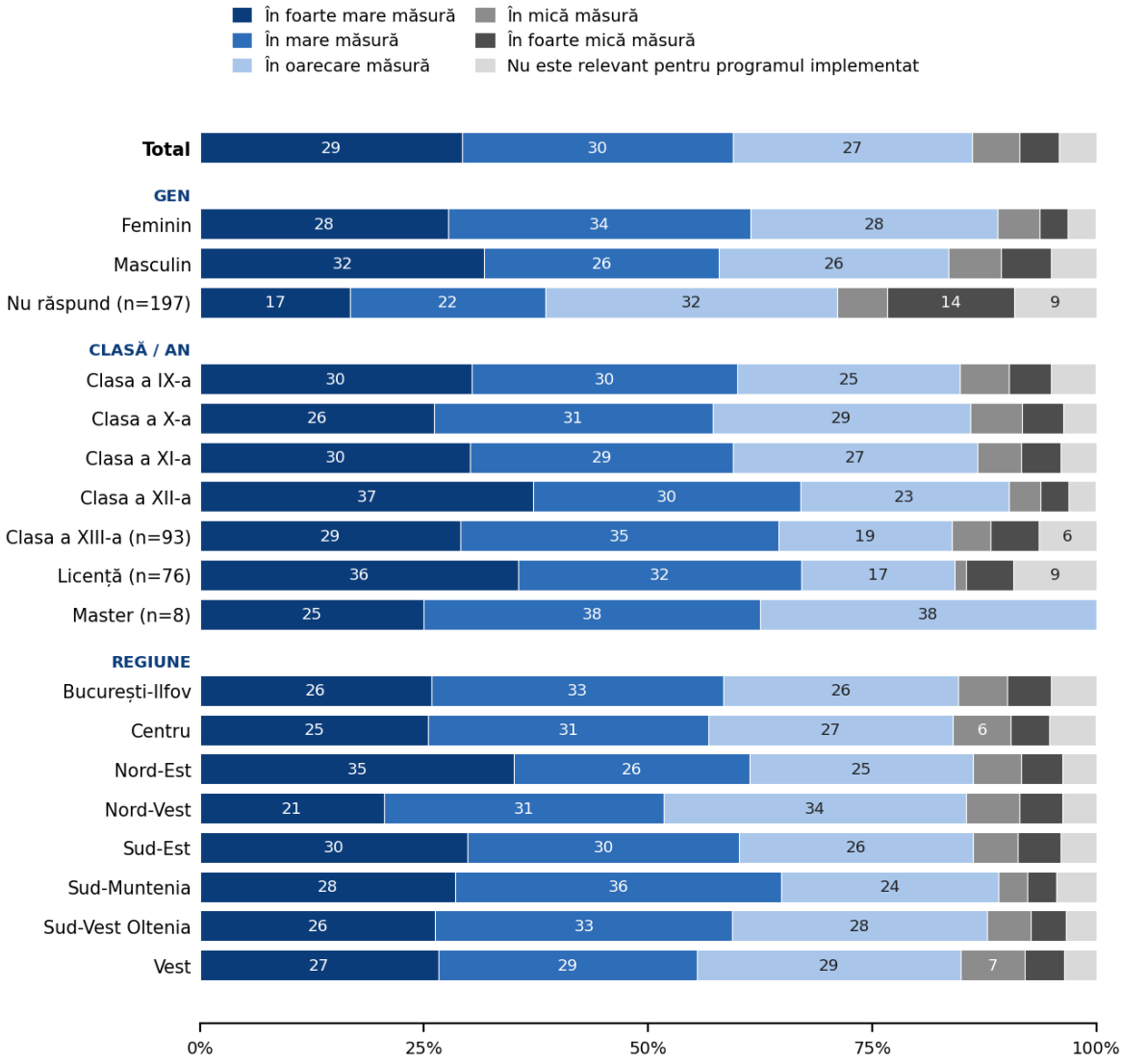


Figura 50. Utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale pentru învățare – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 59,5% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (29,3% în foarte mare măsură, 30,1% în mare măsură), 26,7% în oarecare măsură, iar 9,7% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,1% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant”, este 3,78 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare” și „în foarte mare măsură” este de 61,4% la respondenții de gen feminin și de 57,9% la cei de gen masculin, o diferență de 3,5 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,11).

Pe clase, valoarea crește de la 60,0% în clasa a IX-a la 67,0% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (67,0%), iar cel mai mic în clasa a X-a (57,2%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (64,9%), iar cea mai mică în Nord-Vest (51,8%), o diferență de 13,1 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

> **Interpretare.** 59,5% și-au dezvoltat utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale prin JA. Este o competență în care programele pornesc de la o bază bună (Q08, Q21) și pe care o consolidează.

(1.6.12) Înțelegerea modului în care funcționează economia, afacerile sau banii

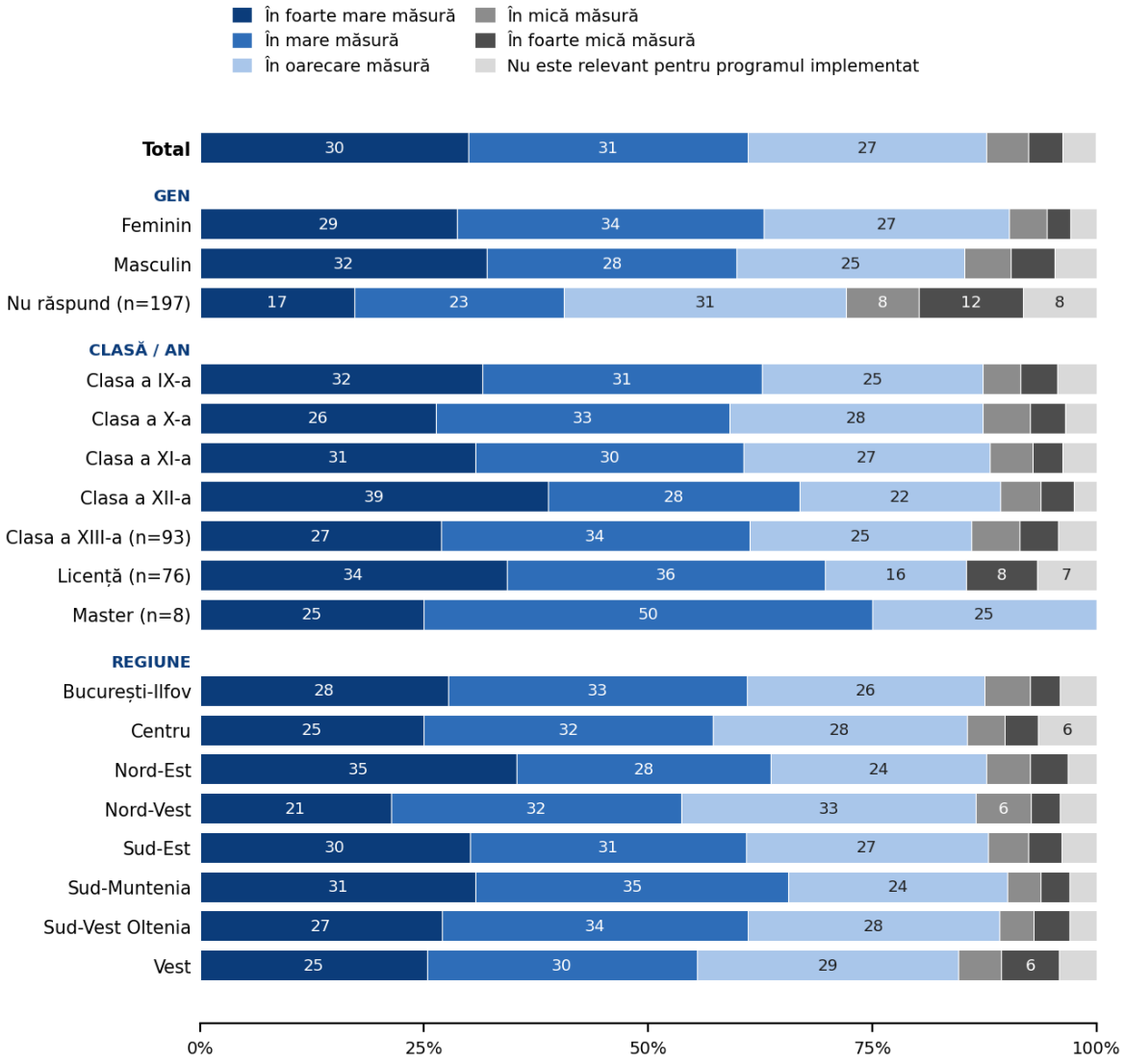


Figura 51. Înțelegerea modului în care funcționează economia, afacerile sau banii – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 61,2% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (30,0% în foarte mare măsură, 31,2% în mare măsură), 26,5% în oarecare măsură, iar 8,6% în mică sau foarte mică măsură. Alți 3,7% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,82 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 62,9% la respondenții de gen feminin și de 59,9% la cei de gen masculin, o diferență de 3,0 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

Pe clase, valoarea crește de la 62,7% în clasa a IX-a la 66,9% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (66,9%), iar cel mai mic în clasa a X-a (59,0%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (65,7%), iar cea mai mică în Nord-Vest (53,7%), o diferență de 11,9 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Înțelegerea economiei, a afacerilor și a banilor este competența cu cel mai mare impact (61,2%), în linie cu faptul că modulele financiare sunt cele mai frecventate (Finanțele mele, 44,7%). Este nucleul tradițional al JA și rămâne punctul cel mai puternic.

(1.6.13) Spirit antreprenorial

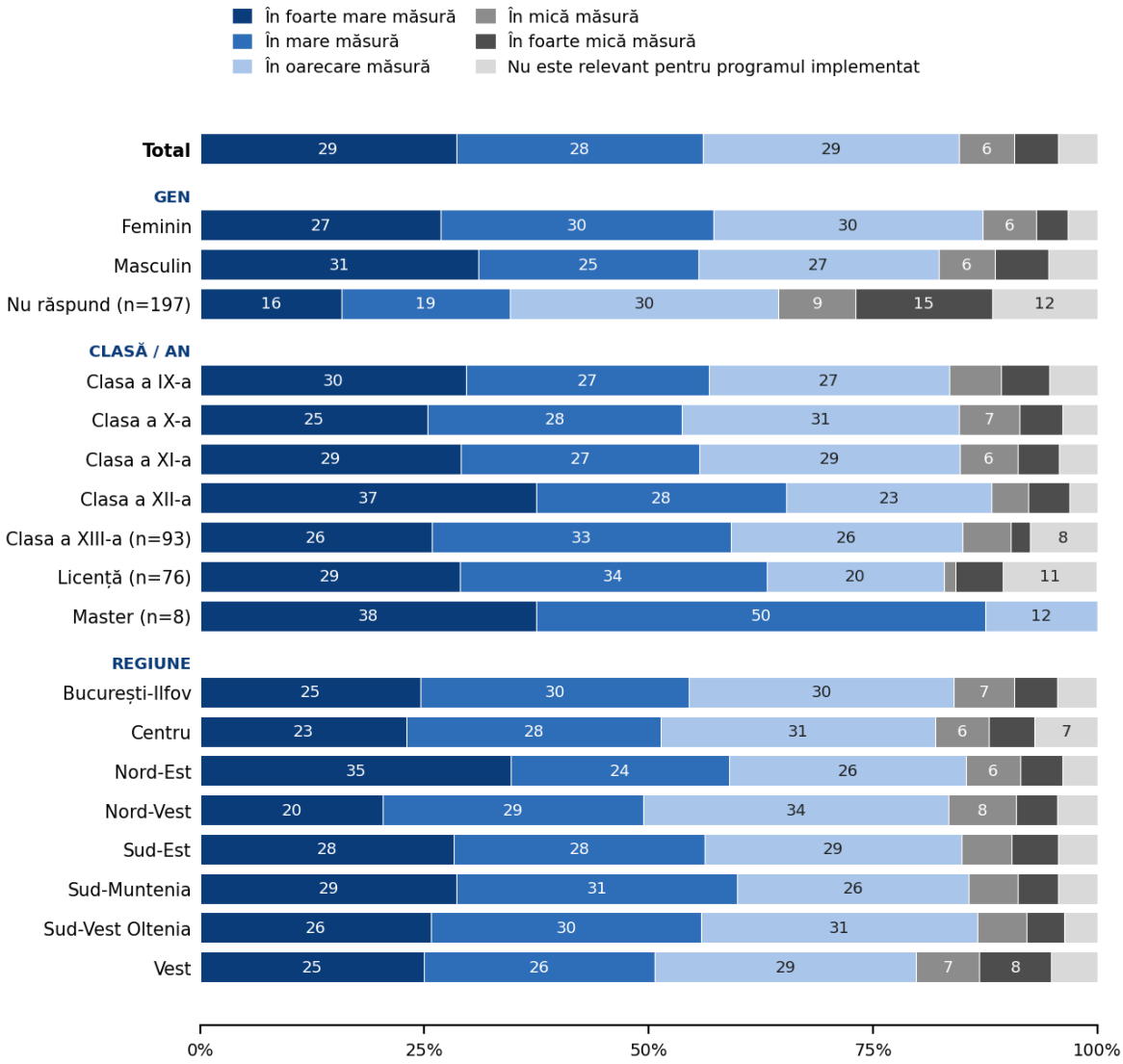


Figura 52. Spirit antreprenorial – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, 56,1% dintre respondenți spun că programele JA i-au ajutat în mare sau în foarte mare măsură (28,5% în foarte mare măsură, 27,5% în mare măsură), 28,6% în oarecare măsură, iar 11,0% în mică sau foarte mică măsură. Alți 4,4% au considerat competența nerelevantă pentru programul urmat. Procentele se raportează la toți cei 11.167 de respondenți. Scorul mediu, calculat fără răspunsurile „nu este relevant", este 3,72 din 5. Rezultatul indică o majoritate moderată în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „în mare" și „în foarte mare măsură" este de 57,2% la respondenții de gen feminin și de 55,5% la cei de gen masculin, o diferență de 1,7 puncte procentuale (valoare mai mare în

rândul respondenților de gen feminin). Distribuția pe treptele scalei diferă totuși între genuri (V Cramér = 0,11): respondenții de gen masculin aleg mai des variantele extreme (37,0% față de 30,3%), iar cei de gen feminin variantele intermediare.

Pe clase, valoarea crește de la 56,7% în clasa a IX-a la 65,4% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (65,4%), iar cel mai mic în clasa a X-a (53,7%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (59,9%), iar cea mai mică în Nord-Vest (49,4%), o diferență de 10,5 puncte. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,06).

Interpretare. Spiritul antreprenorial a fost dezvoltat în mare măsură pentru 56,1%, deși 93,3% îl consideră important (Q28). Distanța de 37 de puncte dintre importanța percepută și dezvoltarea efectivă este una dintre cele mai relevante concluzii ale studiului pentru designul programelor.

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.6

Respondenții atribuie programelor JA un impact consistent asupra competențelor, cu un nucleu solid în înțelegerea economiei și a banilor, luarea deciziilor și utilizarea tehnologiei. Încrederea în sine și inițiativa formează excepția: este competența cel mai slab dezvoltată și cea cu cea mai mare pondere a răspunsurilor „în foarte mică măsură”. Distanța dintre importanța atribuită spiritului antreprenorial și dezvoltarea lui efectivă este una dintre concluziile cele mai relevante ale studiului. Între 3,7% și 5,0% dintre respondenți au considerat câte o competență nerelevantă pentru programul urmat, cel mai des încrederea în sine și inițiativa; aceste răspunsuri sunt incluse în toate procentele, deci valorile raportate nu sunt supraestimate.

Tiparul pe segmente este remarcabil de consecvent. Dintre clasele IX-XII, elevii de clasa a XII-a raportează cele mai mari câștiguri la toate cele 11 competențe, iar cei de clasa a X-a cele mai mici; Sud-Muntenia se situează constant deasupra mediei, iar Nord-Vest dedesubt. Consecvența acestor diferențe între competențe sugerează că ele țin mai degrabă de contextul de implementare (profesori, școli, intensitatea programului) decât de competențe specifice. Fiind autoevaluări, rezultatele măsoară impactul perceput, nu achiziția efectivă de competențe.

(1.7) Planuri educaționale și de locație

(1.7.1) Care sunt planurile tale după finalizarea nivelului actual de studii?

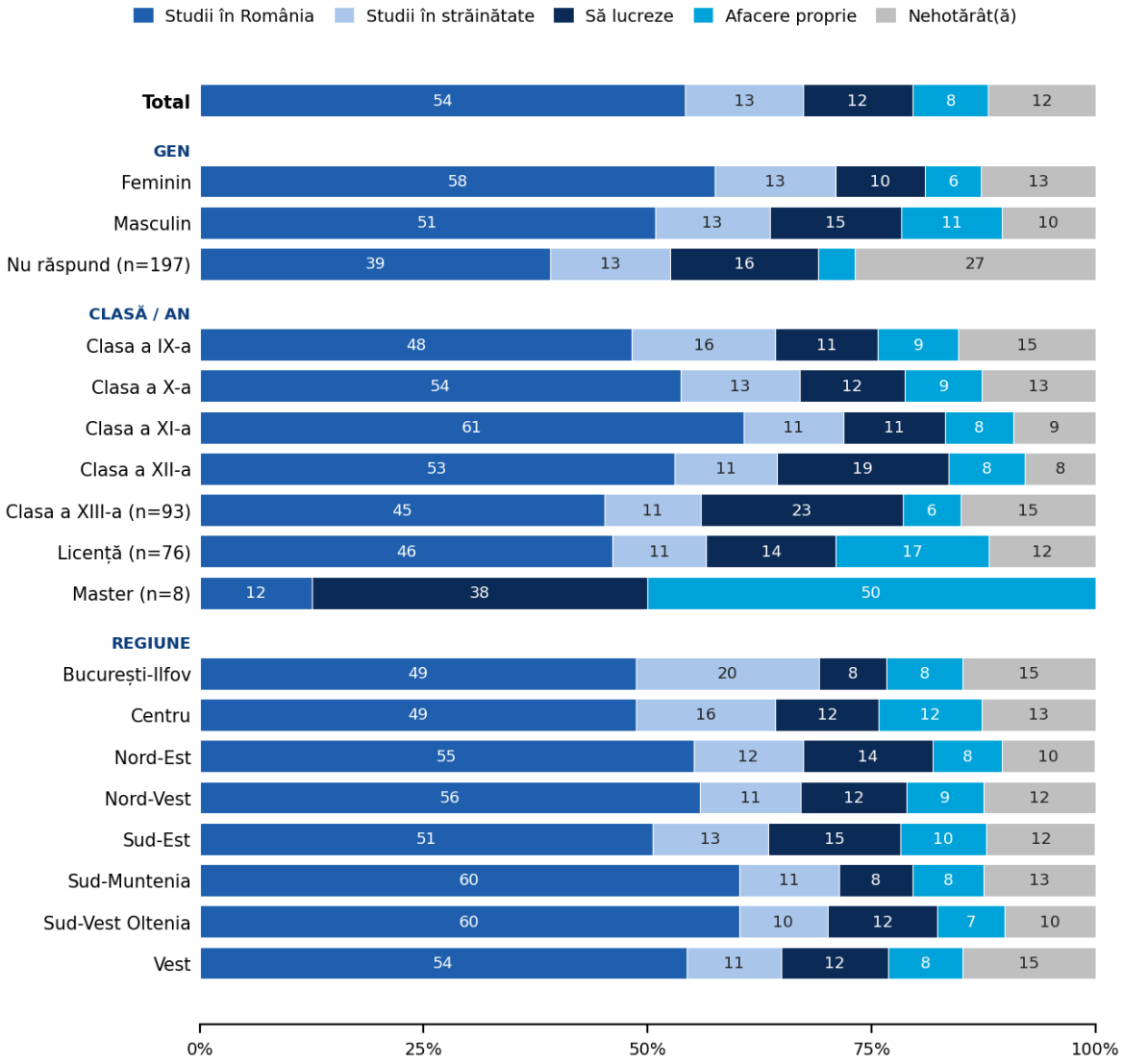


Figura 53. Care sunt planurile tale după finalizarea nivelului actual de studii? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 54,2% „Studii în România”, 13,2% „Studii în străinătate”, 12,2% „Să lucreze”, 8,5% „Afacere proprie” și 11,9% „Nehotărât(ă)” (N = 11.127 răspunsuri valide).

La nivel de gen, cele mai mari diferențe apar la „Studii în România” (57,5% la fete, 50,8% la băieți) și „Afacere proprie” (6,3% la fete, 11,2% la băieți). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,12).

Între clasa a IX-a și clasa a XII-a, cea mai mare creștere o înregistrează varianta „Să lucreze” (de la 11,4% la 19,2%), iar cea mai mare scădere varianta „Nehotărât(ă)” (de la 15,3% la 7,9%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,07).

Pe regiuni, cea mai mare variație apare la „Studii în România”: de la 48,7% în Centru la 60,3% în Sud-Muntenia. Varianta cea mai frecventă este „Studii în România” în toate cele opt regiuni. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

Interpretare. Majoritatea respondenților aleg să își continue studiile în România. Planurile se cristalizează în jurul clasei a XI-a, când indecizia atinge minimul (9,2%), iar în clasa a XII-a munca imediată devine o

opțiune pentru unul din cinci elevi. Băieții aleg de aproape două ori mai des afacerea proprie, iar București-Ilfov are cea mai mare orientare spre studii în străinătate.

(1.7.2) După finalizarea studiilor, dorești să lucrezi:

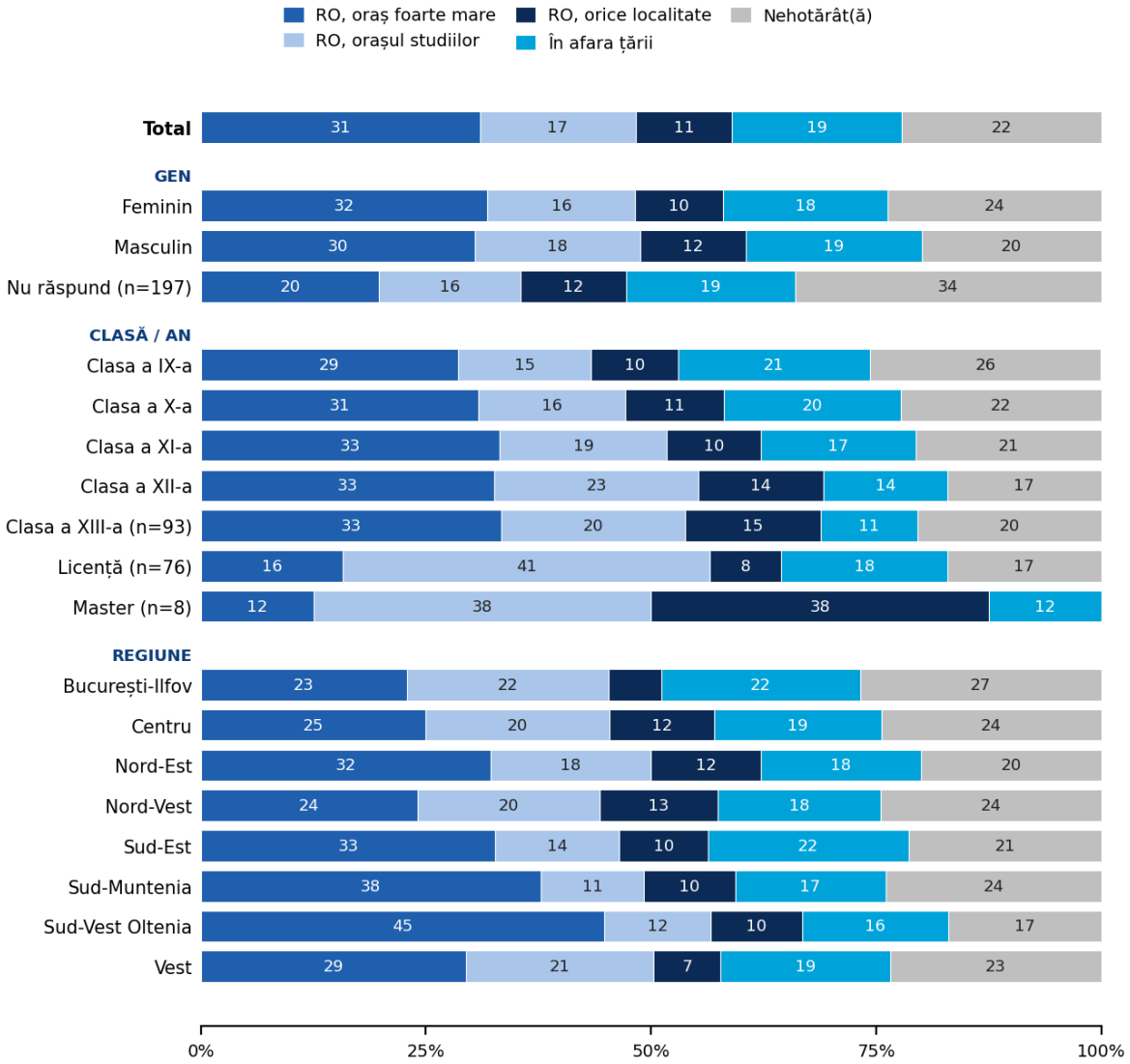


Figura 54. După finalizarea studiilor, dorești să lucrezi: – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 31,0% „RO, oraș foarte mare”, 17,3% „RO, orașul studiilor”, 10,7% „RO, orice localitate”, 18,8% „În afara țării” și 22,2% „Nehotărât(ă)”.

La nivel de gen, cele mai mari diferențe apar la „Nehotărât(ă)” (23,7% la fete, 19,9% la băieți) și „RO, orice localitate” (9,8% la fete, 11,8% la băieți). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,06).

Între clasa a IX-a și clasa a XII-a, cea mai mare creștere o înregistrează varianta „RO, orașul studiilor” (de la 14,8% la 22,6%), iar cea mai mare scădere varianta „Nehotărât(ă)” (de la 25,7% la 17,1%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni, cea mai mare variație apare la „RO, oraș foarte mare”: de la 22,9% în București-Ilfov la 44,8% în Sud-Vest Oltenia. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,08).

Interpretare. 59,0% își văd viitorul profesional în România, mai ales într-un oraș foarte mare. Dorința de a lucra în străinătate scade cu clasa (de la 21,3% la 13,8%), în timp ce atașamentul față de orașul studiilor crește. Indecizia geografică (22,2%) este mai mare decât indecizia privind planul de studii (11,9%).

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.7

Planurile educaționale ale respondenților sunt orientate predominant spre continuarea studiilor în România, iar opțiunile se cristalizează odată cu înaintarea în ciclul liceal: indecizia și orientarea spre străinătate scad, iar intenția de a lucra imediat crește spre finalul liceului. Genul este dimensiunea care diferențiază cel mai mult planurile, mai ales prin orientarea mai frecventă a băieților spre muncă și afacere proprie.

Planurile geografice sunt mai puțin conturate decât cele educaționale. Atracția marilor orașe din România este principalul vector de mobilitate, iar dorința de a lucra în străinătate rămâne minoritară și se atenuează cu vârsta. Corelațiile din capitolul 2 arată însă că cele două decizii nu sunt independente: plecarea la studii în străinătate anticipează în majoritatea cazurilor o carieră în afara țării. Indecizia este de aproape două ori mai mare în privința locului de muncă (22,2% nehotărâți) decât în privința planului după studii (11,9%).

(1.8) Carieră, competențe digitale și piața muncii

(1.8.1) În ce domenii te-ai vedea lucrând în viitor?

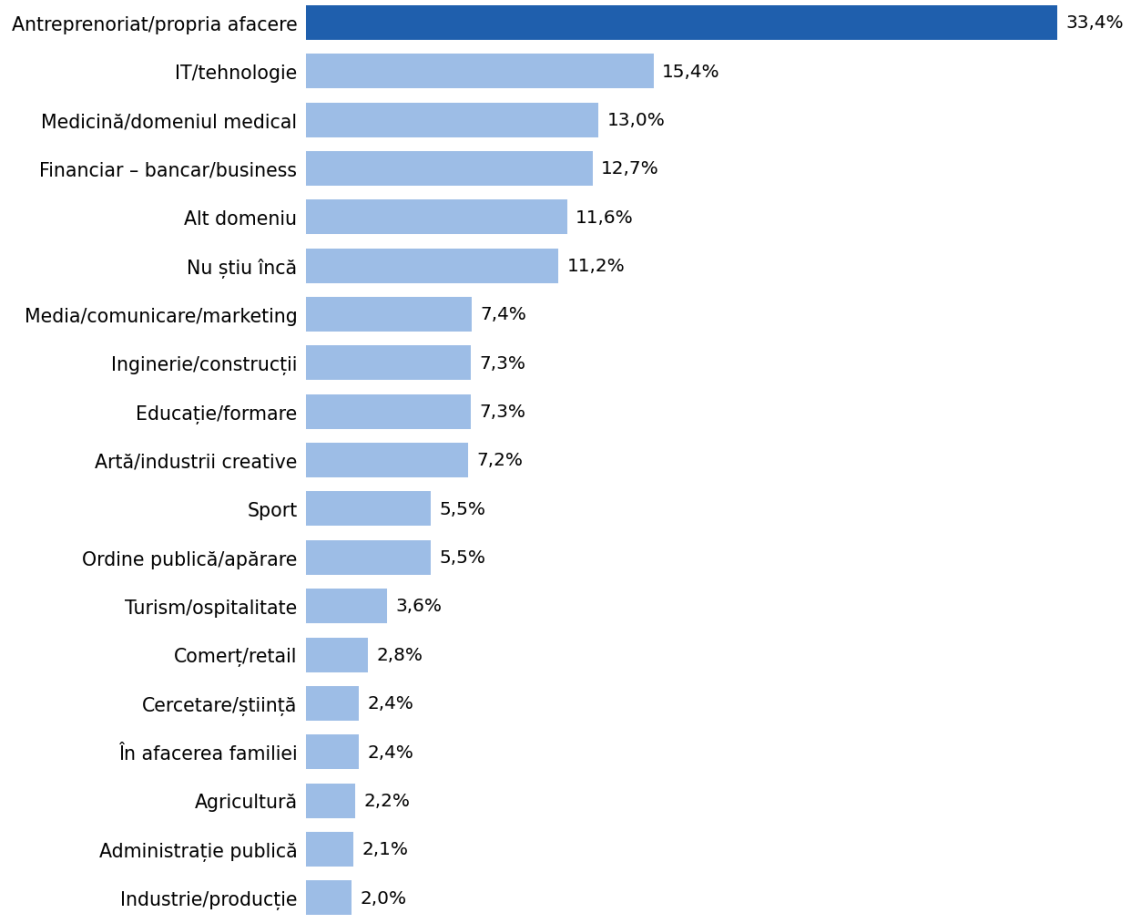


Figura 55. În ce domenii te-ai vedea lucrând în viitor? – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 1,55 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Antreprenoriat/propria afacere” (33,4%), „IT/tehnologie” (15,4%) și „Medicină/domeniul medical” (13,0%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Antreprenoriat/propria afacere	33,4%	28,1%	39,9%	34,2%	32,7%	33,0%	33,2%
IT/tehnologie	15,4%	8,3%	23,8%	14,0%	15,3%	15,7%	19,3%
Medicină/domeniul medical	13,0%	17,0%	8,4%	13,1%	13,5%	13,0%	10,2%
Financiar – bancar/business	12,7%	13,4%	12,1%	12,8%	13,0%	11,9%	14,0%
Alt domeniu	11,6%	12,9%	10,1%	13,7%	12,2%	10,6%	6,5%
Nu știu încă	11,2%	12,5%	9,4%	12,2%	11,1%	11,3%	9,0%
Media/comunicare/marketing	7,4%	8,7%	5,9%	7,4%	7,6%	6,9%	7,9%
Inginerie/construcții	7,3%	4,5%	10,6%	6,4%	7,3%	7,9%	8,2%
Educație/formare	7,3%	10,1%	4,1%	6,5%	7,2%	7,3%	10,7%
Artă/industrii creative	7,2%	9,7%	4,2%	7,9%	6,6%	7,3%	7,7%
Sport	5,5%	2,7%	9,0%	6,2%	6,0%	5,0%	4,1%
Ordine publică/apărare	5,5%	5,8%	5,3%	5,0%	6,6%	5,3%	4,1%
Turism/ospitalitate	3,6%	4,8%	2,1%	4,3%	2,9%	3,6%	4,1%
Comerț/retail	2,8%	2,6%	2,8%	2,8%	2,5%	2,7%	4,5%
Cercetare/știință	2,4%	2,6%	1,9%	2,4%	2,6%	2,0%	1,8%
În afacerea familiei	2,4%	2,1%	2,6%	2,9%	2,4%	2,0%	1,8%
Agricultură	2,2%	1,1%	3,4%	2,6%	2,3%	1,8%	2,0%
Administrație publică	2,1%	2,3%	1,9%	1,5%	2,2%	2,2%	3,3%
Industrie/producție	2,0%	1,5%	2,6%	1,9%	1,8%	1,9%	4,1%

Tabelul: M05 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Antreprenoriat/propria afacere	37,8	35,6	33,0	32,2	34,2	31,7	29,9	27,6
IT/tehnologie	16,2	16,8	15,2	11,8	14,2	17,9	16,4	20,8
Medicină/domeniul medical	12,9	13,3	13,1	14,7	11,3	11,5	12,5	19,6
Financiar – bancar/business	17,8	10,4	11,3	17,1	12,7	11,4	7,7	13,1
Alt domeniu	9,8	10,6	11,4	10,7	13,9	11,0	15,4	10,3
Nu știu încă	9,8	10,5	12,8	9,9	11,4	9,9	10,4	11,2
Media/comunicare/marketing	12,4	5,1	6,5	7,6	6,7	8,4	5,2	5,8
Inginerie/construcții	6,0	9,4	7,1	6,6	7,0	8,5	6,6	10,9
Educație/formare	4,2	6,6	7,7	9,4	6,4	9,7	6,7	4,5
Artă/industrii creative	6,8	6,5	7,1	6,3	6,6	9,4	7,4	9,6
Sport	5,9	8,6	4,5	7,0	5,8	4,5	5,5	5,1
Ordine publică/apărare	3,7	4,6	6,1	4,8	5,8	6,2	6,6	4,8
Turism/ospitalitate	3,8	5,0	2,9	4,0	5,2	3,4	2,2	2,6
Comerț/retail	2,3	2,7	3,2	2,6	3,9	2,2	1,0	1,3
Cercetare/știință	3,3	3,0	1,9	3,1	1,8	2,0	2,4	3,2
În afacerea familiei	1,7	2,7	2,4	2,9	2,5	2,3	2,4	1,6
Agricultură	0,8	3,0	2,9	2,3	1,8	0,9	1,8	3,8
Administrație publică	1,8	1,6	2,1	2,2	2,3	2,4	3,1	0,6
Industrie/producție	1,6	3,2	2,5	1,9	1,3	1,5	2,0	0,6

Tabelul: M05 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Antreprenoriatul este, la mare distanță, domeniul în care se văd lucrând cei mai mulți respondenți (33,4%), urmat de IT, medicină și domeniul financiar. Diferențele de gen sunt printre cele mai pronunțate din chestionar: băieții aleg de aproape trei ori mai des IT-ul, fetele de două ori mai des medicina și educația. Vest are cele mai mari ponderi pentru IT (20,8%) și medicină (19,6%), iar București-Ilfov pentru media și comunicare (12,4%) și domeniul financiar (17,8%).

(1.8.2) Consideri că abilitățile digitale vor conta tot mai mult în alegerea unei cariere — indiferent de domeniul în care vei lucra?

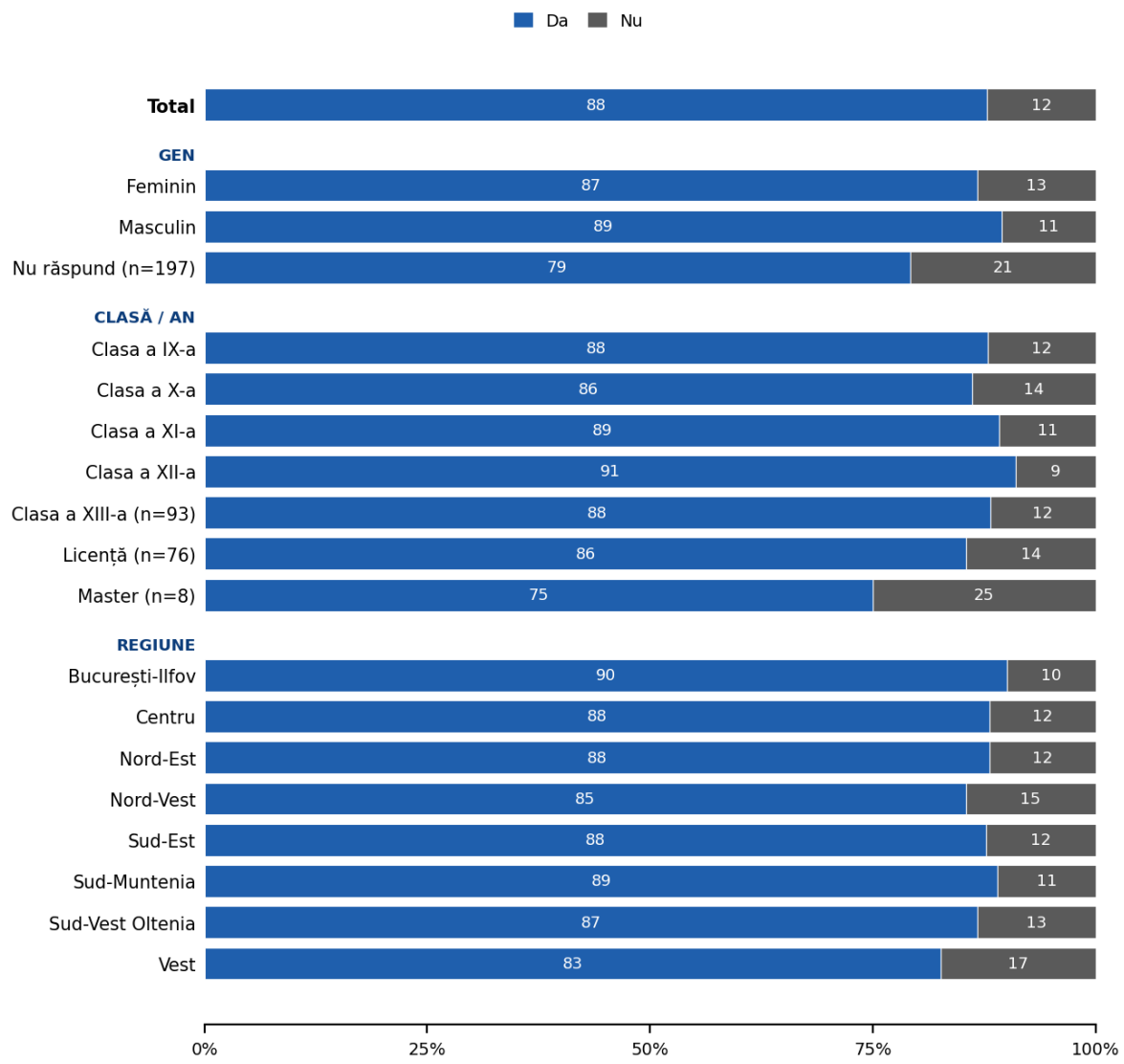


Figura 56. Consideri că abilitățile digitale vor conta tot mai mult în alegerea unei cariere — indife… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 87,9% „Da” și 12,1% „Nu”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este de 86,8% la respondenții de gen feminin și de 89,5% la cei de gen masculin, o diferență de 2,7 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,04), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (87,9%) și clasa a XII-a (91,0%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (91,0%), iar cel mai mic în clasa a X-a (86,1%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în București-Ilfov (90,1%), iar cea mai mică în Vest (82,7%), o diferență de 7,4 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Interpretare. 87,9% cred că abilitățile digitale vor conta tot mai mult în orice carieră. Consensul este larg, cu o singură regiune sub 85%: Vest (82,7%).

(1.8.3) Crezi că AI va schimba modul în care se lucrează în majoritatea joburilor — și că e important să înțelegi aceste schimbări?

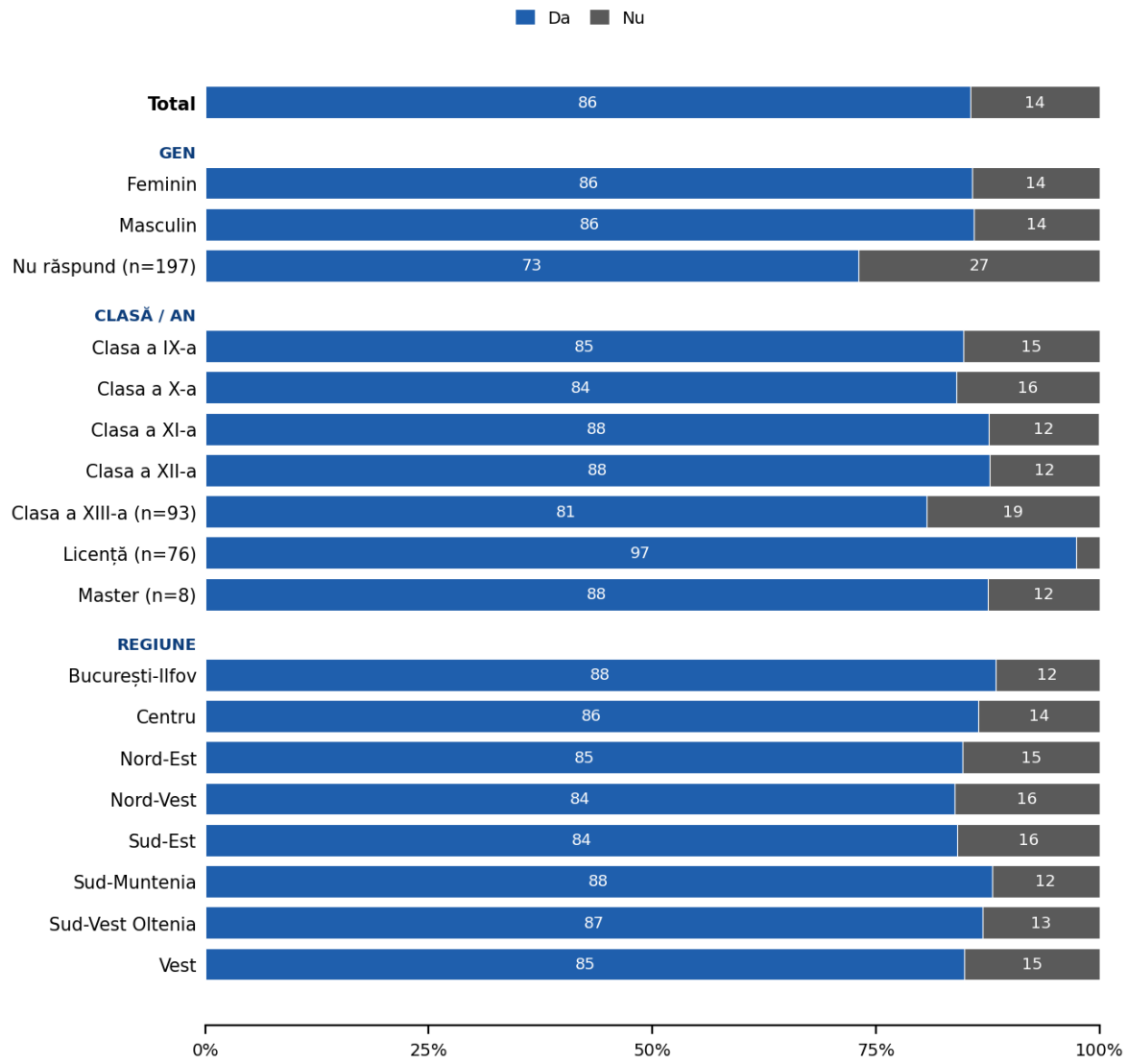


Figura 57. Crezi că AI va schimba modul în care se lucrează în majoritatea joburilor — și că e import… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 85,6% „Da” și 14,4% „Nu”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este practic egală: 85,8% la respondenții de gen feminin și 85,9% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,00), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (84,8%) și clasa a XII-a (87,8%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (87,8%), iar cel mai mic în clasa a X-a (84,0%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în București-Ilfov (88,4%), iar cea mai mică în Nord-Vest (83,8%), o diferență de 4,6 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,05).

Interpretare. 85,6% se așteaptă ca AI să schimbe modul de lucru în majoritatea joburilor. Rezultatul nu diferă deloc pe gen (V Cramér 0,002), iar București-Ilfov și Sud-Muntenia au cele mai mari valori (88%).

(1.8.4) Ești dispus(ă) să înveți competențe noi și să folosești platforme digitale pentru a ține pasul cu evoluțiile tehnologice — pentru a-ți crește șansele pe piața muncii?

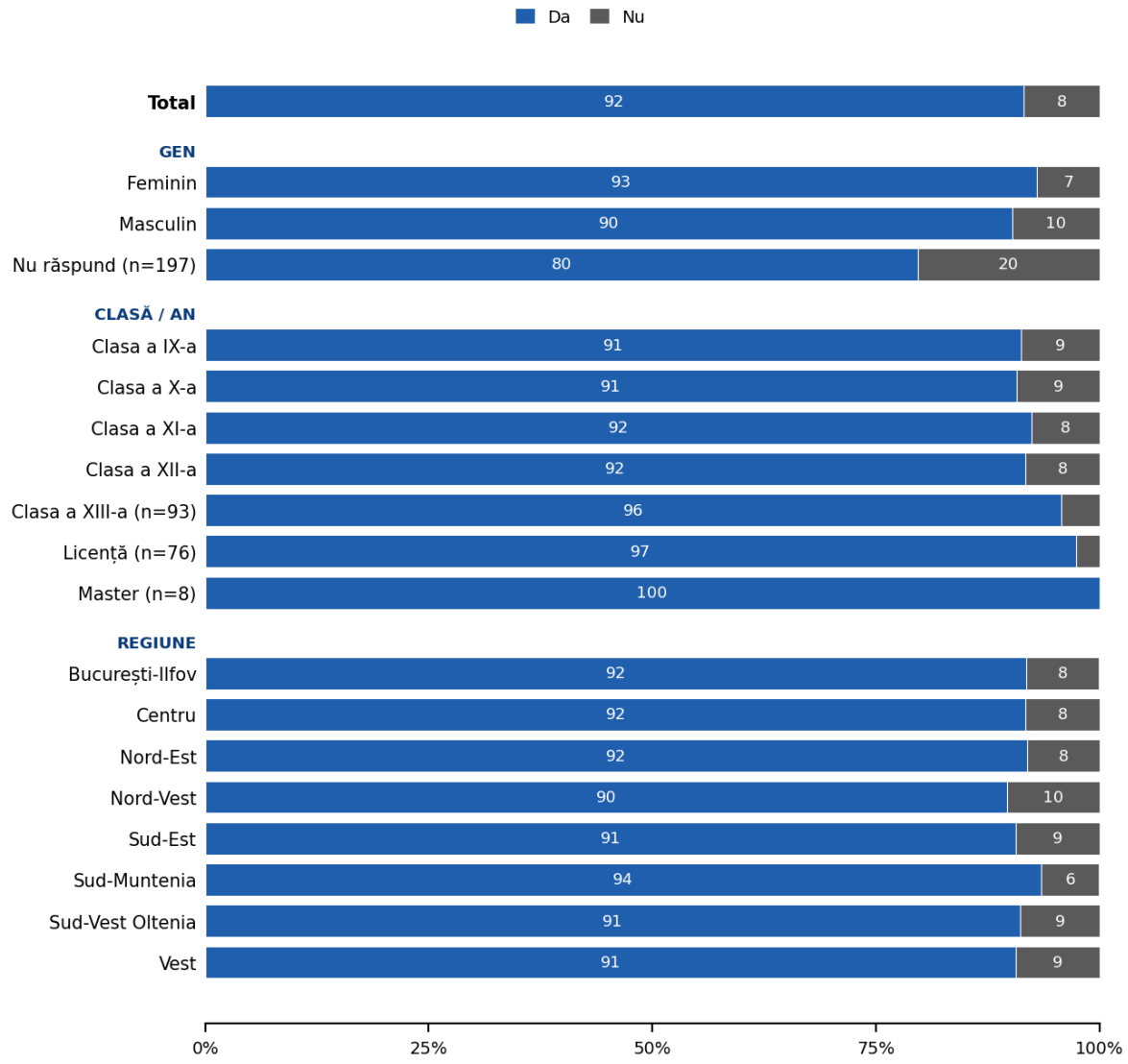


Figura 58. Ești dispus(ă) să înveți competențe noi și să folosești platforme digitale pentru a ține p… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 91,6% „Da” și 8,4% „Nu”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este de 93,0% la respondenții de gen feminin și de 90,3% la cei de gen masculin, o diferență de 2,8 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen feminin). Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,05), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (91,2%) și clasa a XII-a (91,8%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XI-a (92,4%), iar cel mai mic în clasa a X-a (90,8%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,02).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Muntenia (93,5%), iar cea mai mică în Nord-Vest (89,6%), o diferență de 3,9 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,04).

> **Interpretare.** Disponibilitatea de a învăța competențe noi este cea mai ridicată dintre întrebările despre viitorul muncii (91,6%). Tinerii sunt deschiși la formare continuă, ceea ce face din programele digitale și de carieră o investiție cu public receptiv.

(1.8.5) Ce job de vară intenționezi să ai?

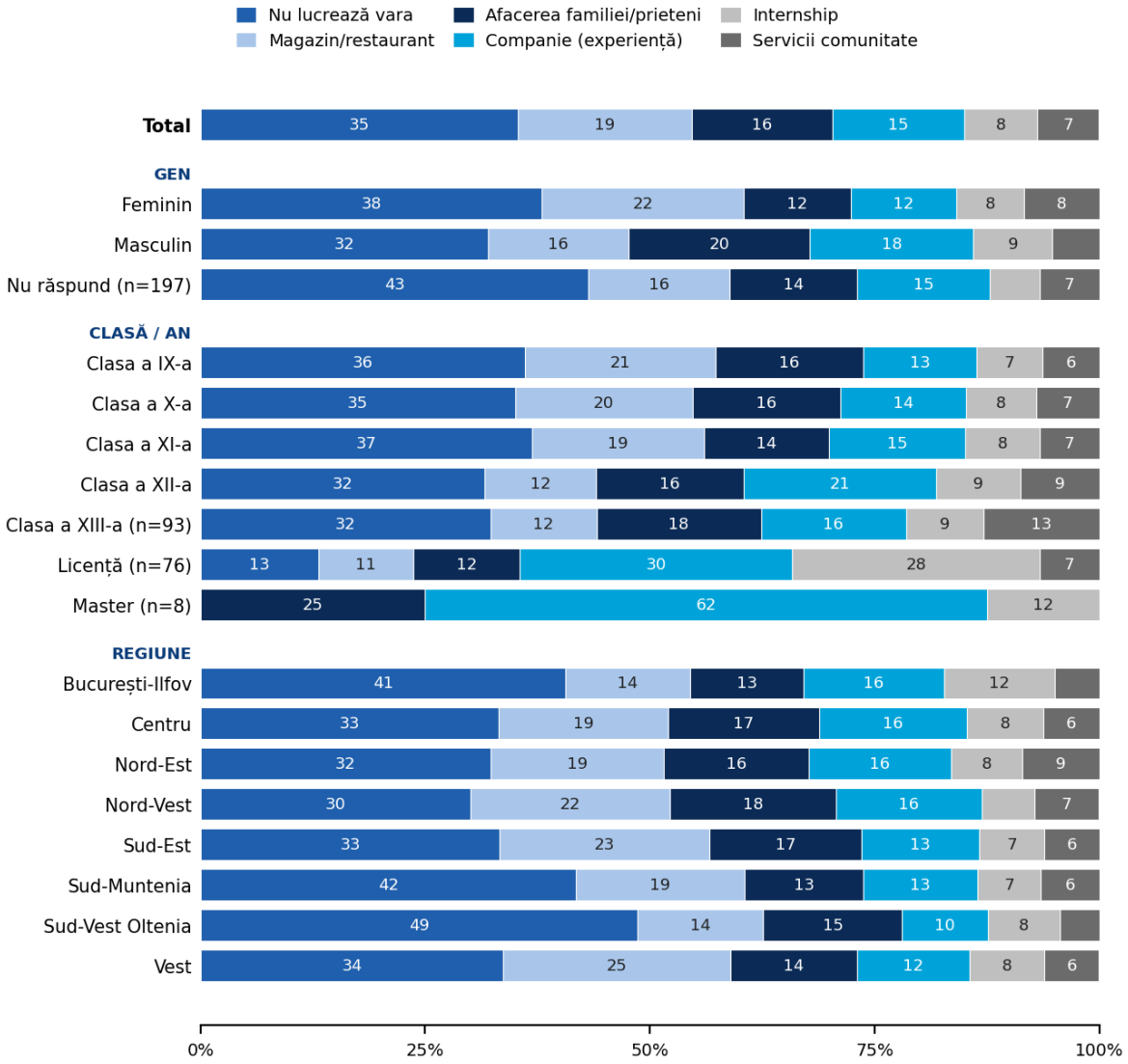


Figura 59. Ce job de vară intenționezi să ai? – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 35,4% „Nu lucrează vara”, 19,3% „Magazin/restaurant”, 15,7% „Afacerea familiei/prieteni”, 14,7% „Companie (experiență)”, 8,1% „Internship” și 6,9% „Servicii comunitate”.

La nivel de gen, cele mai mari diferențe apar la „Afacerea familiei/prieteni” (11,9% la fete, 20,2% la băieți) și „Magazin/restaurant” (22,4% la fete, 15,7% la băieți). Efectul genului este mic ca amploare, dar se numără printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,17).

Între clasa a IX-a și clasa a XII-a, cea mai mare creștere o înregistrează varianta „Companie (experiență)” (de la 12,6% la 21,4%), iar cea mai mare scădere varianta „Magazin/restaurant” (de la 21,2% la 12,5%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,05).

Pe regiuni, cea mai mare variație apare la „Nu lucrează vara”: de la 30,1% în Nord-Vest la 48,6% în Sud-Vest Oltenia. Varianta cea mai frecventă este „Nu lucrează vara” în toate cele opt regiuni. Efectul regional este mic (V Cramér = 0,07).

> **Interpretare.** Pentru vară, cel mai mare segment nu intenționează să lucreze, iar dintre cei care vor, majoritatea aleg joburi necalificate sau afacerea familiei. Doar 22,8% caută o experiență legată de carieră (companie sau internship). Diferența de gen este cea mai mare din întregul chestionar (V Cramér 0,17): băieții aleg afacerea familiei și companiile, fetele magazinele, restaurantele și serviciile pentru comunitate.

(1.8.6) În opinia ta, participarea la programe de practică sau internship este importantă pentru dezvoltarea profesională a tinerilor?

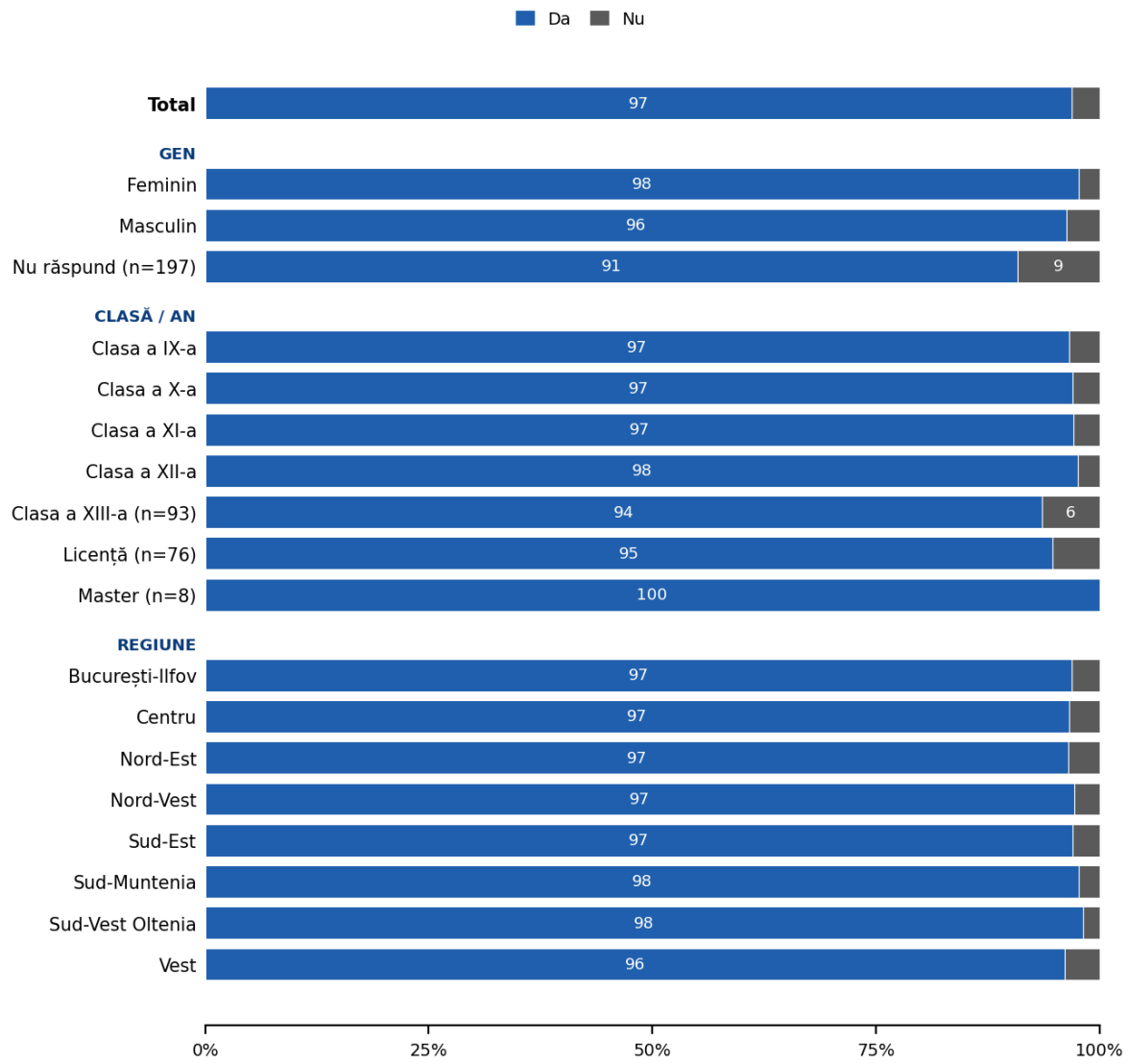


Figura 60. În opinia ta, participarea la programe de practică sau internship este importantă pentru d… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 97,0% „Da” și 3,0% „Nu”. Rezultatul indică un consens foarte larg în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea răspunsurilor „Da” este practic egală: 97,7% la respondenții de gen feminin și 96,3% la cei de gen masculin. Diferența este neglijabilă din punct de vedere practic (V Cramér = 0,04), ceea ce indică un comportament omogen între genuri.

Pe clase, nu există o tendință clară între clasa a IX-a (96,6%) și clasa a XII-a (97,6%); cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (97,6%), iar cel mai mic în clasa a IX-a (96,6%). Nivelul de studiu are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,02).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Sud-Vest Oltenia (98,2%), iar cea mai mică în Vest (96,2%), o diferență de 2,0 puncte. Contextul regional are o influență foarte redusă asupra răspunsurilor (V Cramér = 0,03).

Interpretare. Practica și internshipul sunt considerate importante de 97,0%, cel mai mare consens din chestionar. Practic, nu există segment care să conteste valoarea experienței practice.

(1.8.7) Instituția de învățământ ți-a facilitat participarea la un program de practică la un agent economic?

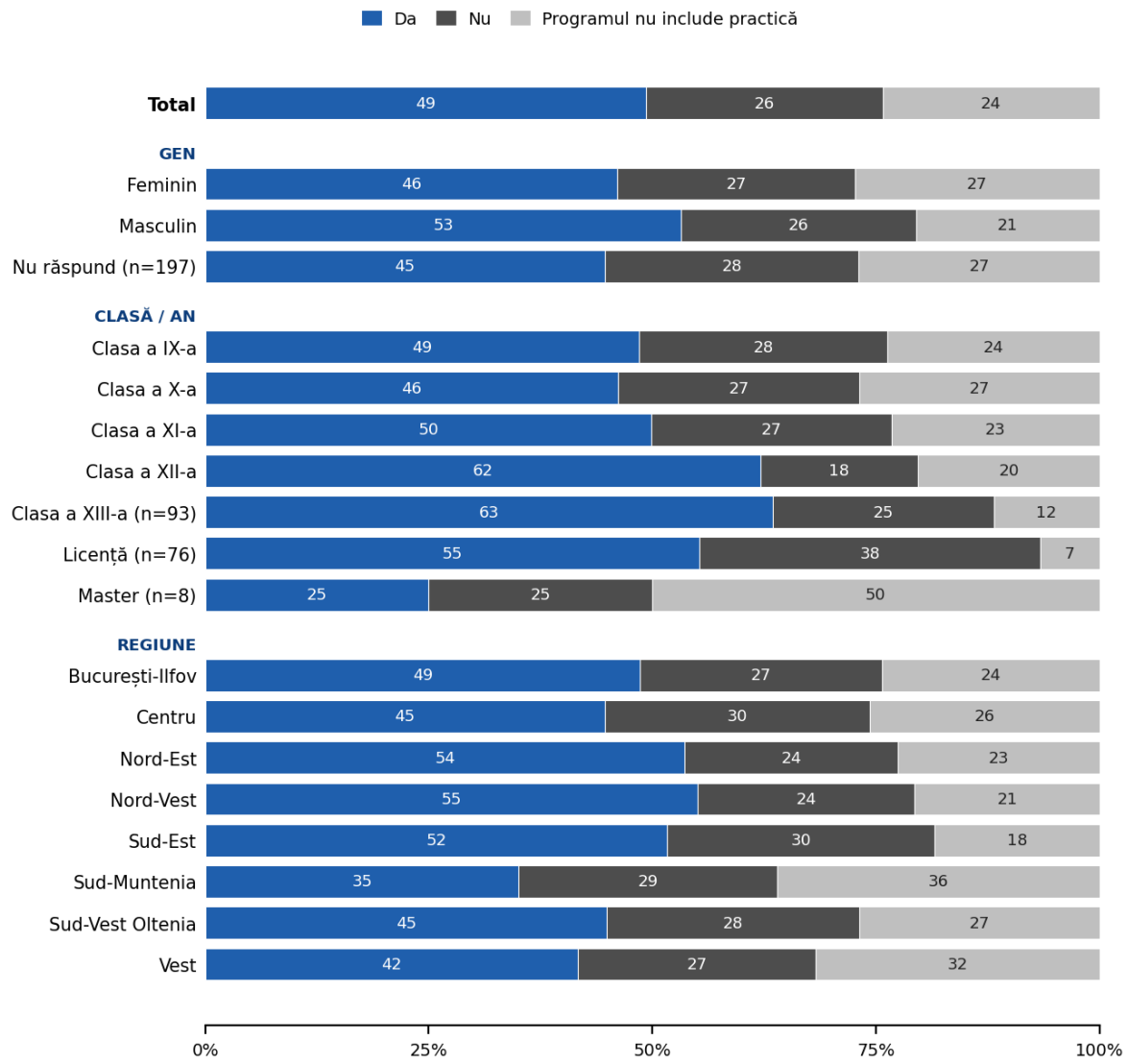


Figura 61. Instituția de învățământ ți-a facilitat participarea la un program de practică la un agent… – distribuția pe total, gen, clasă și regiune (%)

Per total, răspunsurile se distribuie astfel: 49,3% „Da”, 26,5% „Nu” și 24,2% „Programul nu include practică”. Rezultatul indică o distribuție relativ echilibrată a opiniilor în rândul respondenților.

La nivel de gen, ponderea celor cu practică facilitată de școală este de 46,1% la respondenții de gen feminin și de 53,2% la cei de gen masculin, o diferență de 7,1 puncte procentuale (valoare mai mare în rândul respondenților de gen masculin). Amploarea diferențelor de gen rămâne totuși redusă (V Cramér = 0,09).

Pe clase, valoarea crește de la 48,5% în clasa a IX-a la 62,1% în clasa a XII-a; cel mai mare procent se înregistrează în clasa a XII-a (62,1%), iar cel mai mic în clasa a X-a (46,2%). Efectul nivelului de studiu este mic (V Cramér = 0,06).

Pe regiuni de dezvoltare, valoarea cea mai mare apare în Nord-Vest (55,1%), iar cea mai mică în Sud-Muntenia (35,1%), o diferență de 20,0 puncte. Efectul regional este mic ca amploare, dar printre cele mai pronunțate din chestionar (V Cramér = 0,10).

Interpretare. Doar jumătate dintre respondenți au avut acces la practică facilitată de școală. Diferența dintre importanța percepută (Q52, 97,0%) și accesul efectiv (49,3%) este cel mai mare decalaj din studiu între ce își doresc tinerii și ce primesc. Sud-Muntenia (35,1%) și Vest (41,7%) sunt cel mai puțin acoperite.

(1.8.8) Care a fost experiența ta pe piața muncii în 2025-2026?

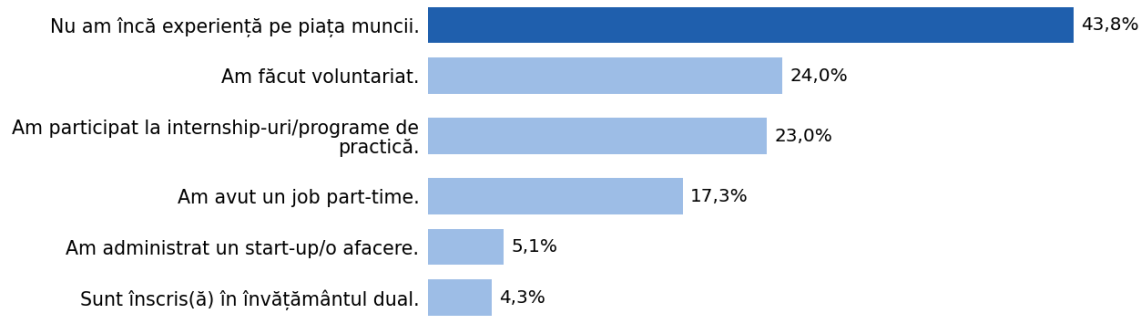


Figura 62. Care a fost experiența ta pe piața muncii în 2025-2026? – % din respondenți (selecție multiplă)

Întrebarea permite selecții multiple; respondenții au bifat în medie 1,18 variante, deci procentele însumează peste 100%. Cele mai frecvente variante sunt „Nu am încă experiență pe piața muncii.” (43,8%), „Am făcut voluntariat.” (24,0%) și „Am participat la internship-uri/programe de practică.” (23,0%).

Variantă	Total	F	M	IX	X	XI	XII
Nu am încă experiență pe piața muncii.	43,8%	45,6%	41,3%	51,2%	44,4%	39,1%	36,9%
Am făcut voluntariat.	24,0%	28,7%	18,6%	22,0%	25,5%	24,6%	21,8%
Am participat la internship-uri/programe de practică.	23,0%	20,3%	26,2%	23,2%	21,7%	23,0%	25,7%
Am avut un job part-time.	17,3%	14,1%	21,1%	11,8%	15,5%	21,9%	23,7%
Am administrat un start-up/o afacere.	5,1%	3,4%	7,1%	3,9%	5,3%	5,3%	6,8%
Sunt înscris(ă) în învățământul dual.	4,3%	3,1%	5,7%	2,9%	4,0%	5,5%	5,8%

Tabelul: M06 pe gen și clasă (% din respondenții segmentului)

Variantă	B-IF	Centru	N-Est	N-Vest	S-Est	S-Munt.	SV Olt.	Vest
Nu am încă experiență pe piața muncii.	43,6	42,6	38,5	39,3	47,4	53,8	54,2	52,2
Am făcut voluntariat.	29,5	24,9	22,6	25,4	20,5	28,6	18,5	22,1
Am participat la internship-uri/programe de practică.	23,3	20,7	26,1	25,4	23,3	13,6	19,9	22,4
Am avut un job part-time.	14,6	21,5	19,0	19,7	19,7	11,0	12,2	11,2
Am administrat un start-up/o afacere.	3,9	5,3	6,4	3,3	5,1	3,1	7,6	3,8
Sunt înscris(ă) în învățământul dual.	1,8	3,2	7,7	2,6	3,7	1,1	2,5	1,0

Tabelul: M06 pe regiuni de dezvoltare (% din respondenții regiunii)

Interpretare. Întrebarea despre experiența pe piața muncii (selecție multiplă, neprocesată ca foaie separată în registru) arată că 43,8% nu au încă nicio experiență. Voluntariatul (24,0%) și practica sau internshipul (23,0%) sunt principalele forme de primă experiență. Diferențele regionale sunt mari: în Sud-Muntenia (53,8%), Sud-Vest Oltenia (54,2%) și Vest (52,2%) peste jumătate nu au experiență, iar Sud-Muntenia are și cea mai mică pondere de practică (13,6%), în linie cu accesul redus la practică facilitată (Q53).

Discuția rezultatelor din secțiunea 1.8

Tinerii au o percepție clară a transformărilor de pe piața muncii: consideră că abilitățile digitale și AI vor conta în orice carieră și sunt dispuși să învețe continuu. Antreprenoriatul domină domeniile dorite, iar preferințele de domeniu reproduc tipare de gen persistente: orientarea băieților spre IT și inginerie, a fetelor spre medicină, educație și artă. Aici apar cele mai pronunțate diferențe de gen din întregul chestionar.

Între aspirații și experiența efectivă există însă o distanță vizibilă. Practica este considerată importantă aproape unanim, dar doar jumătate dintre respondenți au avut acces la un program facilitat de școală, iar o proporție mare nu au încă nicio experiență pe piața muncii. Planurile pentru vară sunt orientate mai degrabă spre venit decât spre experiență relevantă pentru carieră, deși orientarea spre companii și internshipuri crește spre finalul liceului. Răspunsurile fără o opțiune clară sunt și ele relevante: 11,2% nu știu încă în ce domeniu vor să lucreze, 35,4% nu intenționează să lucreze vara, iar 24,2% spun că programul lor de studiu nu include practică.

(2) Rezultate specifice

Capitolul analizează relațiile dintre răspunsuri: cum se leagă planurile după studii de locația dorită și de domeniile de carieră, cum se reflectă planurile în experiența acumulată și în ce măsură evaluarea programelor JA se asociază cu competențele și planurile declarate.

(2.1) Unde vor să lucreze, în funcție de planurile după studii

Plan după studii (% pe rând)	RO, oraș foarte mare	RO, orașul studiilor	RO, orice localitate	În afara țării	Nehotărât(ă)
Studii în România	45,5%	20,0%	10,0%	9,4%	15,2%
Studii în străinătate	13,9%	12,2%	6,6%	55,4%	11,9%
Să lucreze	16,3%	21,7%	22,1%	24,5%	15,4%
Afacere proprie	20,4%	18,5%	13,8%	24,2%	23,1%
Nehotărât(ă)	7,2%	5,5%	4,4%	11,7%	71,3%

Tabelul 2. Locul dorit de muncă în funcție de planul după studii (% din fiecare segment)

Dintre cei 54,2% care vor să își continue studiile în România, aproape jumătate (45,5%) țintesc un oraș foarte mare, iar 20,0% orașul în care au studiat; doar 9,4% vor să lucreze apoi în străinătate. Situația se inversează la cei care pleacă la studii în străinătate: 55,4% vor să și lucreze acolo, deci plecarea la studii anticipează, în majoritatea cazurilor, o carieră în afara țării.

Cei care vor să lucreze imediat după ciclul actual au de 2,6 ori mai des intenția de a lucra în străinătate decât cei care rămân la studii în România (24,5% față de 9,4%) și nu au o destinație dominantă. Viitorii antreprenori sunt cei mai dispersați: un sfert vor să lucreze în străinătate, iar 23,1% nu s-au hotărât unde. Indecizia se cumulează: 71,3% dintre cei care nu știu ce vor face după studii nu știu nici unde vor să lucreze.

(2.2) Domeniile dorite, în funcție de planurile după studii

Plan după studii	Primele cinci domenii alese (% din segment)
Studii în România	Antreprenoriat/propria afacere 33,8% · IT/tehnologie 15,9% · Medicină/domeniul medical 14,9% · Financiar – bancar/business 13,5% · Alt domeniu 11,0%
Studii în străinătate	Antreprenoriat/propria afacere 34,9% · IT/tehnologie 19,0% · Medicină/domeniul medical 15,9% · Financiar – bancar/business 13,7% · Artă/industrii creative 11,6%
Să lucreze	Antreprenoriat/propria afacere 22,0% · Nu știu încă 15,2% · Alt domeniu 15,0% · IT/tehnologie 13,9% · Financiar – bancar/business 9,6%
Afacere proprie	Antreprenoriat/propria afacere 60,8% · IT/tehnologie 15,1% · Financiar – bancar/business 14,9% · Sport 9,6% · Alt domeniu 9,1%
Nehotărât(ă)	Nu știu încă 32,2% · Antreprenoriat/propria afacere 22,2% · Alt domeniu 15,3% · IT/tehnologie 10,9% · Financiar – bancar/business 9,9%

Tabelul 3. Domeniile de carieră dorite, pe planuri după studii

Antreprenoriatul este primul domeniu ales în toate segmentele, cu excepția celor nehotărâți. El apare și la 33,8% dintre cei care vor să își continue studiile în România, ceea ce arată că afacerea proprie este văzută mai degrabă ca un parcurs complementar studiilor decât ca o alternativă la ele. Dintre cei care declară că vor să își

deschidă o afacere, 60,8% se văd lucrând în antreprenoriat; restul de aproape 40% se văd în alte domenii, probabil ca antreprenori într-un domeniu anume (IT, financiar, sport).

Cele mai mari diferențe între cei care studiază în țară și cei care pleacă la studii apar la artă și industrii creative (6,4% față de 11,6%), media și comunicare (7,0% față de 10,1%) și IT (15,9% față de 19,0%). În sens invers, educația (8,5% față de 6,8%) și ordinea publică (7,1% față de 4,1%) sunt alese mai des de cei care rămân în România, domenii legate mai strâns de sistemul public național.

(2.3) Domeniile dorite, pe gen și ciclu de liceu

Domeniu	Fete IX-X	Fete XI-XIII	Băieți IX-X	Băieți XI-XIII
Antreprenoriat/propria afacere	27,3%	28,5%	40,3%	38,9%
IT/tehnologie	7,7%	9,2%	22,7%	25,7%
Medicină/domeniul medical	17,9%	15,5%	8,5%	8,3%
Financiar – bancar/business	13,5%	13,2%	12,4%	11,5%
Inginerie/construcții	4,1%	4,9%	10,1%	11,6%
Educație/formare	9,4%	11,4%	4,2%	3,9%
Artă/industrii creative	10,4%	8,7%	3,5%	5,4%
Sport	2,8%	2,6%	9,9%	7,4%
Nu știu încă	12,8%	12,2%	9,8%	8,9%

Tabelul 4. Domeniile de carieră dorite, pe gen și ciclu de liceu (% din segment)

Preferințele de gen sunt stabile între ciclul inferior și cel superior al liceului. La fete, primele domenii după antreprenoriat sunt medicina, domeniul financiar și educația; la băieți, IT-ul, domeniul financiar și ingineria. Decalajul în IT se adâncește ușor cu vârsta, de la 15 la 16,5 puncte procentuale, în timp ce medicina pierde din atractivitate la fete (de la 17,9% la 15,5%). Fetele sunt mai des nehotărâte în privința domeniului.

(2.4) Evaluarea programelor JA, competențele dezvoltate și planurile de viitor

Activitățile JA au fost…	Încredere în sine (Q35)	Decizii (Q40)	Economie și bani (Q44)	Spirit antreprenorial (Q45)	Planuri influențate în mare măsură (Q34)	Își doresc mai multe activități (Q27)
Foarte utile (n=5.943)	66,1%	73,7%	73,1%	69,9%	53,7%	90,1%
Utile (n=4.464)	33,7%	49,6%	51,4%	43,6%	14,2%	62,8%
Puțin utile (n=583)	15,3%	29,5%	26,2%	21,1%	7,9%	21,3%
Deloc utile (n=177)	15,3%	18,6%	23,2%	19,8%	10,7%	11,9%

Tabelul 5. Competențe dezvoltate „în mare” și „în foarte mare măsură” și impactul asupra planurilor, în funcție de evaluarea activităților JA (procente din toți respondenții grupului, inclusiv „nu este relevant”)

Evaluarea activităților se asociază puternic cu câștigurile declarate. Dintre cei care au găsit activitățile foarte utile, 66,1% spun că și-au dezvoltat mult încrederea în sine, față de 33,7% dintre cei care le-au găsit doar utile.

Diferența se repetă la toate competențele și este și mai mare la impactul asupra planurilor de viitor: 53,7% față de 14,2%. Practic, la participanții care consideră activitățile foarte utile, ponderea câștigurilor mari este cu 22-32 de puncte procentuale mai mare decât la cei care le consideră doar utile.

Relația nu demonstrează cauzalitate: elevii care au câștigat mai mult din program îl evaluează probabil și mai bine. Ea arată însă că diferența dintre „util" și „foarte util" nu este una de nuanță, ci separă două experiențe distincte ale programelor.

(2.5) Coerența dintre planuri, experiență și accesul la practică

Plan după studii	Fără experiență	Voluntariat	Practică/internship	Job part-time	Start-up/afacere	Practică facilitată de școală (Q53)
Studii în România	43,8%	25,8%	24,7%	14,9%	3,7%	49,8%
Studii în străinătate	35,9%	30,9%	25,0%	19,6%	7,3%	47,7%
Să lucreze	39,5%	17,1%	22,3%	25,7%	7,9%	56,0%
Afacere proprie	34,2%	19,4%	24,2%	27,5%	11,7%	55,6%
Nehotărât(ă)	63,2%	18,8%	13,5%	10,0%	1,8%	38,3%

Tabelul 6. Experiența pe piața muncii și accesul la practică, în funcție de planul după studii (%)

Planurile de carieră se reflectă parțial în experiența acumulată. Viitorii antreprenori au cea mai mare pondere de start-up-uri administrate (11,7%) și de joburi part-time (27,5%), iar pentru vară 24,9% dintre ei vor să lucreze în afacerea familiei. Cei care vor să studieze în străinătate fac cel mai des voluntariat (30,9%), o experiență valorizată în dosarele de admitere la universitățile din afara țării.

Cei nehotărâți sunt și cei mai puțin activi: 63,2% nu au încă experiență pe piața muncii, 45,0% nu vor să lucreze vara, iar doar 38,3% au avut practică facilitată de școală, față de 55-56% în cazul celor care vor să lucreze sau să își deschidă o afacere. Lipsa experienței practice și indecizia privind cariera par să se întrețină reciproc.

(2.6) Educația financiară: încredere și practică

Comportament de economisire (Q29)	Încredere în deciziile financiare (Q32)	Își calculează lunar veniturile și cheltuielile (Q30)
Economisește lunar, cu obiectiv	91,3%	80,8%
Economisește lunar, fără obiectiv	87,2%	65,6%
Economisește ce rămâne	81,0%	49,3%
Nu economisește	67,7%	36,5%

Tabelul 7. Încrederea și practica financiară, în funcție de comportamentul de economisire

Comportamentele financiare sunt coerente: cei care economisesc lunar pentru un obiectiv au cea mai mare încredere în deciziile lor financiare și își urmăresc cel mai des bugetul. Chiar și dintre cei care nu economisesc deloc, 67,7% au încredere că iau decizii financiare corecte, ceea ce confirmă tendința de supraestimare observată la Q32.

Dintre cei încrezători în deciziile lor financiare, 69,4% își calculează lunar veniturile și cheltuielile, față de 46,6% dintre cei neîncrezători. Încrederea are deci o bază reală în practică, dar aproape o treime dintre cei încrezători nu urmăresc efectiv cum își folosesc banii.

(2.7) Rolul profesorilor în utilizarea inteligenței artificiale

Elevii cărora cel puțin un profesor le-a prezentat o modalitate de utilizare a AI o folosesc mai des pentru a înțelege materia: 94,2%, față de 82,5% dintre cei fără un astfel de ghidaj. De asemenea, cei care folosesc AI pentru teme au observat mai des răspunsuri false (94,3% față de 79,4%), deci utilizarea frecventă vine la pachet cu o mai bună cunoaștere a limitelor. Ghidajul profesorilor pare să orienteze utilizarea AI spre înțelegere, nu doar spre rezolvarea temelor.

(3) Concluzii

În general, după finalizarea nivelului actual de studii, majoritatea respondenților (54,2%) optează să își continue studiile în România, iar 13,2% în străinătate; 12,2% vor să lucreze, 8,5% să își deschidă o afacere, iar 11,9% nu s-au hotărât. Planurile se cristalizează în jurul clasei a XI-a, când indecizia scade la minimum, iar în clasa a XII-a munca imediată devine o opțiune pentru unul din cinci elevi. Băieții aleg de aproape două ori mai des decât fetele să își deschidă o afacere.

Din punctul de vedere al locației, 59,0% își văd viitorul profesional în România, cel mai des într-un oraș foarte mare. A doua opțiune este străinătatea (18,8%), iar 22,2% nu s-au hotărât. Dorința de a pleca scade odată cu înaintarea în liceu, iar atașamentul față de orașul studiilor crește. Plecarea la studii în străinătate anticipează însă în majoritatea cazurilor o carieră acolo, iar cei care vor să lucreze imediat după liceu sunt mai atrași de străinătate decât cei care își continuă studiile în țară.

Răspunsurile referitoare la planurile de carieră indică faptul că antreprenoriatul este domeniul cel mai dorit (33,4%), urmat de IT, medicină și domeniul financiar. Există diferențe de gen pronunțate și stabile: băieții preferă IT-ul, ingineria și antreprenoriatul, fetele medicina, educația și arta. Interesul declarat nu se traduce încă în experiență: doar 22,8% caută vara o experiență legată de carieră, iar 43,8% nu au nicio experiență pe piața muncii.

Practica este considerată importantă de 97,0% dintre respondenți, dar doar 49,3% au avut acces la un program facilitat de școală, cu diferențe mari între regiuni. Este cel mai mare decalaj din studiu între ce își doresc tinerii și ce le oferă sistemul, iar el se suprapune peste indecizia de carieră.

Din perspectiva învățării, respondenții au condiții bune și încredere în capacitatea lor de a învăța, dar practicile de autoreglare (recapitularea, concentrarea, gestionarea timpului) sunt punctul slab, iar peste o treime amână sarcinile dificile. Inteligența artificială a devenit un instrument de învățare aproape universal, folosit mai ales pentru înțelegere și însoțit de o conștientizare ridicată a limitelor și a riscurilor de confidențialitate.

În privința educației financiare, majoritatea economisesc lunar, dar încrederea în deciziile financiare (86,1%) depășește cu 20 de puncte practica efectivă a bugetului (66,2%). Rețelele sociale sunt aproape la fel de importante ca școala și familia ca sursă de informare financiară.

Programele Junior Achievement sunt evaluate foarte bine: 93,2% le găsesc utile, 74,4% își doresc mai multe activități, iar 80,5% spun că le-au influențat planurile de viitor. Câștigurile cele mai mari sunt în înțelegerea economiei și a banilor și în luarea deciziilor; încrederea în sine și inițiativa rămân competența cel mai puțin dezvoltată. La competențele dezvoltate, elevii de clasa a XII-a și cei din Sud-Muntenia raportează cele mai mari câștiguri, iar cei din clasa a X-a și, la aproape toate competențele, cei din Nord-Vest, cele mai mici.

Implicații pentru programele JA

- Consolidarea încrederii în sine și a inițiativei, competența cel mai puțin dezvoltată (49,7%), prin activități în care elevii își asumă roluri și decizii reale.
- Reducerea distanței dintre importanța atribuită spiritului antreprenorial (93,3%) și dezvoltarea lui efectivă (56,1%), pornind de la tema cea mai dorită: găsirea unei idei de afacere.
- Extinderea parteneriatelor pentru practică și internship, mai ales în Sud-Muntenia și Vest, unde accesul este cel mai redus.
- Atenție specială pentru elevii nehotărâți și pentru clasa a X-a, segmentele cu impactul JA cel mai redus.
- Module de autoreglare a învățării (managementul timpului, concentrare) și de utilizare ghidată a AI, unde rolul profesorului face diferența.

- Exerciții financiare practice (buget lunar, nevoi vs. dorințe) și educație privind evaluarea critică a surselor financiare din social media.
- Investigarea regiunii Vest și a regiunii Nord-Vest, cu cea mai slabă evaluare a programelor, respectiv cele mai mici câștiguri declarate.